ŞTEFAN JURCĂ

Păpuşa de rumeguş

Ştefan Jurcă

PĂPUŞA DE RUMEGUŞ

proză

Editura ROPRINT
Cluj-Napoca, 2004

ştefan jurcă

De acelaşi autor:

"Peretele cel mai iubit" (proză), Ed. "Gutinul", Baia Mare, 1997
"Poeme uitate, boeme regăsite", Ed. "Cybela", Baia Mare, 2000

Cireşul dintre ziduri

Acum revin şi mă întorc spre mine, mă scrutez de la bătrâneţe până către copilărie din care mi s-au fixat în memorie secvenţe puţine şi fără relevanţă. Privesc atelierul, această magazie rece şi părăsită şi mă emoţionez. Aprind gazul în soba de teracotă şi condensul începe să curgă de peste tot. Parcă aş fi fost într-o peşteră. În camera de dincolo, dacă te uiţi mai bine, este o trapă. O ridici şi intri în beci, de fapt e o ascunzătoare. Aici îşi ţinea sfatul popular materialul de propagandă: steaguri, lozinci, portrete. Ţi-l arăt pe Dej dacă vrei, ori pe Bodnăraş, dar şi voturile şi urnele de la primele alegeri după '89. E plin de steguleţe pe jos. Înainte, aici a funcţionat o bancă, de asta au rămas gratiile în ferestre. Uite cireşul crescut între ziduri, a trecut de streaşina casei, e solid şi puternic. Nu pot să pictez în acest spaţiu, dar din vila W m-au scos afară aproape pe sus. Unu vroia să-şi înjghebeze aici o casă de plăceri, un hotel turistic, zicea el, dar e clar ce vrea. De fapt, vila W aparţine Uniunii Artiştilor pe o sută de ani. Habar n-au de legi şi nici nu-i interesează, numai ciolanul şi graba că trece mandatul şi ei n-au jumulit nimic. Încep să lucrez guaşe pentru că materialul îmi este mai la îndemână, hârtie, acuarele, apă şi pensule.

Vreme de şapte ani am umblat prin ţară, prin burgurile transilvane, pe lângă fostele cetăţi medievale săseşti, fortăreţe ţărăneşti. Am fost în Apuseni, în Deltă. Să nu mă acuze cineva de şovinism, aşa cum au făcut mai deunăzi, că sunt ţărănist dacă l-am pictat pe Mociulschi, generalul care n-a făcut politică niciodată. Le-am tratat în guaşe, le-am stilizat puţin, în perspectivă doresc să le trec pe pânză, în ulei.

Iată "Casa Galbenă" din Bistriţa, cine o să ştie că a fost o casă de cuplărai? Eu îi spun atât şi vreun imbecil va da bani pe lucrare, o va aşeza la loc de cinste, având tot respectul pentru istorie. Uite cetatea Sighişoarei, biserica cocoţată pe culmea oraşului. Poetul Molâcu zicea s-o stilizez, să las turnul doar numai ca un bulb de ceapă şi râzând ca un prost, cu paharul de vodcă în faţă:

nu vezi că e ca o bucă a directoarei de la corpul didactic? Sigur m-am înfuriat, stilul meu nu este direct, nu stilizez decât culorile şi spaţiul, liniile încerc să le păstrez în proporţia din realitate. Vezi peisajul din Sibiu? "Podul Minciunilor" ori "Strada Cositorilor". Dacă ajungi acolo n-ar strica să le priveşti cu atenţie, să vezi dacă le recunoşti după lucrările mele. Eu nu beau, nu fumez, la femei şi mai rar, atât mi-a mai rămas şi aş vrea să fac o "personală", după care să se spună că anul e al meu. Cine o să mai aibă curajul să concureze? Sigur că şi eu mă întreb ce o să rămână după mine, cui voi lăsa moştenire lucrările, biblioteca, ştii că am în bibliotecă literatură beletristică, până la dicţionare şi albume de artă. M-au costat o avere, am tras de la gură să le pot plăti şi aduna aici. Acum sunt pline de praf, nu le-a răsfoit nimeni de mulţi ani, atelierul seamănă tot mai mult cu un depozit părăsit. Peste toate astea s-a aşezat boala. Exact ce nu bănuiam vreodată. Visam să am o bătrâneţe tihnită cu pensia mea. Să ies zilnic din casă şi să urc pe jos până la atelier unde, bătrâneşte, să-mi finalizez opera. Într-o vreme am şi scris. Ştiu că poeziile mele sunt slabe, te-am văzut citindu-le, intenţionat le-am aşezat între cărţi şi le-am lăsat la îndemână, să-ţi sară în priviri. Am sesizat cum ţi-ai strâns pometii şi ţi-ai alungit buzele în acel zâmbet compătimitor şi ironic. Am publicat şi trei povestiri. Încă rezistă, dar n-am reuşit să mai scriu, tracasat fiind de cele lumeşti: atelier, expoziţii, rame, culori care s-au scumpit enorm. Arta a ajuns un lux nevisat de nimeni în urmă cu câţiva ani. Aşa ne-a trebuit: libertate şi democraţie şi acum le avem. De fapt o harababură şi o aiureală groaznică. După scandalul din presă şi de la Uniune am reintrat în drepturi şi anume: ne-au cedat vila W, dar în locul atelierului meu de la etaj, am găsit o cameră părăsită cu un perete crăpat şi parchetul desfăcut, teracota prădată. Mi-am amenajat la demisol o încăpere ce se poate locui. Ne-am racordat la gaz, ne-am legat la curent şi după multe tracasări şi la reţeaua de apă.

Multe lucrări s-au deteriorat, o parte din pânze au prins mucegai, unele au fost străpunse în timpul mutării; ramele sunt rudimentare şi de prost gust. Vreau să realizez o personală, în general cu peisaje din burgurile transilvane, dar şi din Deltă şi de la Tulcea, sau de pe Litoral. Să nu se creadă că sunt un fals patriot local. Theodor Zarandu şi-a pus reşoul în priză, o cratiţă deasupra cu apă de la robinet. Aşteaptă să dea în clocot. Se plimbă de colo colo prin atelier. Apucă o carte, o răsfoieşte, culoarea ei de

scândură veche îl indispune, o aşeaza grijuliu la loc. Se aude fâşâitul oalei de pe reşou. Ia plicul de ceai şi-l scaldă în apa fierbinte. Acum e mulţumit. Înşurubează becul de 200 de waţi în dulie. O lumină puternică se profilează în stânga şevaletului pe care aşteaptă o lucrare începută şi abandonată. Îşi mângâie barba colilie, de aceeaşi nuanţă cu haina şi pantalonii, moaie pensula în culori şi începe să finalizeze pereţii şi turnurile. Îşi toarnă ceai într-o cană de porţelan şi se aşează pe taburet sorbind cu sete. Caută lumina mohorâtă de deasupra Sighişoarei. Trage un nor mai sus de turn, amestecă albastrul cu alb până ce devine cenuşiu. Poetul Molâcu încearcă să dezlege un careu din revista "Rebus" din 1970. Dorin Delureanu se plimbă prin atelier, podelele uscate şi galbene pocnesc sub bocanci.

- Stai şi tu jos, zice Theo, te mănâncă în fund?

- N-am stare, ceva mă apasă aici.

- Du-te la gard şi priveşte grădina zoologică. Uită-te la capre...

- De ce nu pictezi şi animale?

- Domnule, ai văzut vreodată în lucrările mele aşa ceva?

- Chiar, de ce lipseşte... personajul?

- De aia. Nu vezi că îi ţine locul culoarea. Ea este personajul. Doamne, ce ţi-e şi cu autodidacţii ăştia...

- Hai să mergem, zice poetul Molâcu.

- Stai să fumez o ţigară...

- Eu rămân să lucrez. Am treabă, nu vedeţi?

- Mergem la vodcă, zice Molâcu.

- Dar nu v-am dat?... Mai aveţi în pahare.

Dorin toarnă pe gât esenţa din paharul de plastic. Îşi aprinde altă ţigară.

- Ce fum e aici!

- Ţi-am dat culoare, maestre. Asta e culoarea ta! Gri albicios.

- Crezi că e uşor să faci un turn de biserică? zice Theodor aşezat în faţa pânzei. Nu e uşor, răspunde tot el. Trebuie să reconstruieşti totul, să anulezi realitatea şi s-o reconstruieşti. Eu vreau să prind starea de spirit pe care o aveam atunci când am trecut-o în guaşe.

- E mult de atunci, zice Dorin. Poetul tace.

- E mult, nu e mult, eu vreau să lucrez.

- Deci ne dai afară... Bine, maestre, zice Dorin, pregătit de plecare.

- Hai, face Molâcu.

Au ieşit în părculeţul din faţa vilei cocoţate pe o pantă ierboasă. Pe terenul de tenis, lângă vale, o echipă de dublu pocneşte mingile.

- Aş bea o vodcă, zice Molâcu.

- De ce n-ai băut la maestru?

- Nu mai pot să-l suport. E un moş ramolit.

- Dar tu?

- Eu, sunt eu ramolit?

A plouat astă-noapte, n-a avut somn, o noapte de mai, plăcută şi îngăduitoare. Pe balcon, într-un ghiveci de lemn cu pământ vechi şi uscat, a semănat grâu adunat din spice sfinţite. Au încolţit. Nişte ţepi verzi ies din pământ.

În parc e linişte, o linişte macabră. La câteva sute de metri mai pe creastă, dincolo de Valea Roşie, e cimitirul şi Grădina Zoologică. Această linişte mormântală o simţi în toate burgurile transilvane: Braşov, Tg. Mureş, Sibiu. În Bucureşti, Cişmigiul, Herăstrăul sunt altfel, nu ştiu cum, mai vii. Nici Oradea nu e altfel.

Se îndreaptă spre aleea ce urcă spre vila W. unde e atelierul lui Theodor Zarandu. Nici un semn că ar fi trecut cineva pe aici. Ar mai fi trebuit să vină şi Bujor I. Nici urmă de roţi de maşină. Caută cu privirea maşinile parcate lângă terenul de tenis, dar e zadarnic, pentru că nu-i ştie numărul lui I., numărul de circulaţie de la maşină. Un miros pestilenţial răzbate din Grădina Zoologică. Acelaşi arbore de tuia, griblura aşezată pe fosta alee, năpădită de iarbă şi buruieni. Totul pare ascuns şi cufundat în neant. Dorin înaintează tot mai nehotărât spre intrarea în vila W. Chiar ezită să continue sau să-şi vadă de drumul spre casă. Nici măcar jucătorii de tenis de câmp nu sunt pe teren. Nu sunt pentru că plouă uşor, cernut printr-o plasă fină, difuză. Terenul de zgură, marcat proaspăt, arată splendid văzut de sus, din drumul spre vilă. Dorin se simte mic şi neînsemnat. Ce caut eu aici, de fapt? îşi zice cuprins de remuşcări. Îmi caut propria linişte sub motiv că-l încurajez pe Theodor Zarandu să-şi realizeze un ciclu de lucrări pe care eu i le-am propus, burgurile transilvane. Theodor Zarandu vrea să picteze burgurile după modelul cetăţilor săseşti, acele fortăreţe medievale de la sate, pozate într-un catalog pe care-l poartă cu el. Uşa e deschisă. Podeaua împregnată în praf scârţâie sub picioare. Uşa hrubei lui moş Theo e deschisă. Pe un taburet şade Bujor Isudu, iar moş Zarandu e tolănit în pat. E suferind. Radioul merge nebăgat în

seamă. Pare o jucărie stricată, aici, în vârf de deal. E ordine în atelierul pictorului, lucrări vechi şi noi: Sighişoara, Sibiu, Bistriţa. Pe bibliotecă e portretul primarului într-un ecuson folosit la propaganda electorală. Theo îi serveşte cu tărie din cele trei pahare. Dorin bea cu cel verde, semn că e tânăr, Bujor Isudu din cel galben. Theo nu se simte prea bine, e sub tratament. Afară plouă mărunt. E luna mai. Fiecare se îndreaptă spre casa lui.

- Ce, ai creazut că s-a terminat iarna, au mâncat-o lupii? N-ai grijă, e aici încă, e aici, pe noi. Ce crezi că dacă a fost o săptămână însorită şi plină de lumină, gata, s-a dus baba iarnă? Nu s-a dus, domnişorule, o auzi cum se strecoară printre crestele ninse ale munţilor, ce coadă fluidă şi vicleană are?

- Maestre, dumneata eşti poet...

- Păi, ce, e de necrezut?

- Unul aşa... , mai necunoscut...

- Ţi-am priceput ironia... Chiar că am scris şi poezii. Orice pictor e şi poet. Culorile sunt stările sale sufleteşti. N-ai ştiut asta? Crezi că pictura e copie după realitate, ori e sufletul artistului privind realitatea?

- Interesant...

- Ar mai trebui să înveţi.

- Aşa e, omul cât trăieşte tot învaţă...

- Eu nu citesc decât "Dilema", cu asta mă delectez.

- E prea cinică...

- Dar e pentru oameni culţi. Ştii al cui discipol e Pleşu?

- Cine nu ştie? Dacă nu era ministru culturii crezi că era aşa de citit?

- Era. Vezi "Jurnalul de la Păltiniş".

- Pe ăla l-a scris Liiceanu.

- Da, dar Pleşu e alături de Noica. E discipolul său preferat. Poate şi pentru că a scris despre pictură. Îl citesc, deşi este un eseist al artelor plastice şi mai puţin un critic.

- De ce?

- Pentru că un critic selectează, pe când Pleşu comentează fenomenul plastic şi nu doar cel plastic.

Dorin şi-a aprins ţigara. Un colac de fum se înalţă spre şevaletul lui Theo.

- Vezi cum seamănă fumul cu culoarea ta?

- Lasă prostiile...

- Ce prostii? Gurile rele îţi zic Cenuşă.

- Mie?

- Da, Moş Cenuşă.

- Cu asta m-ai supărat.

- Mai pune un pahar din plosca adusă de la Cluj.

- Îţi pun, dar cu măsură. Vreau să aud ştirile.

- Aici, în vârf de deal, cu aparatul tău pari extraterestru.

- Nu e frumos? Cât mi-am dorit clipele astea. Dar nu pot picta numai când am inspiraţie.

- Hai să facem schimb de cărţi. Uite, îţi dau Gabriela Adameşteanu - "Dimineaţă pierdută", ce-mi oferi în schimb?

- Propune tu...

- Uite, îl vreau pe Lampedusa - "Ghepardul". I-am citit o povestire - "Lighea", în "Secolul 20" şi mi-a plăcut.

- Ţi-l dau. Pe Adameşteanu am întâlnit-o la Sighet, la festival.

- E tipă bine? În poză aşa pare.

- O fi fost...

- La mulţi ani, maestre!

- Să creşti mare, scriitorule! Aş vrea să prind şi eu zilele când vei ajunge în glorie.

- Chiar, crezi în scrisul meu?

- Nu ştiu ce să zic. Depinde de tine, dar aici e greu să te afirmi. Şi tu scrii foarte puţin. Prima condiţie ca să fii scriitor este să scrii, a doua să publici şi a treia să ai valoare.

- Interesant...

- Aşa e, fiule!

- La mulţi ani, maestre!

- Sănătate... Scriitorule.

Ceai de măceşe. Compoziţie: pulpe de măceşe.

- Din ăsta nu-mi dai, maestre?

- Ce, mă?

- Ceai la plicuri...

- Din ăsta vrei? Ţi-a plăcut floarea asta roză de pe cutie?

- Şi asta şi altceva...

- Anume...

- Îmi amintesc de copilărie...

- Măi, să fie... Ştii cum le spune în zonă? Căcădări.

- Cam vulgar.

- S-ar putea să-ţi pară. Dar la supă? Leveşă. Ştii ce-i acela groscior? Smântâna. Dar sămătişă? Iaurt. Dar piroşte? Sarmale,

domnişorule. De mult n-am mai mâncat.

- De la ziua mea...
- E mult de atunci. Mai ai cartea pe care ți-am dăruit-o?
- Jurnalul lui Zaciu?
- Aşa, parcă.
- Am şi citit-o, maestre. Dar scrie rău despre Domneacsa.
- E părerea profesorului. Nu ne băgăm că ne papă lupu.
- Să pape lupu iarna, maestre.
- Aşa am spus şi eu, fiule.
- Parcă-mi spuneai scriitor.
- Da, dar cu es mic.
- Mă supăr, maestre.
- E părerea mea şi nu putem face nimic în ea...
- Şi nici pe ea.
- Să nu fii vulgar. Eu sunt profesor.
- Dar nu pentru mine.
- Hai, mă...
- Zău, eu nu sunt pionier.
- Adică aşa care va să zică...
- Aşa, maestre. Tot o ții cu es-ul cel mic?
- Încă...
- Mă supăr, maestre.
- Şi eu ce pierd?
- Un prieten.
- Aşa da, mai puțin un scriitor mare.
- Dar nu sunt mare?
- Nu zic că nu eşti. Dar cel mai mare şi mai mare...
- E...
- E Breban.
- E Buzura... Barbu...
- Vezi că pricepi, fiule...
- Dar din ăştia tineri?...
- Păi, mai e şi Groşan.
- Eram sigur. Şi lui i-ai fost profesor.
- S-ar putea, fiule.
- Deci n-am nici o şansă...
- Tu ai zis-o.
- Mă supăr, maestre...
- Şi eu ce pierd?
- Un prieten scriitor...

- Mai am şi alții...
- Chiar mă supăr...Să-mi dai țigări că altfel plec.
- Tu ai vrut-o. Ştii că nu fumez de 15 ani.
- De aia am şi cerut...
- N-am ce-ți face.
- Deci accepți să...
- Să... ce?
- Să pictezi un...
- Hai, că-ți dau. Dar sunt de damă.
- Fum să iasă.
- Şi culoare?
- Am greşit. Dă-mi două...
- Dar să nu mai ceri...
- Promit, maestre.
- Eşti tânăr, fiule...
- Ce să înțeleg? Sunt cucoane pe aici?
- E plin de veverițe, prin copaci.
- Aşa le spui?
- Mai vin şi pe-aici...
- Oare?
- De cuvioase ce sunt.
- Aşa da. Ai iubit, maestre?
- Parcă tu nu ştii...
- Ştiu, dar nu sunt sigur.
- Mă, tu vrei să mă bagi în proza ta.
- Te superi?
- Dar nu mi-ar place. Tu copiezi realitatea.
- Atâta ştiu.
- Nu aşa... Ia un arhetip, un model clasic şi dezvoltă modelul de atunci, realitatea de acum.
- E veche, maestre.
- Da? Şi eu fac la fel...
- Crezi că nu văd?
- S-auzim...
- Luchian...
- Esti un es mare.
- Mai vreau esență, maestre.
- E scumpă, fiule.
- Dar eu nu sunt?
- La mulți ani, scriitorule!

- La mulţi ani, maestre!
- Doamne ajută, fiule.
- Ce zici de Paul Sima?
- E maestrul meu, tinere. A murit nu demult.
- Cum era?
- Groaznic de trist şi singur. Chiar sărac.
- Să trăim, maestre...
- La mulţi ani, domnişorule.
- Dau o cafea, maestre...
- Şi eu un catalog.
- Din ăsta mai am...
- Îl dai mai departe.
- Dau o cafea, maestre!
- Mergem, scriitorule.

Terase din provincie

Nu l-am văzut de trei săptămâni, trebuia să-l întâlnesc să-i restitui o poză de grup, veche de 20 de ani, poză cu poetul Nichita în Maramureş.

- Salut, maestre...
- Ooo...

S-a întors din tabăra de creaţie cu o zi în urmă şi a devenit, deodată, important de parcă ar fi venit de la Paris ori de la Moscova. Se dă important Ion Dragă, deşi e pleaznă. Se ridică să meargă la toaletă. Ospătara e tânăra şi zâmbeşte profesional. Îl ştie de undeva, aşa pare să spună mimica feţei sale. Soseşte să facă plata, nu care cumva, careva, să uite să plătească o biată, răsuflată, halbă de bere. Mândria patriei, a municipiului, a judeţului chiar, scriitorii români. Auzi, că n-o să facă primarul şi şeful de la serei literatură. Aşa spun toţi şi se gândesc cum să scape de noi. Asta este: artistul dezamăgeşte cel mai adesea orizontul de aşteptare al scriitorului. Când te aştepţi mai tare să vezi un Făt Frumos, blond cu ochi albaştri, după ce i-ai citit poemele şi i-ai văzut poza în gazete. Când colo... un biet muritor mai obosit decât ceilalţi şi care merge des undeva şi ar vrea să nu plătească de parcă ar fi tot în tabără: băutură şi mâncare.

Pe terasă a apărut o tânără căprioară, timidă, pare să caute pe cineva, nu-l află pe cel căutat, se aşează la o masă, de una singură. Nimeni nu o ia în seamă, nici ospătara cea vigilentă.

- A întrebat de tine, zice.
- Când?
- Cum? Nu aud bine...
- Cine, mă?
- Gheorghe Nova...
- Ăla cu textualismul?...
- Îhî...
- Minţi, că ăla n-a fost în tabără acum ci în urmă cu doi ani, la Borşa.

Ion Dragă râde singur de poanta ce mi-a făcut-o.

- Te-a lăudat, să ştii...

- Poimâine iau leafa, n-are rost...

- Ştii că nu mint. Serios vorbesc. Te-a lăudat Radu Ghioagă.

Ăsta e criticul care "coordonează" tabăra de creaţie. Ionică nu ştie că nu sunt pe aceeaşi lungime de undă cu el.

- A zis că faci parte din literatura de mâine, tu şi ceilalţi...

- De poimâine, Ionucă, atunci iau banii. Degeaba, nu pot da o bere că nu am...

Aurel mă linişteşte că plăteşte el. Îmi spune mie că Tinu e bolnav, tocmai îi căutasem cartea, dar n-o mai am. Am dat-o la cineva, poate Opinaşcă şi el uită sa mi-o restituie. "Ce se ia, nu se mai dă", aşa ne jucam când eram copii. Nu-i frumos, dar şi alţii fac la fel. Se caută, totuşi, cărţile...

Stau şi privesc în gol. M-a căutat prozatorul Toma Rocă, mi-a lăsat o însemnare, o amintire despre Nicolae Jianu. Jienii ăştia sunt de la Jiu, dar Nicolae? Caut în D.S.R. Dom'le, ăsta e moldovean care a trăit şi la Arad. Merge la breviar, în pagina de cultură.

- Hai că dau o bere, zice Ion Dragă.

De unde să dea o bere că nu are un leu?

- Are, are... un pumn de bani are, zice Aurel, de parcă mi-ar fi citit gândul. "Vrea să scape, să meargă acasă..."

E bună berea că mă pot uita la puştoaicele astea cu rochia sub fund şi cu buricul pe-afară. Ce poate fi în capul lor? Şi cum să aflu? Atunci pentru cine scriem noi? Ha, Ionică?

- Şmecherule, ştiu eu că ai bani... gugulanule... ia dă tu o bere!

- Măi suflet blând, nu pricepi că nu am pâna poimâine, la salar...

Nu vrea să mă creadă. Par eu a om mincinos? Sigur nu mor de foame, dar cu doua zile înainte de salar n-am nici bani de ţigări. Ionuc nu mă crede, îi vine să râdă. El cum poate trăi fără salar, iară eu n-am bani de-o bere? Ce dialectică! De m-ar auzi mai marele peste ţara asta...

- În camera lui Gheorghiu-Dej am stat, în cabana lui...

- Minţi, mă, că acolo a stat Memihai cu Veregheu...

- Da, da... în camera lui Chivu Stoica... De ce n-ai venit?

- La anu', domnişor...

De când trag din halba asta a trecut al treilea troleibuz.

Adică un ceas. Dar e fain aici. Plin de tineret. Şi se uită la noi... unii ca la circ, alţii ca la nişte zei: poeţi, scriitori, beţivi, oameni de nimic.

A doua zi merg să-l întâlnesc pe Relu Roşiiatu la televiziunea locală. Ce păzită-i, doamne, mai ceva ca înainte. Fata de la intrare îl sună la telefon, deşi l-ar putea striga că e la doi paşi de noi. Vine Roşiiatu să vadă cine sunt, deşi l-am anunţat cu un sfert de ceas înainte. Vreau şi eu un exemplar din revista dumnealui.

De două ceasuri am nişte migrene de-mi vine să-mi iau câmpii... hipotensiune, nemâncat şi obosit. În graba mare mi-am uitat umbrela în maşină. Iau aspirină, mănânc supă de cartofi şi mă trântesc pe canapea. Sunt mort, fratele meu cititor. Mort de neputinţă. As face un duş, dar boilerul meu consumă în prostie. E boiler capitalist, trăzni-l-ar pe maimarele. Închid ochii. Zgomote groaznice. Parcă e raliu pe strada mea.

Răsfoiesc revista lui Roşiiatu. Poezia tinerei poetese n-are nerv, în schimb "bossu" are patru poeme bune. Mă surprinde plăcut proza: Iulişca vine la oraş cu gândul de a-l întâlni pe fostul iubit. E racolată, la bar, de patron şi făcută fericită. Asta e proza domnilor.... cu ploaie, sex şi fum. Azi artiştii adevăraţi sunt rari, rari de tot, dom'le. Cine rezistă va ajunge mare. Mare de tot va ajunge pentru că puţini vor rezista în faţa indiferenţei şi a mizeriei. N-are nici un farmec să te zbaţi să fii scriitor în Provincie. Nici măcar liceenii nu se impresionează la numele tău. A trecut vremea dizidenţilor.

Un criticuş afirmă că poetesele când ajung la menopauză nu mai pot scrie. Ăsta da critic, cu sonda în "trupul poemului". Ce prostie. Azi s-a intrat în literatura ca niciodată până acum. Cine ştie cât vor rezista. Pentru unii nu mai contează.

- N-am băut nimic cât am stat în tabără, numai lapte am băut şi epigramistul de la teatru mă face beţiv...

- Ajunge să te îmbeţi o dată şi beţiv rămâi...

- N-are importanţă, spus în franceză. Dai ceva?

- Mai sunt două zile până poimâine, atunci... dacă ne întâlnim...

Salvarea noastră este profesorul Mitru. S-a întors de la Oradea.

- Mi-a fost aşa de dor de voi, zău, am avut un concediu formidabil. Lasă că dau eu o votcă rusească, Rasputin. Să mergem

în altă parte, aici se uită lumea la noi. Am avut un concediu nemaipomenit, în Vâlcea şi în Bihor. La Băile Felix e tare scump, nu-ți poți imagina cât de scumpă e o zi la băile termale. Hai să stăm undeva.

Deşi sexagenar Mitru are suflet de copil, e un pionier al scrisului în oraş. Este printre întemeietorii primului cenaclu literar din oraşul de pe Săsar. El apreciază scrisul...

Mergem la Crinul. Aici, pe vremuri, adăstau primii poeți ai urbei: George Boitor, Ion Iuga, Bellu, Ghenceanu...

- Dau eu o tura de votcă rusească. M-am întors din concediu... ce dor mi-a fost de voi...

Apare Memihai şi Păsăruc.

- Eu aş dori o cafea, zice ecologistul Memihai...

- Nici eu nu beau alcool, zice Păsăruc.

Mai vine o tură. Ce bună e... nu ca poşirca de Cluj. Ăştia n-au nimic bun, napocanii...

- Ascultați şi voi interviul, zice Mitru, îl am aici pe "cass".

Trece, pedant, Veregheu. Coboară la nivelul nostru. Ne onorează cu prezența...

- Să mergem pe terasă, la Bucureşti, zice Veregheu, e puțin mai la vest de grădina de vară. Ne conformăm. Suntem onorați de prezența unui clasic...

Fântâna arteziană funcționează din plin, gladiolele sunt superbe, preaplinuri de apă se revarsă peste bordurile fântânii.

O zi de vară către seară.

Ion Dragă ne-a pierdut pe drum, dar iată-l că apare plin de inspirație şi vizitat de muze. Surâde fericit.

***

- De fapt o rolă este sus şi alta jos. Acum cea de sus se derulează către cea de jos.

- Interesant...

- Ca o bobină la cinema...

- Să spunem o pildă...

- Eu am zis-o...

- Adică?...

- Mai dau o sticlă de vin... plăteşte preşedintele...

- Care va să zică...

- Să vină vinul...

- Să curgă...

- La mulți ani, Iliuță prezident!

- Plăvanul, hă, hă... cameleonul... şi nu te uita aşa la mine că şi tu eşti vopsit!

Se uită la mine, la povestitor. Mă crispez, n-am ce face, mă crispez.

- Du-te, tătucă, -nainte... ai, mă... şi fă loc la preşedinte... aiăă...

- Noa, vezi cine ne conduce?

- Aşa-i şi țara asta fără Basarabia cum sunt eu fără o mână!

- Zi-o pe aia cu sarca...

Iliuță nu aşteaptă prea mult, aici respectul este lege.

- Eram la Zborniceşti, în tabăra de pictură... ştii cine a organizat tabăra?

- Cucoana, bă preşedinte, i-o retează, invidios, Plăvanu. Toarnă-n pahare!

- Şi trebuia să fac o lucrare tematică. Cum să pictez Avicola din Zborniceşti?

- Şi unde-i arta? Nu se lăsă Plăvanu.

- Stai, să vezi... vine găina şi se ouă, o las... şi clonțăne... Merg la cuibar şi beau oul, proaspăt. Deci mai întâi a fost găina... A doua zi la fel. Îngrijitorul mă vede, îngrijitoarea ştie totul. Cine ar fi îndrăznit? Dar eu nu mă las şi întreb: Aici găinile nu se ouă? Şi el: Ba, se ouă, se ouă, dar veni sarca şi-l mâncă...

- Bravo, Ilie, ouăbei!

- Cameleonule...

E cald. Terasa e acoperită cu o prelată ce se umflă, uşor, sub adierea vântului. Săsarul, mâlos, se târâie prin stânga terasei, o vale gălbuie printre bolovani aduşi de viiturile de primăvară. Iată şi piatra rămasă pe mal, din anul 1912, prima piatră perforată cu un perforator Flottman.

Trebuie să-i restitui o poză de grup, veche de 20 de ani, poză cu poetul Nichita în Maramureş. Mi-a dat-o s-o reproduc în pagina de cultură, acum trebuie să i-o restitui, a intrat în patrimoniul şcolii. Drept mulțumire vrea o bere. Dar nici poză n-am, nici bani de bere. Am făcut cum face el: beau de la prieteni.

Fântâna arteziană, deşi e caniculă, funcționează din plin, gladiolele, colorate şi umede, sunt superbe.

Luna absolvenților

Să fii iubit, așa îmi ziceam în mintea mea, în colțișoru' acela unde nimeni, vreodată, nu reușește să pătrundă. E un loc ce-i aparține Ființei în absolut, de nerepetat. Ce să mai vorbim de clonare? Să fiu iubit de Dumnezeu pe pământ, iată ce mi-a urat Molâcu și mi-a scris asta pe un bilețel pe care l-am așezat între pagina de gardă și copertă, o carte pe care mi-o făcuse cadou de ziua mea. Un obicei desuet, aproape bătrânesc, de-a face cadou prietenilor, de ziua lor, o carte, aleasă la întâmplare. De câte ori nu mă simt bine și mă doare aici, undeva nedefinit, apelez la colțișorul acela și mă gândesc la el. La Molâcu n-aș fi dorit să mă gândesc pentru că el a plecat brusc dintre noi, a trecut în lumea umbrelor. Aici, deasupra lumii, sunt eu cel adevărat, cel care nu mă pot arăta așa cum sunt în fapt. E vară, luna absolvenților, a liceenilor. Fără să vreau, trecând printre ei, deși-mi par ridicoli și nevinovați, ma cuprinde un freamăt aparte. Atunci, când eram ca ei, am sărutat-o pe Delia întâia oară, la sfârșitul liceului. Ma uit la ei, mai cu seamă la ele și nu pot realiza cum sunt atât de mature, niște femeiuști cu aer nevinovat, atoateștiutoare. Hormonii lor sunt mai bogați decât au fost ai noștri, sunt mai complecși, mai instruiți, dar lipsiți de pudoare. Delia îmi revine mereu în memorie, în luna absolvenților, și ea a trecut acolo unde e Molâcu, numai că nu s-au cunoscut între ei. Avea picioare subțiri și gălbui ce-mi dădeau fiori, până odată când m-am urcat peste ea și cel dezamăgit am fost tot eu. Nu e bine ce ai făcut, acum o să dorești mereu ce ai avut. Nu e bine. Așa-mi zicea, de fiecare dată. Dar eu mă simțeam bărbat, am alergat la ștrand, am fumat o țigară și m-am aruncat în apă. N-am ieșit pe plajă până ce nu m-am simțit epuizat de tot. Eram alt om, fără să știu devenisemn dependent. Aveam nevoie de confirmare, de iubire. Ceva se sfârșise în mine.

Acum sunt aici "cățărat"; caut inspirația. E o singurătate care mă înspăimântă, o singurătate soră cu moartea. Voi sta de vorbă cu lemnele. Mâinile mele încep să dorească lucrul. Acest trunchi de

stejar îl voi ciopli în numele ei. Voi construi un pod, Delia este podul. Nimeni nu va ști asta: un "ve" mare din cele două ramuri ce pornesc din trunchi. Eu voi fi undeva aici, o bârnă pe care se sprijină acest "ve" întors cu vârful spre cer. Voi regândi goticul, va deveni o literă, un fel de "A" mare. Îl voi dubla, apoi voi uni cele două maluri prin mijlocul literei "A". Sub noi apa, trecutul, deasupra cerul, veșnicia. "Vai, ce nebun ești" mi-ar spune Delia de-ar fi aici "în fapt", nu doar așa în "spiritul și memoria" mea. Poate că ea este pe undeva, deasupra, în veșnicie. "Vai, ce nebun ești". Să fiu iubit de Dumnezeu. Pe măsură ce simt rădăcinile anilor că încolțesc în trupul meu, că părul mi se albește și devine aspru ca părul periuței de dinți, că venele încep să nu mai încapă sub epiderma păroasă a picioarelor, că ele, picioarele mele de sport-man, devin tot mai asemănătoare cu ale lui Homer: păroase, venoase, urâte,mă rog, lui să mă iubească aici pe pământ. Așa îi spun: iubește-mă doamne mai mult pe pământ. Lasă-mă, așa cum l-ai lăsat pe Sisif să se bucure de căldura soarelui și măreția luminii. Așa îmi ziceam în gândul meu, în colțișorul acela drag unde nimeni n-a reușit să pătrundă. E un loc ce-i aparține Ființei în absolut, de nerepetat. Ce să mai vorbim de clonare. Nimic. Rien. Niente. Voi regândi goticul, aici, la el acasă. Atât cât știu despre ascuțiciunea asta a lor. Despre mine se știu puține lucruri aici. A fost o vreme tulbure și nici acum nu e senină. Numai bunul Dumnezeu știe dacă eu voi ajunge vreodată să prind vremuri mai bune acolo, la noi. Sunt aici în landul de nord, în acest castel. Aștept inspirația. Știu că ea va veni așa cum n-a sosit până acum, va sosi cu sânii ei de adolescentă, mă va înlănțui, mă va aprinde și eu voi curge cu toată ființa în ea. Cu toată spaima de absolut și însingurare. O voi poseda, pe ea, pe Gloriadelia.

Ei au de toate, un singur lucru le lipsește, parcă sunt desenați, în majoritate sunt blonzi cu ochi albaștri. Pe mine mă cred de-al lor, uneori spun că sunt kurd. Eu sunt român și asta nu mi-o poate contesta nimeni, dar eu am puterea pe care ei nu o au: pot să zâmbesc. Și aici în singurătate, cu gândul la Delia plecată la Dumnezeu, voi zâmbi trist. Ce vorbărie: ei au optat pentru unt și nu pentru cultură. Aiurea. Dar ce spun eu nu știa nici pasărea de la Păltiniș: ei n-au zâmbet și nici soare în suflet. Nu vreau să mă laud, dar începând de la tătuca în jos, strămoșii mei au acumulat soarele de după ierburile și pădurile munților și mi l-au lăsat mie. Ca o bucurie. Uneori ca un blestem. Când n-am inspirație, cum sunt

acum, simt sufletul ca o prăpastie crăpată pe margini. Şi gândul meu aleargă la castelul de la Posada, la aristocrata de la noi. Castelul acesta are pădure şi lac, trebuie să meditez la dragoste, la iubirea de care scria Preda, după Ap. Pavel: "Acum dar rămân aceste trei: credinţa, nădejdea şi dragostea; dar cea mai mare dintre ele este dragostea". Cât de neînsemnaţi suntem în acest carusel al generaţiilor. Voi regândi mitul lui Manole, Emanuel cum îi zic ăştia. Aici Molâcu avea o teorie: Ana este timpul. La construcţie trebuie zidit timpul care se numeşte Ana. El trebuie sacrificat. Trupul meu este timpul, el, cel care se ruină, un turn de carne şi simţuri. Numai carnea, ea ne provoacă atâta durere şi suferinţă. Dar nu mi-e teamă: Deliagloria poate fi luată drept sacrificiu suprem dacă teoria lui Molâcu e o aiureală şi rămâne valabilă cea clasică. Oricum e o "fostă". Sunt în pană de inspiraţie. Mă voi apuca de lucru, simt prima aşchie cum mi se prinde în barba albă ca părul periuţei de dinţi. Voi începe să construiesc.

Românii sunt văzuţi prost din pricina ţiganilor care au venit cu căţelul, cu purcelul, cu toată liota de puradei după ei. În plus fac spargeri, fură în numele nostru.

Am rămas mai mult din răzbunare pe minciuna care am trăit-o atâţia ani şi pe care nu am mai putut s-o suport. Sunt în pană de inspiraţie. E o exprimare contradictorie, dar îmi place cum sună, parcă aş fi călare pe un autovehicul. O pană de sentimente, undeva în mine ceva nu funcţionează. Încerc să adun tot ce am mai bun şi să mă răzbun pe efemerul vieţii: să creez ceva care va aminti peste veacuri despre mine. Un pod. Vezi Eiffel, Saligny şi, de ce nu, militarul roman de origine greacă – Apolodor din Damasc, cel cu podul peste Dunărea noastră cea tulbure. Acest proiect magnific, un "ve" întors cu ascuţişul spre dumnezeul saxon, prăpăstios. Au atâta precizie şi tehnică încât nimic nu mai are bunătatea întâmplării, a aleatorului. Uite acest castel al şerpilor... şi numele te înfioară şi ştima lacurilor. Cum reuşesc ei ca din nimic să creeze legende, de ce au nevoie de ele?

Totul să fie durabil, să dăinuie prins în flăcările eternului. Au oare o presimţire a istoriei? Acest "ve" întors e de fapt un "A" pe un mal şi unul pe celălalt mal. Toată ideea este aici: cum voi face legătura dintre maluri. Vreau şi puţină artă concretă, opera mea să poată fi utilă viitorului.

Ieri, în piaţa de maşini, de cine crezi că dau? De Romaniţa, fostă Ţuţu Rizeanu, avea în mână ziarul "ZUVERKAUFEN AUTO",

o vestică sadea, o mieteleuropeană. Am ghicit-o după mersul păsăresc, un mers distins, simţeam cum i se încurcă articulaţiile oaselor, i le studiasem destul în ţară, îmi pozase într-o vreme până a început scandalul.

- Ce faci, tu puţă, i-am zis-o pe româneşte, s-o şochez de tot, n-ai destulă acasă?

- ... te-mă... Brâncuşi cel Nou în straie de neamţ! Ştii că am fost până la Oradea...

- Când, mă, când, că ţi se topesc ochii de dor...

- De dor de ţară, măi agricultură... că aici alimentele n-au nici un gust. Ştii că am o grădinuţă de 4x4, lângă haust. Şi mi-am pus acolo, ca o ţărancă ce sunt, pătrunjel, morcovi, mărar, salată...

- Nu-i bună sămânţa...

- Aşa-i, măi bade, de aia am fost: să cumpăr sămânţă de... zarzavat. Am schimbat 10 DM şi m-am umplut de bani româneşti, de cei cu chipul lui Brâncuşi şi Eminescu... o plasă de seminţe în plicuri mi-am luat. E bun ăsta... ministrul că ne ajută să facem şi noi ceva pentru ţară, să-i dăm valută. Până şi pe Eminescu l-a făcut Mihail şi nu Mihai, european. A fost o tăvăleală de pomină. Ne-am cherchelit cu băutură autohtonă, aveam ceva rezerve, era şocată de sălbăticia de-aici. N-aş fi vrut să-mi simtă ratarea, dar în artă acest cuvânt e o intruziune, mereu suntem pândiţi de el ca o umbră a nimicniciei. Alunecarea în Neant o simt mereu, încât mă trezesc noaptea şi mă plimb hăbăuc printre zidurile grele de istorie, prin iarba ce parcă geme sub greutatea paşilor. Cine eram eu acum o sută de ani sub coiful de fier al imperiului când cei din satul meu mânau boii cu igniturі şi cuvinte intraductibile, înhămaţi la plugul de lemn? Nici măcar Rebreanu n-a simţit această greutate a neamului nost, ori n-a vrut s-o exprime în operă.

- Ce naţional-socialism vezi tu în gândirea mea, care n-ar fi avut altă şansă de a-şi îndrepta capul spre Europa, această fecioară răpită pe spinarea unui taur?

- Du-te, mă' agricultură, simţi tu cum gem în tine oasele strămoşilor?

N-am avut ce-i face şi am transformat-o în Europă şi copacul pe care am posedat-o mi-am zis că-i spinarea taurului. Urla ca o căţea muşcată, ce zbenguit urât se înălţa peste muţenia lacului şi umezeala nopţii. Au sărit zdrahonii din cealaltă aripă a "coşmelei", m-au umflat bine, m-au tăvălit prin iarbă şi pământ ca pe un ogar, mă dor şi acum fălcile şi coatele de nu voi mai reuşi

să lucrez o vreme. Şi culmea, tot ei au făcut plângere la poliția landului. M-au scos din tabără şi m-au acuzat că eu am dat foc lucrărilor din care n-au mai rămas decât nişte cioturi fumegânde, cineva a aruncat gaz pe ele. A reuşit să se care la timp, avea maşina parcată pe-aproape încât ea a rămas o prezență doar pentru mine. Spun că sunt schizofrenic, că am halucinații şi văd femei, că vorbesc de ştima lacului şi de alte drăcovenii. Ce puf înmiresmat de puterea Bach-ului avea între albeața pulpelor...

Ce dracu, nu pot nici aici să scap de fantoma lui Rebreanu, cel ce-o ucide pe Nadina, mai întâi portretul şi apoi modelul... Eu ştiu că a fost aici Romanița, iată zgârieturile de pe gât, nu e de la nici o creangă de stejar, ce tot o dau ei cu copacul național, de la ea este că o aud şi acum dansând sub mine, umblând sub mine cum ar zice vărul Vasile, strigând de plăcere: Măi agricultură... Deliagloria, Țuțuruțu, Romanița, Rombombon, Bom-bom... bom... Sunt bolnav. Dumnezeul meu ştie dar Gott-ul lor nu mă înțelege... Nimfă am făcut-o şi sfântă Europă, dar îi plăcea cățeaua dracului că n-o ştiu de-acuma şi eu mă simțeam Zeus prefăcut în taur alb că, doamne iartă-mă, o vreme am şi uitat de comoara noastră străbună, de însăşi Maria Tereza, împărăteasa s-ar fi împărtăşit şi s-ar fi împreunat cu unul din nord-vest de l-ar fi dăruit istoriei pe drăguțul de Iosif ce se uita în colțuri asemenea oierilor din nord. Marea mâne-sii o fi străbătând acum până în Creta să nască şi ea pe Minos, Rhadamanthys şi Sarpedon, deşi eu ştiu din al cui neam se trage. Şi tot eu să fiu vinovat pentru harul pe care mi l-a lăsat bunul Dumnezeu de a perpetua gândurile şi simțurile şi tot ce are mai frumos neamul nost. Uită mă ce-am ajunsu, vorba bietului cronicar cu nasul tăiat şi poate fără sculă, nu se menționează în actele rămase. Că, vorba unei vecine de-a mea, de când eram adolescent, era pocăită şi rumenă şi pocnea de voință dar era prietenă cu mămuca şi zice către mine, să audă şi mama, la voi e voie cu coaie? Ce a urmat nu pot să explic doar numai că biata soră dorea să întrebe dacă e voie cu coamă la şcoală, dar a ieşit altceva. A ieşit că sunt paranoic, însuşi faptul că eu cultiv acel verde putred e un semn dupa bruma lor de ştiință. Adicătelea ei miteleuropenii ce au verdele mai peste tot, de la drapel şi până la haine, ei adică sunt paranoici? Şi la partide le-au dat nume după culori: al verzilor, al roşilor. Dar asta e altă mâncare de peşte în care nu e bine să te bagi că vei sufla şi în ciorbă. Ce lăptuc dulce şi cald o fi curs printre cioantele cucoanei, cum s-o fi slobozit

sărmănuca de ea să pună mâna pe volan cu nădrăguții pe la genunchi. Ce-o fi crezut că lăptoşii ăştia mă fac piftie? Numai la polonez i-am crăpat arcada că era din stofă estică, grecului i-am dereglat rotula stângă. Biata Țuțuruțu, Romanița Buruburu. Chiar dacă mi-e dor de ea, păcat că nu-i ştiu numărul de telefon să ne mai jucăm de-a Europa şi Zeus. Ce i-o fi spus săsălăului? M-am întâlnit cu unul din țara unde au fost maziliți străbunii mei comersanți şi ia ce mi-o făcut, dragul de el, m-a zgâriat la "şpaţl"... ui, ui, dar a fost ghine... Şi ăla, calculat şi cu timpul în pioneze i-o fi arătat ceasul şi baia şi gata că nu ies socotelile lor, că vorba britului timpu-i pe bani. Vai de capul lor că noi am scăpat de comunism dar la ei de acum o să urmeze, vai de sufletul lor. Şi dom-urile le-au construit aşa să poți intra cu maşina prin ele, lași jos geamul, spui rugăciunea, îți faci semnul crucii şi pleci, încrezător, mai departe. Ce să fie asta? Ori eu, Theodor Zărandu, plastician european de nație clară şi sfântă, pot spune că, deşi prins de aripa geniului, recunosc, pot spune că nu dau doi bani pe toată civilizația lor, nici pe țâțâloancele lor zgârcite şi săltărețe când de capră când de bivol, întreținute cu tot felul de federvaisuri, nici pe faptul că nu ştiu, ele mai ales, că de la ea, Eva şi nu de la Europa, începe ruina. Deci ea, sfânta Eva, nu ştie unde-i capul şi unde-i coada, fapt dovedit de relația erotică sus/jos. Înțelegeți frați creştini ce doresc a vă mărturisi: până şi Bilucu americanu s-a dedulcit la ruina lipsei de orientare: sus/jos. Dumnezeu să mă ierte că mai bine faci şi nu vorbeşti decât invers.

În altă ordine de idei, vorba unui profesor de-al meu din Deniş, mă obsedează personalitatea pictorului Iulian Toader din Donceni. Acesta, alături de Octavian Smigelschi a înnobilat cu opera sa catedrala metropolitană din Sibiu. Ce a mai realizat? Câteva lucrări pe pânză inspirate din istoria paşoptistă, întâlnirea lui Bălcescu cu Iancu, peisaje cât şi portrete: Vasile Goldiş, Ştefan Cicio Pop. Trebuie să-i dau de urmă. Câțiva muzeografi şi niscaiva istorici de vor mai fi ştiind despre Iulian Toader ori despre sculptorul Gheorghe Groza. Mai am eu vreme să fac cercetare? Sfârşitul de mileniu parcă i-a tâmpit, trecem dintr-o criză în alta. La noi au prins bine contrarevoluțiile, ele au fost mai importante zise unul savant şi poate că are dreptate, nu se mai apleacă nimeni către sufletul oamenilor, un "delirum tremens" pluteşte deasupra lumii. Un plâns nestăvilit mă încearcă undeva înăuntru când mă gândesc la acele generații de poeți ce ar fi putut să fie, care vreme

de o mie de ani n-au avut dreptul la cuvânt. Când să mai scrii dacă acele şapte zile ale săptămânii trebuiau închinate pentru "robotă" pe pământurile altora, iară duminica abia de mai apucai să te prăvăleşti în faţa reprezentanţilor lui Dumnezeu pe pământ.

Agapă

Cele cinci s-au dispersat spre colţul mai puţin luminat al mesei dispuse în T, probabil că e o masă folosită la protocol, de când am plecat din Torţişoara s-au schimbat multe, am devenit un provincial desuet şi mă străduiesc din răsputeri să fac faţă noului care mă complexează. Deci: frumoasele noastre colege s-au aşezat, cu bună ştiinţă, printre dragii noştri dascăli. Asistentul Năsuţ, în stânga directorului de curs, Ion Mehedinţu, un bonom şi un mare profesor, şade cuminte şi conştiincios, îi completează pe domnii profesori. Eu am fost plasat faţă în faţă cu domnul profesor Mustescu, între braşoveanul Munteanu şi gugulanul Varădeanu. Undeva, mai spre intrare, domnul Petrică, la costum şi cravată asortată, civil cum s-ar spune, mai spre dreapta mea Spirochet, cadarâş de la întreprinderea textilă, faţă în faţă cu domnul Petrică.

Această agapă am organizat-o eu şi cu Spirochet, mai mult pentru a salbva lipsa noastră de iniţiativă şi mai ales jena financiară. Chestiunea s-ar fi cuvenit să fie rezolvată de băştinaşi, dar nu ştiu de ce nu şi-au asumat această responsabilitate. Îmi revenea şi o misiune ingrată, "obligaţie voluntară", eram turnător, desigur cuvântul peiorativ de paharnic ar fi sunat mult prea neadecvat, dar acesta este adevărul de care noi vom ţine seamă, după cum ne ajută puterile. Trebuie să umplu paharele cu esenţă de-a doua dintr-o damigeană de plastic pe care gugulanul o păstrează cu economie în dreptul său. Misiunea mi-o îndeplinesc cu discreţie fiind nevoit să mă aplec pentru a prinde coarda bidonului, să nu atrag atenţia ospătarului căruia îi comandasem doar mâncare şi bere, tăria localului fiind inferioară calitativ faţă de marfa pe care o deţineam. Închirierea unei săli pentru o masă colegială am realizat-o în după-masa zilei precedente încât oamenii pe care ne bazasem se prezentaseră la examen după susţinerea lui.

Începuseră să dea semne de moleşeală, eu fiind prea incisiv, ceilalţi prea cuminţi, exista riscul să devin obraznic deoarece domnul Menedinţu, cu blândeţea sa exagerată, mă irita la culme.

Eram fericit pentru că dosisem un litru în masa domnului Mehedințu, al doilea tocmai îl săvârşeam, deci mă aflam în pericol de-a ajunge la masa rezervată fără prețiosul lichid. Cum a intrat în cabinetul profesorului l-am atacat frontal şi direct pe Vărădeanu: "Ai adus, domnişor, esența?" "Bine-nțeles!" mi-o replică dumnealui, în costum gri fer, cu ochii marcați de osteneala drumului. "S-o văd". "E la gară". Vărădeanu îmi răspunse mie, dar din ochi o caută pe Felicia. Domnul Petrică se oferi să-l transporte cu maşina proprietate personală. Cota de benzină pe tichet nu era la dumnealui o problemă. Titlul lucrării sale de specializare, fiind unul de conducere şi artă militară, a rămas şi poate să mai rămână, din partea noastră, o taină.

Domnul Mehedințu e hotărât să treacă pe glume. Arată buletinul de identitate domnului col. Petrică: "Ce viciu prezintă acest document?" "Sa vedem!" răspunde, gânditor, domnul col. răsfoind, cu atenție sporită, actul de identitate cu coperta sa cenuşie. Îl învârte pe toate părțile, verifică dacă este transcrisă grupa sanguină, viza de domiciliu, poza, chiar. Surâde şiret dar nu ştie răspunsul. "Îți spun eu!", zice profesorul. " lipseşte un h, în loc de Mehedințu m-au botezat Meredințu!". Urmează explozia de râsete care nu risipeşte atmosfera de perplexitate. Încep să povestesc ultima întâmplare din nordul țării. Un elicopter, care picheta frontiera cu marea prietenă, a căzut în pădure. Au murit trei ofițeri, pe unul îl chema la fel cu preşedintele, dar nu vă bucurați pentru că era o coincidență. O fentă a destinului. Rodica, sudista de la frontiera cealaltă, fiind în drept să întrebe, adăugă: "Din ce cauză a căzut?" Întrebarea nu este lipsită de temei. "Accident tehnic!" explic eu. Îl privesc pe domnul Petrică, pare să nu cunoască informația. "S-a rupt elicea!" continui eu cu dezvăluirile. Ştiindu-mă gafeur, domnul Mehedințu se simte obligat să schimbe subiectul discuției: "Auzi, Petrică, vreau să spun un banc..." "Spuneți, domnule profesor!" aprobă cu vorba şi apoi cu surâsul domnul Petrică, devenit apărătorul anturajului.

"Doi milițieni află că nişte terorişti vor să deturneze un avion. Îl informează pe superior. Mergeți şi aflați amănunte, le zice superiorul. Mergem noi, însă nu ştim cum îl deturnează. Cum să fure câțiva oameni un avion? Nu aşa, proştilor. Îl lasă până se urcă sus de tot şi devine mic, mic..." Lumea se simte obligată să zâmbească, deşi bancul e vechi şi prost. "Ce facem cu buletinul?" revine domnul profesor Mehedințu. "Asta se rezolvă. Poate rămâne

la mine?". "Numai dacă-l aduci repede înapoi, că n-am timp să stau pe la uşile de evidența populației". "Se poate, domnu' profesor?" se simte ofensat domnul col.

"Să lăsăm glumele, pot pleca la gară cu colegul Vărădeanu?"

Domnul Mehedințu a predat o carte la editură de mai bine de doi ani, a obținut toate vizele, inclusiv B.T., dar cartea nu apare din cauza tipografiilor. Fapt pentru care i-am dosit în masă un kilogram de esență de-a doua. Nu mai prididesc să mă supun comenzilor. "Fii mai atent, măi filozofule, cu domnul Mustescu. Ce stai? Toarnă în pahare!" Îmi strâng limba între dinți, singura mea armă şi mă conformez, domnul Mustescu fiind şeful catedrei. Începe să-mi elogieze fiul care a adus unei instituții beneficiul de câteva milioane de lei prin aportul unui studiu tehnico-economic. Şi merge bine întreprinderea? Merge pe dracu, parcă dumneata n-ai şti. La examenul său, deşi promovasem parțial, în vară am căzut. În toamnă a fost dur de tot. Acum îmi explică, spăşit, că traversa cea mai critică perioadă a vieții. Ce spaimă am tras atunci. Acum e în fața mea, vorbim, chipurile, de la egal la egal, un moşulică. Are anii de pensie, nasul coroiat şi mustăcioară stil muscă. Cu ochelari cu ramă aurie n-ai crede că e român din Banat.

Domnul Mustescu simte că încep să mă cherchelesc şi a găsit sămânță de vorbă cu Rodica, olteanca. Născut le aprobă pe fete în tot ce spun, pare cuminte ca o mireasă. Rodica domină colțul şi militează pentru depoluarea oraşului de baştină. În perspectivă Hârâilă vrea să le facă o unitate nucleară care ar pune în pericol însăşi ființa oraşului. Lucrând la Banca de Investiții, le ştie pe toate cele viitoare. Doamna inspectoare e brunetă, ca orice olteancă, are părul pieptănat pe spate, cu cărare la mijloc. Când turuie, de sub buzele umede şi cărnoase, îi apare o turmă de dinți albi, ca laptele. Vărădeanu gugulanul m-a întrebat, "e cel din frunce", s-a pilit înaintea mea. Ridică tonul: "Că io eram sigur că fiică-mea va reuşi la admitere. Nu poate semăna decât cu tatăl său", începe Vărădeanu să se laude. "Că doar dacă nu te lauzi singur, lumea nu te laudă, oricum".

Mai sorb o gură de bere şi privesc la domnul Petrică aşezat la marginea mesei lângă şeful de catedră. Domnul col. Fumează tutun bulgăresc, aş vrea şi eu o pipă domnească dar mă abțin. Munteanu din Braşov zâmbeşte fericit, el n-are opinii, doar domnul col. Nu-i inspiră încredere. Florence lucrează la Direcția de statistică, are o spaimă în ea, tot timpul îşi elogiază şefii şi ne

spune că s-ar putea să aibă loc reduceri de posturi. E greu să-ți menții un post la Torțișoara. Trebuie să fii bine pregătit și să ai spatele asigurat. Milimuza o aprobă și-i amenință pe șefii ei că se va transfera la altă întreprindere. "Unde, înger drag?" o întreb eu ca să-i satisfac pofta de răzbunare. "În turism! Îmi da ea replica și vrea să-mi dovedească cât de bine știe franceza. Nu apucă pentru că Felicia intră în discuție și ne spune ce bine e la ei, la Deva, lucrează la o carieră, doar șeful de secție îi face fițe, în rest e liniște.

Apuc damigeana de plastic, mai corect bidonul și torn în paharele domnului Mustescu, Vărădeanu, Munteanu și Spirocheț de la cadre. "Tu ce-ai adus?" mă bruschează Vărădeanu. "Ai ceva de la tine?". Mă înfurii pentru că m-a lovit în punctul vulnerabil, însă tac pentru că domnul Mustescu mă privește cu subînțeles. El și Mehedințu știu ce-am adus. Să știi că pe asta eu am fiert-o!" continuă gugulanul să se laude, dar nimeni nu-l ia în seamă.

"Ei, la mulți ani!" încep eu să urez, mai mult să deviez discuția. "Să trăiască domnii profesori! Și noi să trăim!"

"Să trăim cu toții că ne chinuie soarta destul!" constată domnul Mustescu. În față am două pahare goale, unul pentru bere, celălalt pentru esență din care n-am servit încă.

"Un singur pahar rămăsese întreg, un pahar cu picior lung, frumos tot ca un picior de dansatoare..."

Îmi venea să recit și să cânt versurile lui Geo Dumitrescu și nu-mi aminteam decât frânturi de versuri. Ma aplec spre bidon și-mi fac plinul, cercul de mărgele din gura paharului pare un ochi mustrător. "Când vom fi cu toții vinovați, vom avea adevărata democrație, așa zice Camus în "Căderea". Golesc paharul și un miros de prune coapte îmi aromează gura. Vreau să tac, adică încerc să rezist.

"Dacă voi ați fi știut că acum cincisprezece ani eu eram student exmatriculat, cred că nu apucam să termin nici Universitatea". "Unde ați mai fost? La noi?" "Da de unde... la politehnică!" "Ce păcat, ce păcat!" se preface șeful de catedră că-l doare, însă eu am suferit de-adevăratelea. Mai bine să uit.

"Bietul Mârșanu... Dacă el ar fi trăit..." exclamă domnul Mustescu. Mârșanu mi-a fost decan și conducător de lucrare de diplomă. E mult de-atunci. "Ce sfârșit tragic. Dumnezeule... Atât de tânăr! Oh, ce-am pățit când am fost la înmormântare. Eram cu Mehedințu, cu mașina lui. Ne-a prins ceața de-am crezut că nu mai

ajungem în veci la Sibiu. Și câtă jale! Nici nu pot să-mi amintesc! Mă apucă disperarea. Ce mai aștept de la viață? Am avut trei neveste și cât am tras pentru asta. Dosarul, referințe. Am început ca asistent la Politehnică, apoi am plecat în producție. Am revenit la catedră, am făcut hepatită. Ei, ce viață! Atât mai mă bucur de fiul meu, în el mi-a rămas toată speranța".

Domnul profesor are o criză sentimentală, nu mi se face milă de el, îl consider mai bărbat ca până acum.

"Măi Spirocheț, voi nu aveți acolo prosoape? Nu se știe când pot muri și n-am nimic, măcar să-mi adun prosoape pentru înmormântare. Nici nu știu ce să fac. Să trec în pensie, ori să mai rămân?" Tăcem cu toții mișcați de spovedania domnului Mustescu. "Câte necazuri am avut din cauza fizionomiei. Și sunt ortodox român!" Mai trag o gură de esență. "Cel mai urât mi-a fost când a trebuit să predau la agronomie. M-au înnebunit cu hantri. Probabil că din cauza hantrilor am făcut hepatită. Cum a trecut viața!" Domnul Mehedințu o mângâie pe Felicia. Vărădeanu mă privește în ochi. A copilărit alături de tatăl său, la Canal. A fost deportat. "Înțelegi ce vrea să spună domnul profesor cu hantrii și hepatita? Numai când mă gândesc la locul tău de muncă mi se face teamă să nu dau în hepatită!" Înghit în sec. Apuc bidonul și umplu paharele. Ce dracu au ăștia cu mine, de parcă eu aș fi activist și nu om de rând ca și ei?

"E adevărat că i-ați fost asistent lui Ropârlă, fostul ministru?" "Da..." răspunde, căzut pe gânduri, domnul profesor Mustescu. "Un om cu mult bun simț... un om deosebit".

Despre personajul amintit nu se cunosc prea multe, se vehiculează ideea că ar fi avut altercații cu puterea supremă. Hârâilă a dat drumul la câine, la celebrul Corbu, Ropârlă ar fi avut un șoc după care l-a expediat ca ambasador. Domnul Mustescu tace. Îl înțeleg. Nu este indicat să întindem coarda prea mult.

Ospătara, ca un căpitan, e prezentă, parcă ne-ar fi ascultat discuția. Are o fizionomie de amestec între neamț și sârb.

"Aveți japonezul! Câte porții aducem?"

"Încearcă să numeri, poate atât ai învățat la școală!" o execută Vărădeanu. Mă uit spre col. Petrică, toată speranța că ne aduce un meniu acceptabil mi-este în el. Ar trebui să intervină. N-am idee ce este acela un japonez, am acceptat meniul din lipsă de altceva. În toate orașele e sărăcie lucie. Tot meniul: platou de salam, șuncă și caltaboș. Felul doi: japonez. O galbenă Asie. Vine ospătara

căpitan. Primul sare la meniu Vărădeanu, ei, gugulanii, le ştiu pe toate. “Acum ştiu” mestecă în continuare cu suspiciune. “Aşa arătau odată pârjoalele moldoveneşti!” Japonezul e gătit din carne tocată, amestecată cu pătrunjel şi bine prăjită. Are gust acceptabil. Dacă altceva nu-i de găsit, ce-i de ales? Nu apucăm să cerem încă o tură de bere când aceeaşi nesuferită ne anunţă că a sosit ora închiderii. Să tot fie cinci după masă.

“Să vină şeful!” începe să existe Spirocheţ, şeful de cadre.

“Şeful de acum sunt eu!” nu se lăsă huiduma.

“Noi am tratat cu domnul Smidt!”

“Tura lui s-a terminat. De acum eu sunt şeful!”

Am prevăzut că aşa se va întâmpla. Fetele, cumineţi, au ieşit deja. Au familie, prestanţă. Profesorii se conformează, prefăcându-se încântaţi de agapă. Domnul Petrică e cu maşina. Are încă patru locuri. Selecţia se realizează rapid. Mehedinţu, Mustescu, Rodica şi Vărădeanu. Eu cu Spirocheţ şi Munteanu o pornim pe jos, prin parc. Nemişcată şi umbrită silueta plopilor, Bega e aceeaşi, oglindă mâloasă şi răbdătoare. În dreapta clădirii universităţii s-au oprit să privească faţada. Chipurile lui Eminescu şi Bălcescu se disting bine, Bălcescu are mâna pe inimă. Domnii dascăli, în aşteptarea cafelei, se dreg cu esenţa pe care, gospodar, Vărădeanu o luase cu el. Domnul Petrică, pavăza noastră, nu s-a atins de băutură.

“Încearcă, domnule, măcar o gură!”

“Nu se ştie când mă pot chema, acum mai ales când şefii nu ştiu unde mă aflu”. “Ia mai lasă-ne în pace! Ce-ţi dai atâta importanţă?” îl sâcâie Vărădeanu. Au fost colegi de an, sunt din prima promoţie. Mă simt în plus. Rodica se chinuie să pregătească, cu un termoplonjon, cafele. Încep şi le povestesc despre poetul Nunuc, ceea ce am auzit de la o prietenă de familie a poetului, întâlnirea sa cu Pablo Neruda, laureat al Nobelului pentru literatură. Nunuc îi zicea Pavel Nerodu.

“Noi de ce nu avem nici un Nobel pentru literatură? sare Rodica. “Poate că ştii tu”. “Nu ştiu. De ce?”

“De aia. Dar lasă-mă să povestesc mai departe. Dacă Nunuc şi-a adus prietenul la restaurantul Uniunii Scriitorilor, nu avea voie să-l invite acasă, Pavel Nerodu fiind capitalist, Nunuc s-a pilit, la restaurant s-a închis, aveau chef de băut. Om dintr-o bucată, Nunuc a chemat maşina uniunii, nu a celei Sovietice, aşa cum am cumpărat-o, aşa o vând. Până ce Nunuc s-a schimbat, Nerodu a dat buzna la frigiderul preşedintelui, care era încărcat ca un stup. “Aşa

trăieşte un preşedinte comunist? L-a apostrofat Nerodu. Poetul Nunuc mai primise şi el daruri de la cititori. L-au sancţionat pe linie de partid”. Rahat. Plec fără să salut. Camera mea e alături, Munteanu s-a dus în vizită. Ies pe balcon şi-mi aprind o ţigară. Patru studenţi, sau ce or fi fiind, bârfesc sub fereastră. Îi urmăresc pe profesori? Am auzit că se contestă la examene, se concurează duşmănos. Asta nu e bine, îmi zic. Fiecare are un loc sub soare. Sunt la etajul unu. Aştept să plece profesorii. Pe balcon, o broşură: “Ce trebuie să ştim despre hepatita virală”. Nici aici nu scap de obsesia lui Mustescu.

“Du-te acasă, vagabond bătrân”, aud sau mi se năzare? Mă uit în susul clădirii şi nu văd pe nimeni. Nu pot fi decât eu. Îmi revine în minte chipul lui Panait Istrati chinuit de boală, vagabondul de geniu, şi nu-mi explic de ce n-am trecut măcar o zi pe acasă.

Mătuşoiul

Avea un scaun mare şi solid, cred că era din lemn de fag după cum părea de galben şi strălucitor, un fel de tron. Încercase cineva să-i facă şi tetieră, ca la bărbierul din oraş, dar nu reuşise. Aş fi vrut să mă aşez pe acel scaun de câte ori soseam în vizită şi mai cu seamă duminică dimineaţa. Intram pe poarta de lemn, aveau poartă la fel cu a noastră numai ca a noastră era mai înaltă, cu portile ferestruite sus. Cum intrai, pe stânga era fântâna, lângă ea un cireş altoit care facea fructe albe şi grase. Vărul dormea în căsuţa de lângă drum dar nu-mi plăcea că el nu se trezeşte când sosesc eu în vizită. Se prefăcea că doarme, era mai mare cu trei ani decât mine. Cu vărul Dănel eram din acelaşi an.

Mătuşoiul, dacă nu avea pe cineva în vizită, la tuns, mă lua la întrebări, mă descosea să vadă ce ştiu. Zicea aşa: să vedem dacă tu ştii ce e acela heliu. Este un element chimic, răspundeam. Ştii tu că heliul este din soare, este soarele lichefiat? Eu eram premiant şi mă simţeam lezat în amorul propriu. Rămâneam perplex. Cum să iei element din soare si să-l aduci în laborator?

Într-o duminică dimineaţa îl aflu pe varul Onu din Roşia. Mătuşoiu locuia pe cealaltă parte a satului, către Roşia. Vărul Onu avea cai şi căruţă, nu ştiu cum s-a învârtit şi nu i-a băgat la colectiv. Dar nu avea copii, adică e fără urmaşi, munceşte de-a moaca. Ochiul lui drept era alb şi întors pe dos. Gras şi înalt, ziceam că seamănă cu dracu pe bani, cel care se plimbă noaptea într-o birjă prin pădurea din Donceni. Onu se omenea cu Mătuşoiu dintr-o sticlă de vinars galben, de prune. Şi gata, au hotărât să mă ia la el. Am fugit plângând către casă. I-am spus bunicii că vărul Onu vrea să mă facă prunc de suflet. Bunica a început să râdă. Îmi venea să dau cu o piatră după ea. Să-şi facă el pruncii lui, zicea bunica, era căsătorit cu o nepoată de-a ei, că are nevastă tânără şi să lase pruncii altora în pace. Asta a fost demult, nici nu ştiu dacă nu eram în primele patru clase. Duminica mă cocoţam pe scaunul acela strălucitor ca un tron împărătesc şi ziceam să mă tundă cu

coamă. Adică îmi rămânea un fel de breton cam cum se tundeau oşenii. Mă lua puţin după ceafă şi pe lângă urechi. Îmi rămânea bretonul roman să-mi fluture pe frunte, cum ar zice poetul. Mătuşoiul ştia multe, era şi un pic încrezut de parcă numai el ar fi fost pe front. “Eu am ajuns serjent prin ştiinţă şi pricepere nu ca şi cutare. Să vezi cum poti şti dacă cineva a fost instruit. Ascultă. Eram pe front, asta era fraza de început, laitmotivul. Şi zice căpitanul: să vină la mine cercetaşii. El avea cel mai important rol, trebuia să se strecoare în dispozitivul inamic, să aduca informaţii. Dacă reuşesc să prind o limbă e şi mai bine. Îl trimite pe primul, avea trei cercetaşi, şcoliţi, ce crezi că ne jucăm? Vine cercetaşul şi raportează: să trăiţi dom' căpitan, am fost în sat. În mijlocul satului, sub o căpiţă cu paie, sunt trei morţi. N-au apucat să-i înmormânteze. Aşa, acum eşti liber. Pricepi, zice către mine, nu te poţi juca dacă eşti cercetaş”. De unde ştia căpitanul că sunt morţi neîngropaţi? “Păi, vezi? Nu ţi-am spus că avea trei cercetaşi pe care îi trimitea şi ei îi raportau independent? Să nu-i scape comandantului nimic. Aşa era”. Obsesia de sergent nu-i trecuse mătuşoiului nici după ce s-a pensionat. Cânta la vioară, zice: eu am învăţat să cânt în Maramureş când luptam pentru Ardealul de Nord şi am trecut Tisa. Ia să vedem dacă ştii tu cine dintre români a spânzurat opinca deasupra Parlamentului din Budapesta? Nu ştiu. Vezi... ce şcoală faceţi voi? Vai de noi, vai de noi popor... Păi asta au făcut-o oamenii lui Moşoiu, mă. Dar de generalul Leon Mociulschi auzit-ai? O fi fost ceva partizan pe păduri? Ia auziţi ce prostii zice vărutu. Hai să auziţi. El a înfiinţat vânătorii de munte, cei cu basca pe-o parte. Eu îi zic Leon, dar îl chema Leonard că avea origine poloneză, adică era de-al lui Sobieţki, vroiam eu să fiu pe faţă. Să fii tu sănătos cât s-a schimbat istoria de atunci. Dar dacă a luptat pentru români de ce l-au închis? Păi vezi, mă, vedeţi că nu ştie... Se freca cu mâinile păroase peste genunchi şi râdea. A luptat contra nemtilor dar şi contra ruşilor. Un glonţ, un neamţ cu curu-n şanţ. Un glonţ, un rus cu curu-n sus... Ha, ha, se prăpădea de râs, avea un nas coroiat şi mare. Tatăl mătuşoiului cânta la vioara a doua, Mocu era dubaş iar Epurilă cânta la contrabas. Când făceau joc la căminul cultural formau o orchestră de neîntrecut. Poate numai taraful din Vârfurile şi cel din Sâmbăteni de erau mai vestiţi. Cântau ardeleana, mărunţeau şi ţigăneasca. După ce se îmbrăca Dănel, urcam la cuscra şi jucam şeptic. Ei ne lăsau să duhănim, aveam pachete de ţigări Pinguin, învelite în staniol şi

hârtie roşie. Cuscrul avea în beci damigene cu vin. Nouă ne făcea crampă: topea o linguriță de zahăr într-o cratiță peste care turna vinars. Sfârâia ca rântaşul, lua foc dacă nu erai pe față. Crampa era dulce, scoteam fum pe nas când o gustam. Vărul mai mare pleca în pădure cu prietenii lui, furau cireşe de la via lui Costache. Pe mine şi pe Dănel nu ne luau cu ei că eram prea mici.

Soare de iunie

Şeful de lucrări Tega se ridică din aşternut, îşi roti ochii miopi, ca doi melci lunecoşi, înspre fereastra îngustă, îşi masă brațele apoi se întoarse către directorul instituției de cercetări, lungit în patul celălalt, cu cearceaful tras până la gât.

- Va fi cald, începu fără să-şi poată stăpâni căscatul ce-i scoase în evidență premolarii falşi.

- Aşa se pare, mormăi directorul, cu ochii întredeschişi.

- Dacă rezistă până la ora unu va fi mare lucru. Trebuie să-i strunim! Dunărea – pânză leşietică se vălurea groaie emanând miros de varză murată. Clădirile albe pluteau în aerul dimineții dominate de frontoanele Teatrului dramatic.

O echipă a studenților de la informatică se postase în fața hotelului, câțiva paşi mai spre port agentul de circulație oprea, printr-un semn cu mâna, maşinile ce alunecau către centru, dirijându-le înspre echipa celor trei studenți cu piepturile traversate de eşarfa roşie pe care scria cu vopsea albă: Recensământul circulației.

Marta, numai zâmbete, se apleca înspre portierele maşinilor, încercînd să noteze strada de unde sosesc şi cea către care se îndreaptă.

- De la Kladova, îi răspunse sârbul din maşina încărcată cu sacoşe şi genți.

- De pe ce stradă veniți?!

Nu pricepe rostul întrebării, se uită la colegul din dreapta lui, scoate din cutia pentru acte pachetul de Drava şi i-l oferă fetei cu un zâmbet vinovat. Trecătorii nu realizau ce se întâmplă, apariția unui agent de circulație îți provoacă un moment de panică, poate de suspans, deşi dacă ar fi avut răbdare să se uite mai bine ar fi reuşit să afle scopul chestionarului, citind de pe eşarfele studenților. E drept că după câteva zile fâşiile primiseră forma pieptului celor ce le purtau, mototolindu-se. Nimeni însă nu s-a sinchisit de un lucru atât de neînsemnat, aşa că eşarfele erau de fapt un indiciu

care-i deosebea pe studenți de curioşii de pe marginea şoselei.

- Unde vă duceți?

- La piață. Avem un "prieten"!

Trase o liniuță în carnețel, apoi Marta se întoarse către Sandu Răzor şi-i făcu semn să se apropie. Ajuns lângă ea, Sandu apucă pachetul de țigări, îl întoarse pe toate părțile, după care îl aruncă, nemulțumit, în punga de plastic.

- Altceva mai ca lumea?

- Nemulțumitului...

- Spune-i la agent să ceară el!

- Spune-i tu!

La umbra castanului, chiar lângă bordură, opri un Fiat 850 Sport. Marta schiță zâmbetul provocator, avea dinți lungi şi albi ca neaua, ajungea să-şi deschidă gura pentru a crede că zâmbeşte. Porni spre maşină. Macaronarii deveniră gălăgioşi, întrecându-se a-i adresa complimente şi zâmbete. Cel în cămaşa albă, ce părea mai tânăr, duse două degete la gură şi trimise un sărut către Marta, zâmbindu-i complice lui Sandu care indică fără sfială cu arătătorul spre cartuşul de Marlboro. Italianul de la volanul maşinii se întinse peste banchetă, prinse cartuşul de un colț şi scoase cinci pachete care-i făcură lui Sandu ochii scânteietori. Se grăbi să le înşface.

- Ciao, nu se putu abține făcându-le semn de recunoştință cu mâna în timp ce vâra cu cealaltă țigările în pungă.

Spre amiază când Tega şi directorul veniră în control, Sandu Razor umpluse pe jumătate punga cu pachete de țigări. Tocmai vroia să se repeadă până pe terasa hotelului, gura îi era uscată, îl ustura limba de fumul feluritelor țigări pe care le încercase, avea nevoie de lichid, cafea, citro, orice lichid să fie.

Directorul cercetă formularele prefăcut, apoi le înmână fetei.

- Se pare că voi faceți treabă!

- Facem, facem, tov. Director... răspunse mieros, în locul ei, Sandu.

- Azi vom rămâne pe traseu până la orele patrusprezece. Am primit notă telefonică să reducem durata recensământului!

- Dar mai avem trei săptămâni, încercă disperată Marta.

- Datele sunt solicitate la Direcția de statistică. Trebuie codificate pentru calculator, completă directorul în vreme ce Tega o studia pe Marta pe sub ochelarii de miop cu ochii aceia ca doi melci lunecoşi.

Cum se depărtară, Sandu o întinse către terasa hotelului.

Marta, conştiincioasă, rămase în mijlocul drumului, plimbându-se pe linia continuă ce separa cele două sensuri de circulație.

- Să vedem dacă o găsim pe Tina. Ea nu rabdă până la închiderea programului, propovădui Tega mergând cu jumătate de pas în urma directorului.

- Soțul este... nu? ... cadru didactic. Are copii, ar putea fi puțin mai sobru!

- Da, da, nici Marta nu e o sfântă. L-am văzut eu pe Răzor cu ce ochi o privea!

- Sunt tineri, ce dracu! Replică directorul privindu-l de sus, cu importanță.

- Tineri, netineri, au familie, trebuie să veghem, să n-avem surprize. Eu, cadru didactic...

Tega era burlac. Renunțase la orice privilegiu al vieții civile, închistându-se în programul auster, de dimineață până noaptea trudea în laboratorul de fizică. Mărunt şi negricios, cu craniu pleşuv, era respingător. Conştient de aspectul fizic, nu încercase să cucerească vreo femeie.

Tânăra asistentă în biofizică, Antoaneta R., parcă-l fixa cu prea deosebită insistență în vremea din urmă. E drept, soțul ei era plecat pentru doctorat, pentru cine ştie ce treburi, undeva în străinătate. Antoaneta nu-l privise cu aceiaşi ochi înainte, poate la mijloc să fie vreo himeră de-a lui după zile de muncă susținută. Adevărul este că Tega trăia în altă lume, când revenea la realitate era ca de pe altă planetă. Deşi trecut de patruzeci de ani, Tega nu făcuse carieră, era şef de lucrări doar pentru vechime, n-avea doctoratul, dosarul lui întârziase a primi viza de confirmare câțiva ani, timp în care mai tinerii lui colegi i-o luară înainte. Fire sensibilă, Tega suferi mult dar nu se plângea nimănui. Poate că n-avea cui. Toată viața lui era laboratorul. Antoaneta R. avea grație, ochii mici şi vii îl fixau ca două mărgele, avea întotdeauna impresia că-i citeşte gândurile, părul scurt peste care schimba setul de peruci trimise de soț, o, şi mersul ei vaporos. Sub halatul alb, călcat şi apretat, purta o helancă roşie. După numai trei ani de când funcționa în laboratorul catedrei devenise coautoare a îndrumătorului de lucrări practice. Lui Tega îi trebuiseră şase ani să scoată o carte, de fapt o ediție nouă, revizuită şi îmbunătățită, pe care semnase şeful catedrei.; Tega şi colegul său mai tânăr erau tipăriți sub numele profesorului, cu caractere mai mici.

Să fi fost şapte după masă, laboratorul părea cufundat într-o

liniște înspimântătoare, verifică nişte tabele cu durităţile Brinell, când i-a auzit tocurile pantofilor. Antoaneta aprinse lumina din vestibul şi se îndreptă spre masa lui. Tega îşi luă ochelarii de pe nas şi o privi fâstâcit, în felul său, cu ochii aceia ca doi melci lunecoşi. Respiraţia i se gâtui.

- Tu...(aici întârzie să adauge) Valentin, nu mergi la masă? E târziu! Galsul cristalin se împrăştie lovindu-se de vitrine, de aparate, dulapuri, amplificându-se în timpanele lui sensibilizate.

- Nu, doamnă, mai rămân, reuşi să bâiguie.

- Atât de solitar... Şi eu mă simt singură, Valentin. M-am săturat! Mi-am făcut cerere să plec. Trebuie să-l văd. Altfel...

- Altfel... Antoaneta... altfel..., prinse el curaj.

- Altfel presimt că va fi o ruptură, înţelegi? O ruptură!

- Antoaneta...

- Cum reuşeşti?

- Ce?!

- Aşa singur.

- E greu.

- De ce nu mă vizitezi? Suntem colegi!

În seara aceea, la o oră nepotrivită pentru o vizită, îmbrăcat la costum şi cravată, Valentin Tega sună la uşa ei. Îl servi cu străinătăţuri: coniac Hennesy, cafea Columbia, ţigări americane. Lui nu-i venea să creadă, în halatul de casă, fără perucă, doar mersul, el îi amintea de Antoaneta cea de toate zilele. Acum era alta. Visase o întâlnire în doi în intimitatea unei camere, ei doi, el şi Ea (desigur Ea era ceva imaterial, fruct al gândurilor, acum Ea era Antoaneta). Îşi amintise de garsoniera lui plină de cărţi şi tratate peste care urmele de praf oricât le-ar fi şters apăreau peste două zile din cauza pereţilor nezugrăviţi de cine ştie când, cafeaua gătită pe reşou, carpeta sintetică, nesuferită. Se simţi pătruns de tristeţe. Apoi i se destăinui. Ea, Antoaneta, ea nu-l putea iubi, era celălalt, într-o inimă nu încap doi. Nu, Valentin, nu, reţinu el, prăbuşit.

Ziua următoare lumea didactică a institutului de învăţământ superior află despre încercarea neizbutită a şefului de lucrări fără doctorat Tega Valentin de a se sinucide.

Doamna asistentă, atentă, Antoaneta R. plecă după o săptămână la Paris. După sesiunea de vară, decanul hotărî să-l trimită cu studenţii anului întâi în practică, poate aşa lumea mai uită, timpul vindecă rănile.

Sandu o lăsă pe Marta cu gândul de a o trata cu

indiferenţă. Asta le ucide. Te faci că nu le bagi în seamă.

Marta îi plăcuse din prima clipă când s-au văzut. Aseară a găsit-o în capătul holului, un fel de balcon, stătea pe scaunul acela de lemn la care căldura zilei îi încovoiase spătarul şi tăblia, privea peste casele cufundate în întuneric.

Se aşeză pe balustrada din ciment fără vreun cuvânt, încercă să se apropie, îi atinse piciorul cu genunchiul, ea şi-l retrase speriată. I-a prins capul cu palmele, docilă nu s-a retras, începu să o sărute pe obraz mai întâi, apoi pe gură, îi simţi buzele reci şi uscate. Ea nu-i răspunse. Încercă din nou însă Marta îşi retrase capul.

- Nu trebuie... San-du!

- De ce? De... ce?

Coborî o tăcere penibilă. Curenţi vaporoşi veneau dinspre port mângâindu-le capetele şi umerii.

La liceul de arte plastice, Marta era o elevă bună, talentată, era conştiincioasă, n-avea însă nebunia unui viitor artist. Se împrieteni cu colegul de clasă Aron, Ronu cum îi spunea ea alintându-l, spre indignarea lui Sandu. Aron era în stare de orice. Îi purta un fel de afecţiune ocrotitoare. Încercase să o sărute, ea din instinctul de conservare l-a respins, două zile Ronu n-a venit la şcoală, de ruşine. Era un spirit abstract, ar fi putut deveni un bun tehnician.

Într-una din acele seri în care Sandu încercase zadarnic să-i stârnească instinctul feminin, Marta i-a mărturisit că tot timpul încercase să se răzbune pe mama ei, provocându-şi în mod conştient situaţii dificile.

Tatăl era inginer, mama şefă de bioru, ea era mică, mică, să fi avut şase ani când tatăl plecă pe şantier. Părinţii aveau discuţii, certurile lor o marcaseră, înstrăinând-o de ei. Au hotărât să se lipsească o vreme unul de celălalt – timpul e un sfetnic bun! -, atunci în locul tatălui în casa lor apăru altul, unul cu burtă, mamă-sa îl primea înăuntru, pe ea o trimetea la joacă în faţa blocului.

Cobora scările, dar după câţiva paşi revenea, găsea uşa încuiată, bătea cu pumnii în uşă, plângea tare s-o audă vecinii. Nimeni nu se grăbea să deschidă. Apărea mamă-sa ca o străină, de frică să n-o bată se arunca pe covor. Poate că atunci se manifestă primele semne ale epilepsiei. Imaginea aceasta o urmărise până târziu, cineva străin în casa lor, tatăl ce nu se grăbea să revină. Până la urmă părinţii s-au împăcat, dar ea nu mai reuşea să uite.

Reuşi la arte plastice, Aron, de care nu se despărțea o clipă, fu respins la admitere. Nu s-a întors acasă, n-o putea părăsi, rămăsese în Bucureşti fără vreun rost, numai să fie alături de ea.

După primul semestru, Marta se impuse, fiind socotită studentă de excepție. Nu iubea simetria, avea de altfel o uşoară deformație congenitală a coloanei vertebrale, era deplasată spre stânga. Amănuntul era insesizabil, de ce i l-a spus la Sandu nici ea nu ştia. Avea sânii mici, mameloanele căprui erau tot sânul cât un buric de deget. Aron devenise obositor, nu mai putea răbda să-l ştie fără vreun rost, ținea la el, se obişnuiseră împreună, n-ar fi putut să-l abandoneze tocmai acum. A fost propusă pentru bursă în străinătate, avea dosarul întocmit, ştia germana din familie, dar n-a mai rezistat. Îl lua pe Ronu şi plecară la Alba Iulia, avea el o rudă acolo, şi se căsătoriră. Relațiile dintre ei, deşi imposibil de crezut, fuseseră de o pudoare exagerată. A aflat mama ei despre căsătorie şi s-au pomenit cu ea la uşa lor. Erau căsătoriți cu acte în regulă, a luat-o acasă, de Ronu nici nu vroia să audă. Din cauza absențelor de la Institut a fost exmatriculată, nici nu încercase în vreun fel să se salveze. Sub presiunile mamei s-a pregătit pentru informatică, reuşi fără probleme. Aron plecase undeva, nimeni nu ştia unde, îl căutaseră de la centrul militar pentru încorporare; Aron era în stare de orice. A apărut apoi în holul institutului, ei i s-a părut ridicol, îşi lăsase barbă, văzându-l un sentiment de milă şi de durere i se cuibări în suflet. Au hotărât să-şi continuie studiile independent, lui îi intrase în cap că are stofă de arhitect. Marta îi fusese fidelă, nu era uşor mai ales de când Sandu folosea întreg arsenalul lui de cuceritor.

De pe acoperişul blocului oraşul părea nemişcat sub razele soarelui, odihnindu-se peste trupurile tinere.

Tina, întinsă peste pătura albastră cu pălăriuța din pânză albă ce nu reuşea să-i strunească buclele aurii, răsfoia o carte. Mişca din când în când un picior, alungând vreo insectă impertinentă. La câțiva metri mai departe, doi colegi cu burțile lipite de planşeul fierbinte, dormitau cu fața îngropată între brațe. Marta citea.

Sandu patrula dintr-un capăt în celălalt al acoperişului, simțind pietrele mici şi ascuțite ale planşeului intrându-i în tălpi. Îşi fixă privirea pe şlepul cât o jucărie ce înainta cu viteza melcului pe lângă malul stâng al Dunării. Trebuia, inevitabilul se va produce, altfel totul se va sfârşi rău. Nu vroia să accepte nici în ruptul capului ideea de a fi respins. Atracția pentru Marta era mai

puternică decât oricând: buzele arcuite, pieptul plat înțepat de sfârcurile unor sâni inexistenți, gâtul subțire şi lung.

Mâncau la cantina internatului de la liceul sanitar câte patru la masă, întârzia întotdeauna convingându-o si pe Marta să ajungă mai târziu, când toate mesele sunt ocupate, rămânând astfel doar ei doi.

Era aproape ora două, cei doi colegi nu îndrăzniră să o acosteze pe Tina, resemnați coborâră. Tina închise cartea, se întoarse către Marta, ea citea, îl văzu pe Sandu aşezat pe acelaşi cearceaf, fumând preocupat.

Înțelese că cei doi mai rămân, nu se osteni să-i mai cheme la masă, îi salută şi coborî. Sandu pândea mişcările Martei, acum erau singuri sub cerul albastru ca două vietăți minuscule pe un taler uriaş.

Plimbându-se împreună prin piața de alimente, printre mesele amenajate pentru vânzătorii particulari, tulburați de mirosul de zăr al putinelor ce se cloceau la soare, o trase de braț, grăbindu-se către ieşire, atunci Sandu i-a spus-o direct, nu sunt copii, ce mai aşteaptă, încă nu s-a convins că o vrea? Nu îmi displaci, însă dacă voi ceda o să încetezi lupta aceasta prin care vrei să mă dărâmi?

Rămase năucit de sinceritatea ei, ghicise totul, nu se gândise de fapt ce vroia de la ea, pornirea era mai mult instinctuală ori poate orgoliul acela al lui nu accepta ca vreo femeie să-i reziste. Nu ataca decât atunci când era convins că are şanse sigure de câştig, ea era ceva nou, deosebit. Abstinența ei era şansa pe care miza Sandu. “De ce nu-mi răspunzi?! Spune, hai, spune?!”. Ce să-i spună?! S-au plimbat mai departe prin căldura neîndurătoare până s-au pomenit în fața unei biserici.

Înaintea lor intră un marinar care aprinse trei lumânări. Marta rămase uimită în fața frescelor, răcoarea din interior era liniştitoare, simti că a pătruns într-un loc unde mai fusese cândva demult, nu-şi amintea când. Pardoseala din ciment, crăpată pe alocuri, măturată cu grijă, stranele de lemn ciuruite de carii, fețele din pânză albă cu cloțurile brodate. Totul îți oferea imaginea a ceva străvechi, sărac, fără zorzoane şi mai ales o impresie de curățenie. Sandu aprinse trei lumânări, de ce trei nici el nu-şi dădea seama, gestul fusese automat, îl văzuse pe marinar care acum ieşea făcându-şi semnul crucii cu mâinile puternice. Se căută prin buzunare, scoase mărunțiş şi aşeză trei lei pe măsuța de la intrare.

“Stilul mi se pare dulceag, frontoanele împopoțonate...”,

Sandu n-o suzea deşi minutele cât zăbovise în biserică îl ajutaseră să devină lucid. Ea mergea în faţă cu capul pe sus, fascinată de faţadele vechilor vile dinspre malul Dunării. Sandu abia acum îi zări tenişii albi mişcându-se pe asfalt, avea picioare de şcolăriţă.

"Nu mi-ai spus, unde să ne culcăm, în parc, pe iarbă?!". O clipă i s-a părut vulgară, nu, era o părere. De ce şi-a reamintit tocmai acum ziua aceea? Aştepta de două săptămâni clipa când va fi a lui.

I-a luat din mâini cartea subţire lăsând-o să cadă cu paginile răsfirate dincolo de cearceaf, n-a protestat, şi-a lăsat greutatea peste umărul ei, alcătuirea fragilă s-a crispat, a deschis gura, a închis ochii, i-a muşcat buza. Soarele, cu raze de foc, trecea indiferent peste trupurile sănătoase. S-a ridicat, Marta l-a pocnit peste faţă, l-a muşcat de umăr, i-a simţit dinţii ascuţiţi intrându-i în carne ca într-un măr. Două zile n-au schimbat un cuvânt, întâlnindu-l îşi cobora privirile. Umărul i se umflase, îşi trecea cu voluptate palma peste locul dureros ferindu-l de stropii reci ai duşului.

Simţindu-l în spatele ei îşi mări pasul, el o ajunse, continuară să meargă alături fără să schimbe o vorbă. În dreptul postei Marta deschise poşeta căutându-şi buletinul.

- Rămâi afară!

- Ce treabă ai?

- Încerc la post restant, poate mi-a scris.

Urcă în grabă multele trepte, îi urmări pulpele arcuindu-se, umerii mici înroşiţi de soare, pe lângă el se perindau grupuri zgomotoase, parcă oraşul şi-ar fi scos tinerii la promenadă. Marta se întoarse zâmbind, desfăcu ostentativ plicul sorbind cu ochii scrisul celuilalt. Se crede mare victimă, gândi el simţind cum îl încearcă gelozia. Se învoi de la Tega şi vineri dimineaţa urcă în accelerat, Sandu o conduse la gară, o luară prin faţa hotelului, apoi prin parcul de castani, încercând să amâne despărţirea. Marta nu acceptă să se aşeze pe bancă, o ţinea de mână, mergeau stingheriţi, ca doi şcolari. Simţea că ea nu-i mai aparţine, acum erau colegi, iar el binevoitor o conducea spre celălalt.

Cele trei zile cât fusese plecată, s-a simţit singur, colegii îşi formaseră cercurile lor, încerca să citească, dar după câteva pagini arunca plictisit cartea. Acceleratul înârzia, Sandu era nerăbdător, nu era obişnuit să aştepte pe cineva in gară, începu să măsoare peronul de la un capăt la celălalt. Veni patrula de grăniceri şi-i ceru buletinul. Zadarnic încercă să le explice că e student în

practică, n-avea buletin şi gata! Lumea se adunase în jurul lor. Deodată se pomeni cu Marta lângă el, ea le arătă buletinul ei şi-i convinse că pe ea o aşteaptă.Unul dintre soldaţi o întrebă dacă n-au cumva o colegă Gabi, una canotoare. Marta o cunoştea, erau în aceeaşi grupă, dar Gabi era în cantonament, fiind scutită de practică. Apoi Marta îl recunoscu pe soldat, era un fost coleg de liceu.

- Se leagă de oameni ca să-şi rezolve problemele personale, remarcă indignat Sandu.

În drum spre internat Marta îi mărturisi că nimerise rău. Cu Aron nu s-a văzut de trei luni, ea era în perioada critică, noaptea avusese coşmaruri, îl strigase prin somn pe Sandu. Aron s-a trezit şi făcu ceea ce n-a făcut niciodată pâna atunci: o pocni peste faţă.

- E un prost!

- Nu spune aşa, de-ai ştii ce om este!

- Un om prost!

S-a simţit jignită, se împrieteni cu Rozalia, o colegă docilă ce-i amintea lui Sandu de o oaie; deveniseră de nedespărţit. Încercă să o uite, "e o sucită", se consolă Sandu.

Începu să frecventeze cafeneaua din port, aveau un magnetofon cu înregistrări bune: Midle of the road – Sully Car. Stătea ceasuri întregi în faţa cafelei.

În prima zi de curs, înainte de a intra în marele amfiteatru, s-a trezit căutând-o. În vacanţă Marta i-a trimis două scriasori banale, doar scrisul eibn caligrafic îl bucurase, literele aproape tipărite îi aminteau de mâinile ei.

Marta era fidelă cuiva, dacă nu chiar lui Aron, Ronu cum îl alinta spre iritarea lui Sandu, atunci unuia care-i semăna celui ce-i era soţ, era fidelă unei himere despre bărbat ca soţ şi prieten. Fiind atât de puţin timp îm[preună – distanţa măreşte imaginaţia – poţi să crezi despre cineva că este mai mult decât e de faspt. Bine că măcar atunci, deasupra blocului, măcar o dată şi tot... gândi Sandu. Marta nu se zărea. Ba, uite că apare însoţită de cineva, da, este unul dintre repetenţi. A renunţat la rochia mini ce-i dădea un aer tineresc, rochia asta lungă şi largă, ultramodernă, lui Sandu nu-i place, parcă e o babă şi pe deasupra s-a împrietenit şi cu repetentul. Marta se îndreaptă spre el, îi zâmbeşte la fel ca atunci când s-au cunoscut, îl priveşte stăruitor, Sandu îi descoperă un incisiv cariat, astă vară avea dinţii perfecţi.

- Dă-mi un Carpaţi...

- N-am decât Snagov!

- O să cer de la Nelu!

Nelu e repetentul ce se grăbeşte să fie gentil, scoate un pachet cam gol, cu ţigările scuturate. Fericită, revine la Sandu.

- Vreau un foc!

Îşi aprinde ţigara, apoi se îndreaptă spre rândul de scaune de la intrare. Gleznele subţiri ca trestia, atunci deasupra blocului în bataia razelor fierbinţi, acum... are pantofi joşi şi rochie lungă. "După cine mueam astă vară!", se ilumină el deodată, aruncă ţigara şi intră în marele amfiteatru.

Ascensiune în grup

Drumul urcă pieptiş, sub zăpada neatinsă abia deslușite urme de sănii aleargă gemene. Autocarul patinează, roţile i se afundă până aproape de butuci. Opreşte în dreptul cantonului, coboară câte unul prin dreapta şoferului proptit în volanul mare.

Până la punctul terminus mai sunt 8 kilometri. Ultimul coboară coordonatorul grupului, după care şoferul execută două manevre, întoarce autovehiculul şi parchează pe dreapta drumului. Cei nerăbdători o iau înainte, grupul se dispersează, se întrerupe continuându-se în pâlcuri.

A pornit de unul singur din faţa cantonului fără a-l ispiti compania vreunuia din grupurile înşiruite către cabană. Cât au călătorit cu autocarul tăcuse, aşezat lâng geam, privind absent spre colegii care-şi manifestau zgomotos bucuria drumeţiei, doar colegul de cameră ştia ce-l frământă. Nu, nu era sesiunea. De vină era numai Ana care renunţase la excursie anunţându-l în ultimul moment. Tăcerea nu-i pria deşi îşi închipuise că singurătatea drumului îl va face să uite.

Era de serviciu la cantină când a cunoscut-o: urca scările de culoarea nisipului către sala de mese aproape de ora trei, personalul se pregătea s închidă. Primise de la administratorul cantinei cinci şniţele, află că aşa se obişnuieşte, îşi frământă mintea cum să le împacheteze pentru a le lua la cămin (nu se găseau şerveţele) când şi-a făcut apariţia cu ochi mari şi verzi tot timpul uimiţi. Rămase pironit, era să scape din mână farfuria cu preţiosul trofeu, ei i-a alunecat de pe umăr geanta, s-a repezit s-o ridice sub privirile indiscrete ale femeilor de la bucătărie. Din acea zi s-au văzut des, prietenia s-a înfiripat de la sine, se vedea a fi trainică.

Lectorul scotoceşte neîndemânatic prin rucsac reuşind să găsească sticla de "russian vodka" moment în care anturajul exclamă entuziasmat. Forţează dopul metalic, trage o înghiţitură şi întinde sticla celui din dreapta. După prima înghiţitură Camil a simţit o părere de căldură, la următoarea arsura venea ca de la un

foc domol. Îşi priveşte mâinile înroşite încercând zadarnic să-şi aprindă ţigara. Grupul se îndepărtase croind şiruri de urme pe zăpada aspră. Nu vroia să-şi închipuie lectorul cine ştie ce mai ales că primul examen îl avea tocmai cu el. Starea de scrupulozitate exagerată era una din slăbiciunile care-l paralizau. Oricât a încercat să fie mai îndrăzneţ n-a reuşit decât să devină obraznic.

Rămase surprins văzând-o pe Ioana că-l aşteaptă. S-a bucurat că nu va mai fi singur cu gândurile ce-i dădeau târcoale ca un stol de păsări. Până la cabană era drum de făcut, o companie îi va face bine.

Motivul invocat de Ana era de circumstanţă. Cum să se simtă străină de trupa lui, nu-i ajungea că e cu el?

Ioana înaintează alături cu felul ei rigid de a se mişca, n-au schimbat o vorbă de mai bine de un sfert de ceas, luna albise, ciobită ca un solz de peşte alunecă peste brazii aliniaţi într-o geometrie stricată de un plan înclinat, doar când şi când contestată de unduirile muntelui. Înaintau greu, pârtia săpată de paşii celor din faţă era îngustă, minusculii ochi de zăpadă clipeau în bătaia lunii. Nimereau în locuri unde neaua se adunase măturată de vânt cufundându-şi bocancii până la şireturi. Ioana îi întinde mâna, îl ajută să iasă deasupra crustei albe, alunecă, o ridică el.

Alex o trata cu indiferenţă, ea mai spera ca el să redevină cel de la început când crezuse că îi aparţine. Acum îi era dragă Cici. Grupul se pierduse undeva către înaltul versantului, îi ghiceau prezenţa după amprentele încălţămintelor fixate în zăpadă, era aproape de unsprezece, nici un zgomot nu se strecura până la ei deşi Camil şi Ioana se aşteptau pe tot drumul să fie ajunşi din urmă. Închisă în cochilia gândurilor naviga peste pajiştea albă, indiferentă, plutind parcă prin frigul nopţii. Dar dacă apare o haită de lupi? Ce gând i-a venit! Uită repede de gândul negru, acum el o fi cu Cici, poate au ajuns la cabană ori au rămas doar ei doi aşa cum e ea acum cu amărâtul de Camil. Pe măsură ce luna îşi rotunjea discul devenit cerc, lumina le alunga umbrele subţiri care se frângeau peste zăpada scârţâind sub picioarele ostenite. Povesteşte ceva trist, nu-i percepe clar toate cuvintele care se lovesc de aerul ţeapăn, merge în faţă, o urmează la câţiva paşi. Fularul galben, lung, înfăşurat după gâtul subţire are un capăt dat peste umăr, îi ajunge până la jumătatea spatelui, celălalt mai scurt îi trece mai jos de sâni.

Fusese înfiată, tatăl adoptiv era ofiţer, vorbea despre el foarte rar. Mama cea bună, moldoveancă, mai trăieşte încă. A crescut în Bucureşti, a aflat abia în liceu că era fiică adoptată, a rămas cu un sentiment de frustrare şi de umilinţă. Toate acestea i le-a spus şi lui Alex aşa cum îi spune lui acum, dar de-atunci Alex a început s-o uite. Ea a simţit imediat, avea nevoie de cineva puternic lângă care să se simtă ocrotită. Crezuse în el, acum i se pare de neînlocuit. Mai speră că se va întoarce la ea, nu se poate să se fi înşelat aşa de tare, o dată chiar fusese convinsă că el este cel hărăzit.

Camil îşi aminti cum au apărut deodată în grupa lor. Semestrul începuse de o lună, se transferaseră din Bucureşti. Copii de granguri, şopteau colegii, crezând c-au fugit de părinţi să-şi împărtăşească iubirea oprită. De fapt s-au cunoscut în grupa lor. Tatăl lui Alex fiind mai tot timpul plecat din ţară, l-a trimis la un unchi să-i poarte de grijă. Înalt şi subţire, şaten cu ochi verzi şi vicleni, stil actor de cinema, înfumurat şi superficial, avea un succes nemaipomenit chiar şi la studentele din anii mai mari. Nu se omora cu învăţătura, se mulţumea să promoveze examenele fără să-i pese de notele mici pe care le lua. S-a înscris la un club de karate condus de un student mulatru unde făcu senzaţie pentru iuţeala cu care învăţa figurile de luptă.

Ioana povesteşte, Camil sătul de drum n-o mai ascultă, se gândea că nu va apuca să ţină capul pe o pernă. Ce, ai urcat aici să dormi? Totul i s-a părut deodată absurd, vocea Ioanei scăzută şi îndurerată. Era geloasă pe Cici, dar de ce oare îl fermecase ea pe Alex, era o superficială. Aşa sunteţi voi, vă plac fetele instabile, cele curtate de mai mulţi deodată.

Ajunseră în sfârşit, epuizaţi, lumina de la cabană se desfăcea printre brazii înzăpeziţi ca o promisiune în miez de noapte. Iadolina trebuie să fie splendidă dimineaţa, e sălbăticia desăvârşită. Un vuiet ca o zbatere de apă venea dinspre Cascada Cailor.

Primii sosiţi îşi împărţiseră camerele ca pe o pradă, Camil îşi aminti de dreptul primului sosit, lozincă pe care o auzise în primele zile de studenţie, când au năvălit în amfiteatru. Primul sosit putea să-şi aleagă locul care-i convine. Alex reţinuse o cameră într-un colţ al cabanei, era superstiţios ori poate doar capricios, la cămin s-a luptat până ce a obţinut de la administrator o cameră pe colţ.

Înăuntru era mai frig decât afară, Camil simţi răceala

pereților neospitalieră. La mijloc de săptămână nimeni nu se așteptase la oaspeți, focul nu mai fusese aprins de câteva zile. Îngrijitoarea trezită în miez de noapte, bocănea cu un topor spărgând lemne lucioase, mormăind cuvinte greu de priceput. Lemnele nu-i ajungeau decât pentru cinci camere. Își revărsa nemulțumirea într-un dialect ilar. Ultimii ajunși intrară în sala de mese unde ardeau dou becuri șterse tocmai bune pentru discoteca improvizată. Cici își îmbrăcase bluza roșie, stridentă, care mergea bine cu pantalonii de ski negri, ținută încercată probabil îndelung în fața oglinzii care-i scotea în relief toate formele. Se agita în ritm beatnic, zărind-o pe Ioana cu o mișcare a capului își aruncă părul de pe frunte, apoi se porni mai îndrăcit.

Camil s-a amestecat printre ceilalți, dansa cu cine se nimerea. În ușă apăru lectorul tras la costum, se îndreptă ca un glonț spre Ioana. Camil răsuflă ușurat, va fi mai liber așa, uită de Ana, de oboseala drumului, de frig. Cineva îl chemă. Abandonă cercul în care dansau câte patru, cinci, fete și băieți. Muzica se termină, banda magnetofonului sfârâie, urmară câteva pocnete surde, apoi o voce solemnă:

"În ochii ei cu ochii vorbindu-i fără grai;
Și cărțile închise și aburul de ceai;
Sfârșitul blând al serii, ce bine e să-l simți
În vraja oboselii, în dulcile dorinți
De umbră și noapte fermecată!
O, necurmat acestea, visare-nduioșată
Le urmărești cu toate că veșnic le amâni,
De luni fără astâmpăr, fierbând de săptămâni!"

L-a însoțit pe Alex ca o umbră, avea ceva sub haină, s-au oprit pe scările de lemn. Era o sticlă de Stalicinaia. Licoarea îi intra drept în sânge, era plăcut, răscolea oboseala. Când s-a întors, înăuntru era cald, sala se îndepărtează, se rotește, tavanul e oblic. Lectorul o strânge pe Ioana cu mâinile scurte, prea scurte, cu nasul nu-i ajunge decât la bărbie. Alex fuma alături pe bancă reușind să-și țină ochii deschiși. Veni Cici ca o iepșoară pregătită de zburdălnicie, caldă, cu nările tremurând. Alex sări ca un arc. Cecilia îl trase de braț, apoi dispărură în grupurile forfotitoare. Se pomeni singur, îi era greu să se ridice, picioarele nu-l ascultă. A ajuns în cameră, frigul de-afară îi făcu rău, numai să nu vomite, avea oroare de vomă. Dinspre sala

de mese vacarmul de glasuri și muzică ajungea până la el ca de la un post de radio recepționat cu distorsiuni. S-a trântit pe pat reușind să arunce bocancii din picioare, adună toate păturile pe care le găsi pe-aproape. Tavanul se rotește, apoi patul, repede, repede, mai încet, stomacul... mai încet.

Visa o cameră pătrată cu pereți albi. Prin fereastra începătoșată cerul se destramă în particule difuze. O masă cu picioare de brad. În colțul din stânga veioza, vaza de rubin cu trei fire de busuioc, un suport de lut pentru lumânări. Urmează o piatră de cuarț transparent, o casetă sculptată peste care e așezată o carte. Din colțul peretelui, dinspre apus, vine muzică. Pe masă mai deslușește un teanc de coli ca un snop de zăpadă, o cană de lut plină cu un lichid de culoarea ceaiului. Întinde mâna și desprinde boabe sfărâmicioase de busuioc. Înaintează cu pași plutitori, caută cartea cu poemele lui Verlaine. În acele clipe prin dreptul ferestrei - ceața a devenit gri albastră - trece o zburătoare cu priviri feminine. Aromele de la creanga de busuioc și cana de lut îi atacă nările care au început să freamăte într-un fel de exaltare. Umbra zburătoarei s-a risipit. Ceața a devenit albastră, ar putea păși peste ea. Fereastra este bătută în cuie. Poate zburătoarea se va întoarce, îi va da un semn. Liniștea este obositoare ca un dezechilibru. Tavanul e roșu, apoi sângeriu, mâinile plutesc în lumina roșie. În colțul peretelui de unde porniseră acordurile se plimbă un păianjen cu o răbdare de invidiat. Pe obraz simte o apăsare, se întoarce într-o parte, o mână fierbinte îi mângâie fața. Ana! Se înăbușă, nasul turtit în perna tare îl incomodează, deschide ochii: doar zăpada cenușie a tavanului. Întinde mâna, cineva încovrigat lângă el își apropie obrazul. O căldură discretă îi întâmpină fața. Pleoapele sunt grele, adoarme. Tresare, se ridică buimac sprijinit într-un cot. Alături Ioana. În patul celălalt Alex și Cecilia cu bocancii în picioare dorm îmbrățișați. Printre ei perdeaua de zăpadă albastră ca un roi de fluturi. Cascada Cailor murmură gâtuită de ger. Afară se luminează. În teracotă focul mistuie butuci noduroși. S-a răsucit spre perete, a căzut într-un somn adânc.

***

S-au întors după două zile. Era noapte, Camil a sărit din autocar și a alergat la căminul ei. Lumina în cameră e stinsă. Insistă pe lângă femeia de la poartă să urce la 207 s-o cheme. Pe

Ana. Da. Ana. Ajunge atât: Ana. Nu pare convinsă pe deplin, urcă în silă treptele spre etajul doi. S-a întors tăcută. O fi prima zi la căminul ăsta? Parcă n-a mai văzut-o. După o vreme apare colega de cameră într-un capot albastru, cu cearcăne la ochi. Cât să fie ceasul?

- Nu ştii nimic?

- Ce să ştiu?

Picioarele nu-l ascultă, genunchii sunt moi. Cade în fotoliul de muşama. Totul e pustiu. Ce se întâmplă? Îl priveşte tâmpă, inexpresivă. E urâtă! E urâtă!

- Am telefonat la spital. E mai bine!

Glasul moale se împrăştie sfarâmicios prin holul rece.

- Cine, cine?

- Tramvaiul, tramvaiul, nebunul dracului!

Şi-a adunat lângă trup capoţelul albastru, ca zăpada aceea şi a dispărut mistuit de lumina obscură a holului.

Păpădie şi flori de muşeţel

E nebunie în iunie în cămine. Asta e. Nici seara nu-i bine că se ridică aerul dinspre cantina Gubanului. Plin de maşini frigorifice: italiene, sârbeşti, bulgăreşti. Pluteşte neliniştea deasupra ascunsă-n frunzele plopilor. Dacă n-ai idee de cele trei subiecte, geaba dorinţă dacă nema putinţă. S-a dus dracului totul şi nu se ştie ce urmează. Învăţăm în prostie, începem la opt, după micul dejun şi până la amiază, nemişcaţi, în sala de lectură. Ca viermii de mătase în duzi. Numai foşnete de caiete. Conspectăm, facem fişe, memorăm. Cel mai tânăr e Fluţi şi cel mai futăcios e. Dinspre dimineaţă şi nu se mai întoarce decât seara. Calm, domolit. Ne lasă cafea şi zahăr, presoul electric. Similică se foieşte, se bărbiereşte şi iar se foieşte. Parcă-l mănâncă ceva în fund. Ba că ăla nu i-a adus marfa, ba că cioroiul l-a fentat c-un cartuş de Kent.

- Învaţă, plutonierule, că te dă afară!

- Şi ce dacă...

Aştepta să treacă examenul meu să-i împrumut cursul. E coleg de cameră, dar în altă grupă. Dacă se supără pe mine înainte de examen îmi urează “avansare frumoasă”. Asta îmi poartă ghuinion. Tot se sparge de râs, iar eu, cu morcovul în fund, pornesc spre sala de examen. În faţa căminului şase, zis şi ONU, unde sunt cazaţi străinezii, apare, seară de seară, cerşetorul orb. Cântă la vioară deşi e total în afară de muzică. Are o pălărie pleoştită, din fetru, pe care o lasă jos, în iarbă. Gealaţii îi aruncă mărunţiş, altul îi adună monezile în clop. Drept mulţumire, la plecare, orbul urează tuturor: avansare frumoasă. Urare care se potriveşte ca nuca-n perete. Similică îl imită când vrea să ne supere.

Fluţi se-ntoarce seara, calm, domolit. Are o prietenă la filo care locuieşte în gazdă. Dispar toată sesiunea. Duminica dimineaţa, când creştinul se pregăteşte pentru orice, sub ferestrele căminului apar pirandele. Studentuuu... Studentuuu... Se lasă o linişte rece. Fluţi intră în alertă. Similică pândeşte încruntat. Cotrobăie printre geamurile duble, caută slănina. Prin cutia sa de lemn, tip geamantan,

trimisă de-acasă, caută salam. Trece, triumfător, în oficiu. Deschide fereastra.

"Alo, tu pirando, auziii..."

"A venit televizoruuu... alo, studentu..." "Aruncă ceva..."

"Vino încoace, face, cu gura salivând, vino..." "Aruncă ceva, studentu..." "Noa, arată, hai... arată...". "Mai aruncă ceva..."

Iar se-ntoarce Fluți în cameră, mai apucă un pachet de "Rama" şi fuga la fereastră. Piranda colindă sub alte ferestre, cea mică, înfofolită, după ea. "Alo... studentu... a venit televizoru... Aruncă ceva...". "Noa, hai, vină aici, futuț... Ia, îți mai dau, face Fluți. Arată...".

Prinde pachetul, îl aruncă în traistă şi, fără nici un preludiu, îşi ridică poalele-n cap. Ne uităm şi noi. Are pulpele roşii de la genunchi în sus, şi le frecase cu hârtie creponată. Adunătura umbroasă se vede de la etaj. "Arată, arată...", face Fluți din camera de oficiu. "Mai arată, futut...". Dar piranda îşi lasă scurt învelişul, o apucă pe cea mică de mână şi dă-i spre celălalt capăt al căminului...

"Alo... studentu... a venit televizoru...".

Fluți plecă la Felicia. N-are chef de conspectat. O pipăie, o ciupeşte. Ea-l plesneşte uşor şi-i face semn spre culoar, gazda e acasă. "Nu ştii cât e de suspicioasă? Poate merge dracului la soră-sa, în Mehala". Dar gazda nu are chef să plece nicăieri. E duminică. Fluți vrea ceva. O convinge pe Felicia să iasă la plimbare. "Numai o gură de aer, scumpi". "O tură mică". Şi ajung la stadion, pe câmp. E plin de iarbă şi buruieni. Dar n-are răbdare. Sexul e ca un turn incomod. Chiloții, albi, îi sunt umbriți acolo de unde o apucă. "Lasă că pot eu singură. Nestăvilitule". În timp ce joacă ritmic peste trupul ei mirosind a păpădie şi a flori de muşeţel, se aude un vuiet dinspre stadion: goool... "Hai odată... tar... Poate vine cineva...". "Vine dracu, aici în câmp...". Se aude zgomotul unei maşini. Apucă să-şi tragă nădragii, Felicia a sărit în picioare. O iau la fugă. Are pulpe lungi şi bucile mici. "N-are cum să ne recunoască", zice Fluți. E duminică, e ziuă. Buruienile i-au lăsat dâre pe pulpe. Felicia îşi trece palma peste rochie. Apoi i se aruncă în gât. "Aici... aici". "Stai... futuț... stai...".

Dar Felicia l-a încopciat peste mijloc şi-l acoperă de pupături. Icneşte ca la o încleştare de lupte libere. Oooohh, face Fluți, stai futuț... să răsuflu...

***

- Mă duc la căminul de familişti, zise Florin; rămâi la mine dacă n-ai chef de învățat şi rămân. Dar îi vine gagica. Ce să fac? Mi-e urât să umblu noaptea de când sârbocul a tras cu puşca în Casa de cultură a studenților. Ies pe culoar, mă sprijin de balustradă şi aprind o pipă.

- Carele eşti acolo?

Cine credeți că e? Portăreasa. În umbra holului parcă e un strigoi.

"Hai, mami, la o pipă...". Cobor în hol, stau un pic pe fotoliu, dar muşamaua e răcoroasă şi nu-mi place. "Ți-e frig, mami?" "Un pic...". "Hai la mine să bem o cafea...". Să mai treacă vremea intru cu ea în oficiu. De fapt e biroul administratoarei, dar sunt pe o mână. Mimează că va face o cafea. Dar aşează o pătură pe jos, îşi scoate chiloții şi se crăceşte spre mine. Albă e baba între picioare, dar eu abstinent şi obosit trec la treabă. Nu o pătrund bine că ea începe: "La umăr craci...". Şi se aruncă spre mine ca o luptătoare de credeam că mă înghite. Şi dăi şi luptă... "Tuf, tuf... hai mami, hai mami...".

Peste o săptămână, în holul sălii de lectură, stau şi fumez. Cine crezi că trece pe trotuar, în pantaloni albi şi în şlapi? Mami, portăreasa. Şi cum mă vede şi începe: "Servus, mami". Să mă vadă mama, gândesc. E cam de vârsta ei, zice Similică căutându-şi cursurile.

E rândul tău, mi-a zis, ţintindu-mă cu privirile umbroase de sub streaşina sprâncenelor, e rândul tău, ce aştepți? Nu ştiu dacă a rostit aceste cuvinte ori numai eu le-am auzit cu urechea interioară, urechea minții. Cum n-ați auzit? El vedea cu ochii mintii, de ce n-ar auzi şi cu urechea interioară? Îmi intrase în gură mai întâi, în vremea când începuse a mi se îngroşa măseaua de minte. La incisivi, acolo a dat prima strungăreață, mălăiețată, mărită zilnic pînă a însemnat-o cu o urma cernită aşa cum rămâne o coajă de alună arsă cu un cui înroşit. A trebuit s-o întâlnesc pe Lili, n-o chema aşa, eu am botezat-o după ce am posedat-o pe canapeaua umbrită de creanga liliacului din curte. Era măritată şi o urmărisem multă vreme. N-avea nimic feminin, nici sânii şi nici şoldurile ori picioarele, să nu mai vorbesc de ochii de capră şi buzele ca două valve de scoică. Dar avea pe daimonul în ea, tăinuit în carnea ei. Chiar aşa mi-a zis înainte de a intra în arsura sublimă: e rândul

tău, hai prostule. Asta m-a înfuriat, mă făcea să cred că am stat la rând cum ar sta o clasă de şcolari la pâinea cu marmeladă în pauza mare. I-am apucat fesele cu amândouă mâinile şi am pătruns-o adânc, m-am rotit lateral şi oblic că a început să se vaiete cântând: e rândul tău... până ce am lăsat-o cu despărțitura umezită. Mi s-a făcut dor de ea şi după o săptămână am căutat-o: "Ce vrei, ce-ți trebuie? Caută-ți de drum!" Ştie să mă înfurie, asta mă excită mai tare decât tot femininul pe care nu-l avea. Aşa, nu te grăbi atâta să intri că te faci ud înainte. Aşa-i zicea: acolo. În loc să mă laude, mă umilea. Şi dacă are dreptate? Chiar n-am făcut nimic extraordinar? "Dar de ce mă vrei pe mine şi nu pe el?" "Asta tu ai spus-o". "Bine, atunci chiar nu sunt eu altfel, n-am nimic numai al meu pe care-l dorești? N-am sexul mai dezvoltat?". "Nu, dar nu ştiu cum să-ți spun să înțelegi, e proaspăt, e mai bun. Îl vreau aici, în mine...". Aşa a intrat ea, cea întunecată, înfumurată, tandră, neajutorată, pe strunga eului meu. Apoi am căutat-o eu. Acum o chema Florentina, avea douăzeci de ani, eram un dandy, ea avea ochi migdalați, părul de abanos, buze senzuale, cărnoase, coapse grecești, sculptate. Am cunoscut-o şi pe mama ei, n-avea bărbat, o curvă mi-am zis, şi astea au carnea dulce. Nu, soțul meu a fost plutonier la pompieri, era moldovean. M-a părăsit, dar a murit nu la multă vreme după. Florentina îşi întorcea ochii pe dos şi parcă era un sugar ce nu ştie a vorbi, îngâna sunete care vroiau să exprime satisfacție şi împlinire. Mă uitam pe ceasul deşteptător aşezat pe masă, dura exact opt minute. De fiecare dată. Era un ceas fabricat de "Precizia" Arad care mă înfuria, îmi venea să-l arunc, dar era "deşteptător" şi o trezea dimineața, pe mamă-sa. Lucra la fabrica de nasturi.

Încorporarea

Ajunse în fața gardului de tablă văcsuită cu duco verde, un omuleț în ținută ostăşească, ce părea din lemn, îl întâmpină pe dată:

- Ai "buletin"?
- L-am dat...
- Cui?
- Am fost şi ieri.
- Ai, mă, "buletin"?
- Am, dar...
- Să-l văd...Lasă-l aici...
- L-am lăsat ieri...
- Ai fost şi ieri?
- Am fost.
- Intră.

O curte luminoasă, mare, bătătorită pe jos cu nisip fin, venise de dimineață, era printre primii, nu ştia ce să facă. Nu era învățat să stea şi să aştepte. În punga de plastic avea câteva felii de pâine cu unt şi un prosop. Atâta tot.

Curtea semăna cu cea din Deniş unde-l recrutaseră, însă nu avea plasă pentru jocul de volei. Chiar, unde jucau volei aceşti pierde vară?

Directorul liceului, mic şi gras, fost absolvent de teologie, sosise în clasă cu mâinile pline de "țâdule", erau în ultimul an. A trimis Vodă împăratu ordine de chemare la cătănie. "Începu a citi, cântând pe nasul fornăit, numele viitorilor ostaşi ai patriei".

Stătu aşa în picioare, dar nu găsi mai bun de făcut decât să-şi aprindă o țigară "Amiral". Bun ar fi acum geamantanul, părea să cugete Dorin. Ce bine s-ar aşeza pe el. Se duse la poartă, la punctul de control. Era acolo, un geamantan negru din scândură de brad, cu el făcuse armata Dănel. Dorin îl vopsise în negru, părea un dreptunghi misterios, se aşeză pe el şi continuă să fumeze privind prin curtea mare ce începu să se populeze cu tineri recruți. Veni şi un ofițer mititel şi gras, tuciuriu bine, transpirat, cu o listă în mână.

La poartă se adunaseră cunoscuți şi însoțitori ai încorporaților.

- Spune-i la tata să-mi dea mălaiul, zise unul către mulțimea ce se înghesuia la poartă. Însă nu se mai putea ieşi şi intra.

- Dorin D. Delureanu!

- Prezent, răspunse moale.

- Ce căutai în spital?

- Am interocolită...

- Interosulită n-ai? Şi ridică-te în două picioare. Sus. Aşa. Drepți. Stai jos. Crezi că eşti la piață? Drepți. Jos. Treceți de partea cealaltă.

Dorin execută în silă. Se adunaseră vreo cincizeci. Îi aliniară. Era 22 iunie 197... Comandantul Centrului Militar din Zărad, colonelul Vişan, țanțoş, apăru în fața aglomerației de civili. "Un nou con-ti-gent de soldați se află în fața... în fața...", mai spuse ceva, însă Dorin nu-l mai asculta. Stătea în picioare şi aştepta în dogoarea zilei. Altcineva, îmbrăcat în uniformă, citi altă listă unde era şi Dorin. Lăsă punga şi geamantanul şi-l însoți pe acel ins cu ochelari. Intrară în garajul comisariatului, apoi într-o încăpere unde era o măsuță în semiîntuneric. Îi ceru carnetul de utece şi douăzeci de lei, cotizația. Apoi îi ceru să transcrie dintr-o revistă militară, pe o foaie albă, un text. Găsi un toc cu peniță, avea cerneala uscată. Îl înmuie în călimară şi începu să transcrie despre datoriile pe care le au țările lumii a treia față de țările capitaliste. Datorii care se măresc.

- Nu ştii să scrii mai frumos?

- Nu mi-ați zis să scriu frumos!

- Eu credeam că eşti mai deştept.

- Sunt, încercă Dorin, dar celălalt nu sesiză nuanța.

- Atunci transcrie aici, pe foaia asta...

Dorin execută, apoi se întoarse la locul său, pe geamantan. În curte era hărmălaie, era cald. În buzunarul nădragilor găsi un sonet, o bucățică de carton, lucioasă, o primise de la văru-său la care rămăsese peste noapte.

Absolvise liceul, la cursuri de fără frecvență. "Fii puternic, numai cei puternici vor învinge". Iov. Era un citat din cartea lui Iov, de care habar n-avea. Nu văzuse biblia decât pe masă la Petrița, care o citea la bătrânețe. Nici nu era voie ca ei, copiii, să pună mâna pe ea. În curtea bisericii, în zi de Paşti, jucau de-a banii. Îi loveau de zidul casei de cărămidă a lui Petrița care era pocăit şi avea casa chiar lângă biserica ortodoxă. Câteodată intrau

în curtea lui să bea apă. Atunci zărise uşa deschisă la o cameră. Intrase cu Dănel la ei, că bătrânul Petrița era prieten cu bunicul său. Petrița citea un cărțoi mare şi slinos.

Ar fi vrut să fumeze, dar de acum nu mai era un civil oarecare, aşa le spusese comandantul. "Veți merge în Ardeal, într-un centru universitar, acolo vă veți face datoria față de patrie". Primul gând care-i veni era că va ajunge la Cluj. Până seara au rămas în curtea centrului militar. Aveau şi hrană rece: pateuri de ficat de porc, dar nu conserve din carne de porc atât de lăudate înainte de cei care făcuseră armata. Un recrut şi deschise o conservă, dar i-o făcu cadou altuia. Dorin desfăcu punga de plastic, începu să înfulece de parcă s-ar fi hrănit pe câmp, după o zi de muncă. Nu cunoştea pe nici unul dintre recruți, erau tăcuți şi neprietenoşi. Mai toți erau de pe lângă Zărad, vorbeau mai mult din priviri. Era cald în luna lui cireşar, oraşul îşi ducea nepăsător viața înainte. Formară un convoi şi porniră, pe jos, spre gară. Mă uit la acest bloc aflat în lucru, pe când mă întorc aş vrea să văd în ce stadiu se află. Un an şi patru luni, atât avea de efectuat stagiul militar. Câțiva curioşi priveau de pe margine convoiul pestriț de civili, flancat de subofițeri, care se îndrepta spre gară. Oare numai spre gară, sau spre o nouă viață? Mai bună, mai altfel? Parcă prinse o brumă de speranță, se jena de sine, nu-l condusese nimeni nici la Zărad şi nici la gară.

A trecut o zi. O noapte. Nu mai ştia. Şi ce rost ar fi avut să ştie?

Dimineața sărea în bocanci, întorcea salteaua pe fața cealaltă, chiar avea scris pe o parte unu, cu vopsea albă, pe cealaltă doi. Se echipa, la spălător, la toaletă.

Pregătirea pentru apelul de dimineață. Îi numarau, deveniseră nişte cifre încolonate. Stâng. Drept. Stâng. Drept. Stângu. Şi totul se repeta.

Monoton şi absurd. Se pregăteau pentru ce? Pentru război? Nu. Pentru pace. O luptă pentru pace. Şi lecțiile politice. Unul citea, ceilalți ascultau.

Răcani. Pufi. "Pufule cu pula-n nas/ Câte zile-au mai rămas?", sau "Azi în nouă, mâine-n zece/ Pula mea, armata trece". A trecut o zi. O noapte. Nu mai ştia. Glomnicu era sergentul, bucureştean, cu ochi verzi. Băiat bun. Dar trompetistul, gornistul. Slab şi negru ca un gândac, ce căuta în dormitorul lor? Se trezea primul, cânta deşteptarea, tuciuriul. A mai trecut o zi. O noapte. Ce mai contează,

încă n-a început să le numere. Bănuia că va ajunge aici? Nu, nu bănuia. Toți bărbații normali fac armata. Micul dejun din cana de aluminiu: ceai, o bucată de slănină ori un pic de brânză. Şi hai la instrucție. Pe platou, masa de prânz, ciorbă de salată, cartofi cu carne de oaie.

- Mă, voi ştiți unde-i Indochina?

- Pe unde-i Vietnamul.

- Nu aşa, soldat. Spui: raportez. Ia treci mata la hartă. Aşa, să vedem unde-i Vietnamul? Acolo. Bine. Cel de nord. E mai sus. Aşa. Treci în sală. Cum să nu ştii unde-i Vietnamul. Maiorul Găluşcă e băiat bun. Bun baiat e maiorul Găluşcă. Suntem într-un centru universitar. E drept ca nu l-am văzut încă, dar după ce depunem jurământul vom ieşi afară. Acum, aici, totul e verde şi negru. Bocancii, tancurile sunt negre, gardurile, uşile, gazoanele cu iarbă sunt verzi. Da, verzi. "Materia e cenuşie, pomul vieții e verde". "Spune-mi ce-ai avut cu inima mea/ Când ai spus că o iubeşti/ Ți-ai bătut doar joc de ea/ Şi acum o părăseşti... Spune-mi...". Aviația inamică la joasă înălțime. Cu masca de gaze pe față. Instrucție de rezistență. Până la sufocare. Aşa s-a călit soldatu'. Înainte marş! Stâng. Drept. Stângu'.

Naintee maarş! Doar voi patru n-aveți dreptul la armă. Instrucție fără armă. Fără pistol mitralieră. La lada cu cartuşe. Dusă în mâini, deşi degetele nu încap în lăcaşul dintre cutie şi mâner. Şapte kilometri pe jos, cu degetele jumulite, pe câmpul de instrucție. Salt înainte. Culcat. Simțea o vlagă puternică în muşchii picioarelor, o reîntinerire, creştea în el o noua voință. Somnul era scurt şi bun, fără vise. Nici n-apuca sa intre sub pătură, să se întindă bine, că adormea. Până ce n-auzea sunetul de trompetă spărgând linistea nici nu se întorcea pe partea cealaltă. Sărea în bocanci. Se echipa. Se bucura de lumina zilei. Alt om, altă viață, fără griji, fără coşmaruri. La planton era mai greu, la schimbul doi. Cu un sfert de ceas înainte de predarea schimbului apărea controlul. Era pe poziție. Nu dormise deloc. Emoția primului raport. Sunt soldatul Dorin Delureanu, planton schimbul doi. În timpul serviciului meu nu s-a întâmplat nimic deosebit. Ce să se întâmple între paturi şi saltele, în somnul soldaților.

Nimic deosebit. Nu s-a întâmplat nimic... nimic deosebit... în somnul soldaților.

***

"Dragi părinți. Aflați despre mine că o duc bine cu sănătatea. Mâncarea e bună. Facem instrucție. Hainele civile vi le-am trimis prin poştă. Mi-am făcut şi o poză în haine militare. Cred că arăt bine, poate un pic cam gras.

De la noi nu e nimeni pe-aici. Ce face frate-meu, cum o duce cu şcoala?

Aştept să-mi scrieți. Vă sărut cu drag. Adresa mea v-am scris-o pe plic".

Ştia că scrisorile sunt citite, de ce să scrie că mâncarea e scârbă, că tot ce face este inutil şi penibil. Oare Florence se mai gândea la el? Cine ştie cum se distrează ea acuma. Îi revenea în imagine părul ei vinețiu, ochii negri şi adânci şi tenul ei de creolă. Să-i scrie, dar unde ca nu avea noua adresă. La cea veche ce rost ar fi avut? Şi apoi se certaseră, aşa s-au despărțit, certați. Voi încerca s-o uit. Altcineva nu intrase în viața lui, un loc rămăsese acolo, neocupat, îşi cerea dreptul de a fi locuit, o rană care nu se vindecă, este incurabilă. Şi nici prieteni nu avea, doar Dănel era în sat, dar el era ocupat cu gospodăria. Voi reveni vreodată la linia normală?

Mi-au dat timp de reflecție de parcă aş fi fost condamnat nu o viață ci pe tot timpul lumii, să le suport eu nebuniile. Aşa îşi zicea Dorin în rarele clipe în care reuşea să fie singur cu sine. De fapt cine sunt eu? De ce stau aici? Poate că altfel aş înnebuni, aşa ştiu că trebuie să-mi isprăvesc o pedeapsă, deşi e datoria fiecărui om de a face armata. Pentru ce? Pentru a mă instrui. Dacă e o datorie de ce sunt pedepsit? Pentru că alții, mai norocoşi, fac altceva: merg la cursuri, seminarii, ore de laborator. Eu învăț lucruri pe care le-aş putea învăța oricând. Numai nişte pedepsiți pot rezista aici, în această lume austeră, guvernată de nişte oameni anacronici, nişte piese de muzeu. Comandantul regimentului e un lent colonel neîmplinit, n-are nevastă, locuieşte într-un bloc. Te f... soldat că eu n-am nevastă, de parcă cineva ar fi vinovat că el n-are ceea ce îi trebuie fiecărui animal. Sa mă revolt? Țăranul se supăra şi intră în el ca melcul în cochilie. Îşi terorizează animalele, nevasta ori copiii. Să fiu laş, să tac şi să uit: "Gândul din inimă când altul îşi caută locul". E neplăcut să te instruieşti în lupta pentru pace.

Drumul spre poligonul de trageri: încolonați, pe poarta regimentului plutonul de infanterie iese cântând, Dorin e la urmă, duce lada cu muniție.

În pas de voie, cale de cinci kilometri, până la poligon. Doar degetele de la mâna dreaptă s-au înțepenit. Nu le mai simte, parcă n-ar fi ale lui ci niște gheare transplantate în mâna sa.

Ține pasul, soldat! Șiroaiele curg de sub bonetă. Gaica desfăcută pe-ascuns, gulerul ei alb, din plastic, e rece şi alunecos. O stație de benzină.

Plutonul își reia cadența. Stâng. Drept. Stâng'. Așa, soldat, f...te-n cur că nu ești la plimbare. Ce face încheietorul de pluton. Doarme? Ține cadența. Sublocotenentul Caproi e aspru. Are o pelerină de teren, scurtă şi ușoară, puțin deasupra bucilor. Colonelul chiar l-a apostrofat, la plecare spre poligon: "Te-ai îmbrăcat ca o curcă cu c... afară! Asta-i ținută de ofițer? Disciplină. Rigoare. Instrucție. E cald afară, e cald sub bonetă.

Soldatul înaintează spre câmpul de tragere: Stâng. Drept. Stângu.

Regimentul doi tancuri a păstrat tradiția de luptă a regimentului care de luptă Târgoviște. Ai înțeles, soldat? 'Te-n c... pe mă-ta. Pe mă-ta, repetă Dorin ca un ecou, în gândul său.

"Pe locuri, fiți gata... foc!" Pleosc, pleosc, buf, bufff face corul de arme îndreptate spre țintele din placaj. "Pentru luuptă fiți gaata!" "Pe linia de ochire". Încordarea e maximă. Culcat pe şoldul stâng, pușca la umărul drept. Cuiul cătării urmărește centrul țintei. Armează la poziția foc cu foc.

Așteaptă comandă. Durează o veșnicie. Urechile îi țiuie. Un cartuș s-a blocat pe țeavă. Soldatul e dat la o parte. Vine armurierul. Aruncă pușca.

Se chinuie să scoată glonțul. Doar vântul trece în rafale ușoare peste fețele bătute de soare şi griji. "Spune-mi ce-ai avut cu inima mea.../ Când ai spus că o iubeştiii..." Încolonarea. Drepți. Stângu. "Spune-mi..." înaintee maarş..."Ți-ai bătut joc de ea.../ Şi acum mă părăseşti..." Stâng. Stângu... E vară, e cald. Plin de viață e pasul soldaților. Pâine cu dulceață, brânză acră. Şi țigări puturoase. Ochii aprinşi, pasul vioi. Plutonul independent e, de fapt, o grupă încolonată în fața comenduirii regimentului: bocanci cu ținte, pantaloni şi cămaşă nouă. Așteaptă plecarea spre cetate. La noua unitate. I-a întâmpinat medicul militar al comisariatului, căpitan Şeuleanu: "Ăsta din față e cam nervos".

La intrare era ofițerul de serviciu, în sala din dreapta dormitorul, sus la etaj sala de pregătire tactică. Dimineața înviorarea pe platoul din fața clădirii, drumul spre sala de mese, dimineața la

Garnizoană. Urmează munca la birorui, în clădirea de jos, de pe strada Eminescu, patru ore program la munca de birou, transcriau din fişe datele pe ordinele de chemare la concentrare ori ordine de recrutare. În dulapul bibliotecă din cetate erau publicații diverse: Probleme economice, Viața economică.

Pentru Dorin era ceva nou, îl pasiona lectura cărților ori a revistelor cu poze cu oameni de afaceri scurt tunşi, bine hrăniți, cu fețe de viței bine hrăniți, dar şi ideile de acolo: întreprinderi, centrale, ministere, dimensionări de întreprinderi, aprovizionarea şi organizarea lor. Era student exmatriculat şi-l repartizaseră la biroul ofițeri de rezervă. Nu era grea munca sa. Transcria din fişe, le ordona pe localități, în ordine alfabetică, pe unități industriale. Alteori pleca să distribuie ordine de chemare la concentrare, avea o hartă după care îşi programa traseul şi căuta adresele.

În curtea cetății era o biserică în care se oficia ritualul religios, credincioşii intrau pe cealaltă parte direct din stradă, urcau trei rânduri de scări de piatră. Într-una din zilele de vară au început să apară arhitecți şi arheologi, înalți, bărboşi. Unul se numea Matei Corvin, locuia cu soția.

În serviciul de santinelă soldații se tupilau între urzicile de lângă zid şi o urmăreau cum face plajă. Îşi ridica rochia deasupra genunchilor, se lăsa pe spate, sprijinită de pietrele scărilor, cu capul dat pe spate, părul îi atârna pe umeri, peste sâni. Avea ochii alungiți în sus așa cum îi au asiaticii şi buzele descrețite într-un surâs tainic sub razele soarelui. Era femeia în carne şi oase, din coapse şi sâni, cu sex şi respirație în colosul acela de praf şi piatră. Soldatul transpira în cămaşa verde ca frunza, buricul i se chircea sub paftaua centurii, genunchii se înmuiau iar sexul bătea ca o inimă în colivia de haine şi oase. Bănuia femeia că prezența ei tulbura mintea şi simțurile soldaților? Soțul, Matei Corvin, așa aflaseră soldații că se numește, apărea rar. Copacii fremătau altfel în schimbul trei când Dorin simțea că este Ea dincolo. O pândea de trei zile la rând, fumase cinci țigări privindu-i genunchii rotunzi şi bine proporționați. Apoi făcea ture spre platoul clădirii, după care se întorcea la locul de pândă unde trona ființa ei. Să sar gardul ori să ies din cetate? După ce scap din schimbul de santinelă. Pentru un viol un militar în termen era condamnat la şapte ani de puşcărie. Dar mai bine să mă umple de ființa ei. Era transpirat, tremura uşor la gândul că Florence, cu sânii ei trandafirii şi plini e singura în Barasovia. Această prezență feminină, ca o icoană a ideii de civilie,

îi dă speranţe să existe. Trebuie s-o întâlnesc, nu se poate, seamănă cu femeia pe care am întâlnit-o în Barasovia când am rătăcit în drumul spre Hărman. Are tălpile prea evident maisculine, mai ales când calcă, călcâiele îi sunt prea ieşite în afară. Oare de ce nu se îmbracă în costum de baie, stă aşa rezemată, cu fusta trasă în sus spre pulpe ca o ţărancă ieşită din râu. Matei Corvin e marele arheolog, el va reface cetatea, îi va reda forma iniţială. Dar biserica reformată ce rol să aibă ea acolo? Cetatea din secolul 15-17, uite că nu se ştie din ce secol e ridicată şi ce rol a avut ea tocmai aici. Noi tânjim după nevasta lui Matei Corvin de azi, arheologul, pentru că despre cel de ieri nu ştia nimic.

Bastioanele de la colţurile zidului străjuiesc asemenea unor cutii paralelipipedice cu acoperişuri triunghiulare acoperite cu ţiglă roşie. Unite, zidurile formează o curte peste care tronează turnurile bisericii, patru mai mari, dar peste ele unul în mijloc – svelt şi drept. Cetatea medievală cocoţată pe vârf de deal. Şi noaptea nu mai avea somn, auzea bătăile din turn anunţând orele, până atunci nici nu le auzise, dar de când a apărut ea în cetate toate îşi schimbaseră rostul. Frunzele copacilor începeau să se îngălbenească. Se răreau şi în adieri uşoare zburau spre asfaltul străzii. Bastioanele erau pline de moloz, cu uşile şi ferestrele bătute în scânduri. Straturi de colb, ca o blană scârboasă, păianjeni prin colţuri. Dispăruse femeia lui Matei Corvin, plecaseră arhitecţii şi arheologii. În jurul turnului bisericii apăruseră nişte schele pe care se urcau şi coborau soldaţii, pe furiş, să privească oraşul de sus. Acoperişuri amestecându-se cu vârfuri de copaci, ferestre sclipind ca un fulger în bătaia soarelui de toamnă. Spre primăvară apăruseră restauratorii, revenise şi muza dintre ierburi, avea un cărucior pe care-l lăsa la soare în locul în care se însorise ea în vară. Avea un copil, semn că Matei Corvin îşi făcuse datoria. Începuse să meargă în oraş, cumpărase Malraux – Calea Regală, de la anticariatul de lângă biserica românească. Pe copertă era un om încercând să sprijine cu mâna dreaptă zidurile. O Ană a lui Manole masculină. Lectura mergea greu, dar lectura îl cutremura, îi dădea putere să spere. Acum încerca să priceapă ce este cu Indochina, cu Vietnamul de Sud, dar nu pricepea nimic. Viaţa în ciclul doi era mult mai suportabilă. La librăria "Eminescu" găsi alta carte, "Dulce ca mierea e glonţul patriei" de Petru Popescu. O lume nouă, mai apropiată de lumea lui. Cartea era dedicată Corinei Cristea, oare ea este autoarea ce scrisese "Eternitatea e după colţ"? Se tunse zero deşi nimeni nu-

i mai obliga, în câteva luni va fi civil. Capul sub bonetă era ca o bilă ţepoasă, văzuse filmul "Love story" dupa cartea lui Eric Segal. Ce frumos, fremăta de emoţie. Cu întreg plutonul la Palatul Culturii la un spectacol dat de Frâmiţă Lambru cu acordeonul său fermecat. Trăiască Republica Malgaşă, zicea prezentatorul, soldaţii băteau cu bocancii în pardosea, aplaudau frenetic. Cât de naiv fusese, se îndrăgostise de nevasta lui Matei Corvin, femeia era gravidă, din această cauză nu se dezbrăcase la soare, de unde să bănuiască ea ce ochi înfometaţi o pândeau de dincolo de zidurile prăfuite.

- Să-mi faţi masaj. Vlei, mamă? Acuma ai haine civile, eşti un băiat liber. Stai aici, pe marginea patului. Să nu te spelii, o să-mi faţi masaj? Tanti Ili era trecută de cincizeci, mică, cu ochelari, avea picioare albe şi puhave. Ili era angajată civil la ei, la unitate. Novac nimerise la cetate întâmplător, avea o mătuşă vânzătoare la cafeneaua din colţ. Îi făcuse o vizită, cu bilet de voie. Când se întoarse spre unitate în faţă i-a apărut tanti Ili.

- Tu nu ştii că locuiesc imediat, aici. Şi eşti băiat liber. Te-am cunoscut şi aşa în haine civile. Vă ştiu pe toţi, mai era unu care mă vizita, s-a eliberat, mamă. Acum e student la agronomie. Ce-ai făcut pe centru?

- Am fost la mătuşa, e soră cu mama. Am fost s-o văd.

- Poţi să mă vezi şi pe mine dacă vrei. Stau aploape.

Cafeaua nu avea nici un gust, numai că era caldă şi umedă.

- Au, mamă, mă doale. Dacă vlei să te dezbraci, poţi rămâne în chiloţi. Aşa, mamă. N-a mai aşteptat prea multe îndemnuri. A apucat-o de sub umerii fleşcăiţi şi-a început s-o împingă pe la spate. Îi găsea greu partea caldă şi umedă. Să n-o scapi, mami, în fund. Fii atent, mami. Novac transpirase şi se golise, dar pofta nu-i trecea. Uitase că sub el era o băbuţă, o lucra ca pe una tânără. Ili icnea într-un tremur uşor, dar ştia să-şi scuture bucile. Îi zări deodată ceafa plină de pliuri ca o păpuşă de cauciuc, apoi o simţi rece. Prin faţă, mami, ce fruntaş eşti tu? Dacă tot te-ai dat la mine. Vlei să te raportez? Îşi ridică mult picioarele moi, le îndoi de la genunchi. Novac o cuprinse sub şale şi intră în ea cu putere. Un icnet şi-o pupătura pe umăr.

- Eşti transpirat, stai să te şterg. Novac nu mai luă în seamă scâncelile babei de lângă el. Se spălă cu apă rece, sări în nădragi şi fuga la unitate. Ocoli bariera de la poartă şi se furişă printre urzici spre dormitor să nu-l surprindă plutonierul de serviciu.

Dealul de neuitat

Coborau spre casă trăgându-şi săniuţele, păreau osteniţi, cei din apropiere interpelaţi de părinţii ieşiţi în stradă odată cu întunericul ce se apropia dinspre pădure. Întuneric ce înconjura vârful dealului, apoi capătul străzii, graba altor copii se datora vizitei profesorului Vesal, tocmai la derdeluşul de pe deal a venit să-i îndemne să mai lase joaca, măcar la încheierea trimestrului. Zărindu-l, Lisandru se ascunse în spatele caselor până ce profesorul coborî strada în urma cetei de copii, cu mersul său felin, uşor de ghicit. Se întoarse la derdeluş, urcă panta şi-şi dădu drumul din vârf, îl prinse frigul, senzaţia de zbor, provocată prin linistea întunericului era mai puternică întrucât cu greu se hotărî să renunţe. Mai avea de învăţat pentru mâine, degetele îl usturau. Se porni către casă. Din urmă îl ajunse Gicu, un fost coleg de clasă care nu mai frecventa şcoala, de asta nici nu se ferise din calea lui Vesal. Gicu învăţase meserie de la cumnatul său, pripăşit în oraş anul trecut. Lucra la jumătatea preţului cerut de zugravii tereceului, avea modele cu "roluri" nemaiîntâlnite care avuseseră efect asupra orăşenilor proveniti din satele învecinate ce-şi construiseră case ca la oraş, în patru ore. Gicu îl ajuta la spălarea pereţilor, pregăteau huma şi vopseaua, cu vremea se apucă singur de lucrurile mai uşoare. Cu liniile pe tavan îi era mai greu, pe astea nu le reuşise nici cât umblase la şcoală, deşi pe caiet erau mai uşor de făcut.

Se opriră din mers, Gicu îi arătă spre colţul străzii, în zăpadă, o mogâldeaţă. Se apropiară spre pata întunecată cum s-ar îndrepta spre ceva periculos. Ajunşi mai aproape îl recunoscură pe Rodelea. În poarta casei stătea Videa. "E cineva în zăpadă, ajută-ne să-l punem în sanie", îi zise Gicu. Îl apucară de umeri, omul deschise ochii, părea o reptilă cu pleoapele galben-verzui. Nu realiză cum grămada aceea de haine deveni o fiinţă impulsivă. Îl pocni pe Gicu între ochi, apoi se prăvăli în fund, se ghemui şi într-o zbatere reuşi să se ridice. Se clătină, apoi se apucă de zidul casei de care se sprijini cu amîndouă mâinile. Părea un liliac agăţat cu hainele

negre, atârnând. Îşi desfăcu şliţul şi se urină împroşcat peste zăpada fragilă.

Li se făcu silă, îl ajutară să treacă strada susţinându-l de braţe, părul dezordonat îi cădea peste ochi. În capul străzii le refuză ajutorul. Crezură că va izbuti sa stea nesprijinit, însă căzu în mâini. Lisandru îşi simti picioarele reci, bocancii umeziţi. Rodelea îşi îndreptă privirea rătăcită spre Videa: "Te blestem, pe degetul mic te blestem..." si făcu buf, în zăpadă. Apăru nevastă-sa, însoţită de fratele ei, şi-l traseră, după ei, în casă.

Lisandru îşi recuperă săniuţa şi porni, zăpăcit, către casă. Era noapte de-a binelea. Videa şi Rodelea se duşmăneau demult şi ei tocmai pe Videa îl rugaseră să-i ajute să-l ridice din zăpadă.

Amintindu-şi de întâmplarea din acea seară de iarnă, Lisandru începu să se întrebe ce e cu duşmănia lor. Se spunea că Videa e sub puterea blestemului, omul ce se înecase în fântâna din faţa casei lui e o dovadă. Rodelea se lăsase de băut, se vedea a fi om gospodar de vreme ce-şi construi, chiar în centru, o casă cu etaj de care n-apucă să se bucure că muri pe neaşteptate. Boală de inimă, ziceau oamenii. Vecinul lui, Videa, covaciul, n-avea copii, îl ocolise norocul, nevastă-sa, maistoriţa, ţinea cu orice preţ să înfieze pe cineva. Cui să laşi lucrurile adunate într-o viaţă dacă n-ai pe nimeni la bătrâneţe să-ţi aducă la pat un pahar cu apă? Fierarul o ascultă, aşa cum făcuse întotdeauna, luară mai întâi în chirie un mecanic, cu gândul să-l adopte. Om tare bun se vedea a fi tânărul. După o vreme fierarul începu să umble pe două cărări. Om serios şi strângător, nimeni nu-şi amintea să-l fi văzut beat, poate doar în chef. Îşi închise covăcia, bătu în cuie poarta de la drum şi, în loc să stea pe bancă, la fel cu bătrânii şi pensionarii, se puse pe băut. Mergea la crâşmă în centru. "La doi păduchi", devenit acum "Popular", venea acasă cântând şi înjurând. Ce l-o fi apucat pe zdrahonul de fierar? Baba Salomie ştie tot, zicea, când se oprea în uliţă, că ceva nu-i curat cu covaciu. Totul porneşte de acolo că maistoriţa e nemuncită şi cere, Lisandru nu pricepea ce vrea maistoriţa dar bănui că e îndrăgostită de chiriaş. Dar asta n-a ţinut mult că era oacheşă şi vigană şi l-a convins pe fierar că lumea e bolnava în ziua de azi şi n-are ce vorbi. Ce dacă e ea mai tânără, e o stricată? Oricum, fierăria rămase închisă pe veci.

Întâmplător, ori din alte motive neştiute, vecinii lui Videa îşi vândură pe rând casele şi se mutară, sub diverse pretexte, în partea cealaltă a oraşului. Locurile le-au fost ocupate de cei din satele

limitrofe ce sporeau rândurile orăşenilor.

Doar dealul rămase la fel, poate mai sărac în zăpadă, pe măsură ce iernile se perindau cu o grabă inexplicabilă.

Pelerina

Când am ajuns la popas, autobusul ce trecuse în faţa noastră, parcase. Am nimerit scările de piatră şi năvălii în interiorul încăperii odată cu valul de frig. Clădirea fusese cabană forestieră. Oamenii locului o transformaseră în popas turistic. Drumul peste munte era asfaltat de un an. De atunci traficul crescu uimitor.

La una din mese, cinci femei aplecate apucau hrana din blide de pământ. O furau rotindu-şi ochii nu care cumva să fie surprinse de privirea bărbatului într-un gest necugetat. Care o fi zeiţa? - gândeam dezbrăcându-le din priviri. Ochii se obişnuiră cu ele, îmi părură foarte cunoscute. Pe furiş, rupeau bucăţi din pâine ducându-le spre buzele frăgezite de frig. Dinspre bucătărie veni spre masa noastră o fată cu mers uşor legănat ca o luntre împinsă de un curent mereu într-o parte. O privii cât mai obişnuit să n-o fac să-şi simtă infirmitatea. Plăpândă, cu faţa acoperită de puf gălbui, avea pantalonii din catifea neagră, strânşi pe coapse. Pe umeri purta un cojocel fără nimic din specificul zonei. Am primit singurul sortiment ce-l aveau: carne de purcel cu garnitură de cartofi.

Cele cinci sfârşiră din blide, începură a chicoti fără să-şi înalte privirile dincolo de masa lor, doar ochii şi-i roteau de la una la alta. Din când în când izbucneau într-un râs scurt. Apărură două sticle de bere pe care le împărţiră în cinci.

Ca la comandă, puţinii călători se ridicară urmându-l pe şoferul autobusului. Femei şi bărbaţi ce lucrau la pădure se înghesuiră spre uşă. Ieşirăm şi noi. Teveul porni mai greu, autobusul o luă înainte şi dispăru după curba unei serpentine. Perdeaua oblică sosea din vârful brazilor împăinjenind parbrizul, deşi era începutul toamnei. Şoseaua se albise pe margini. Urmă indicatorul – curbă deosebit de periculoasă – când se arătă îmbrăcată într-o pelerină roşie. Maşina opri în dreptul ei. Am auzit uşa trântită. Mi se părea suspectă, deşi nu scotea o vorbă. Oamenii la munte vorbesc puţin. Arăta de 30 de ani. Să fi fost patru după amiaza. O voce se adresă şoferului: Mai încet, aveţi grijă! Luat prin surprindere – tăcusem tot

timpul să nu-i distrag atenţia – şoferul schimbă viteza, maşina alunecă încet, i-am văzut faţa crispată, genunchii jucând pe frână şi ambreiaj. Teveul se opri în parapet. Sub noi fundul întunecat al văgăunii. Frigul mă cuprinse mai tare. Instinctiv am întors capul. Nici urmă de pelerina roşie, parcă nici nu ar fi fost. Apoi am aflat că nu eram singurii salvaţi astfel. De câteva săptămâni acolo fusese găsită o maşină mică răsturnată în prăpastie. Victima era o doamnă în pelerină roşie.

S-a mai arătat sub această înfăişare, ne povesti bătrânul cabanier la care am rămas peste noapte.

Linia moartă

Siluetele, aduse de spate, înaintează cu paşi grăbiţi, ocolind bălţile cu reflexe verzui. Se îndreaptă spre staţia de autobuz. Cel mai tânăr este şeful. El n-a dat norocului cu piciorul.

Îndată dup absolvire a fost numit. Cu derogare de vechime. Aşa erau indicaţiile. Fire prevăzătoare, în vacanţe s-a angajat sezonier. Nici o ruşine! La terminarea studiilor avea carte de... muncă! E drept că şi alţii munceau, dar nu aveau carte de... muncă! Lipsa de cadre cu studii superioare a fost un atu care i-a priit.

Acum, dacă este şef, ce are autorul cu dânsul?! Că lumea e aşa cum este. Adică strâmbă! Nici autorul nu este sfânt! Să fie clar!

Cea de-a doua siluetă e a inspectorului. O vreme a activat pe linie de tineret. Apoi a fost plecat la cadre. Mai aproape de producţie şi de linie moartă. Au şi liniile viaţa lor!

Când s-a înjghebat noua instituţie a fost numit, deodată cu Omandă, la Noul loc. Cu funcţii şi cu obiceiuri. Obinuinţa este a doua natură.

Are palton gri, Omadă, care cade neelegant şi pare vechi, deşi nu e. Distonează neplăcut cu astrahanul brumăriu ce-l ţine pe cap, de sub care i se lăfăie cârlionţii roşcaţi.

Şi-a cumpărat autoturism din "parcul rece". A făcut o afacere! El n-a dat norocului cu piciorul! A fost licitaţie publică, publicată numai între "ai noştri". E conştiincios şi strângător Omadă! Încă mai are nişte rate la apartamentul proprietate. Poate de asta n-a reuşit, deocamdată, să se îmbrace ca un adevărat şef cu studii. Nu le poţi face pe toate deodată! Numai cu răbdare şi pe rând! Omul de la cadre, Vişan, are palton din piele de viţel. Elegant este paltonul, dar nu se potriveşte cu căciula din sintetic.

Autorul este în urma lor, le dă de înţeles că nu i-a luat în seamă din pricina ploii, de fapt e lapoviţă, nici nu mai ştii când plouă şi când burniţează. E atâta ceaţă şi fum, aicea, la noi!

Pentru o clipă autorul priveşte stropii care ciugulesc oglinda tremurândă a bălţilor cu pete de ulei. Îi vine să le spună să-şi

schimbe între ei căciulile. Astrahanul lui Omadă ar merge mai bine la paltonul din piele, al lui Vişan, iar imitaţia lui s-ar potrivi la paltonul lui Omadă. Din doi ar ieşi unul mai bun! Cei doi stau îmbufnaţi în staţie şi judecă: cam departe de lume. Locul cel nou! Parcă aşteaptă ca autobuzele să li se adune la picioare. Ca o baterie de război. Unul zici că-i general, iar celălalt şef de stat major.

Vişan le trage la măsea, dar şi-a luat angajamentul, de când cu avansarea, să abandoneze acest viciu popular. Secondat de Şef, de Omadă, Vişan organizează punctul trei la şedinţe – un pahar de băutură, o tartinică, aşa, să se destindă oamenii muncii. Chiar dacă ei n-au toţi loc la punctul trei – numai reprezentanţii lor. Alteori organizează ieşiri în grup, la iarbă verde. Aici, e drept, doar între cei din conducere, pentru că este o chestiune mai delicată. Chiar aşa se exprimă: noi, conducerea!

Băieţii se descurcă. Ce am eu, autorul, cu ei? Mai o colectă pe ştat, trei lei pentru sport, mai din fondurile sindicatului – cel de protocol s-a scos!

Bine că aduce bunul Dumnezeu autobuzul, altfel cine ştie ce i-o mai fi trecând autorului prin minte!

Impiegatul, om atent, a trimis autobuzul cu cinci minute mai devreme, să nu aştepte şefii în staţie. El are ochiul format. I-a văzut din cuşca garajului! Călătorii urcă bucuroşi că au scăpat de lapoviţa ce se încăpăţânează să le cadă pe cap şi pe umeri.

Cei doi domni de la judeţ urcă pe uşa din faţă, pe unde scrie, cu albastru, "Coborâre". Se aşează unul lângă altul, în spatele şoferului care slăbeşte ambreiajul şi apasă uşor acceleraţia.

Autobuzul icneşte şi o ia încet printre bălţile uleioase.

Exemplarul din vitrină

Înaintam spre lizieră atent la cel mai nensemnat zgomot, când un fâlfâit sparse încremenirea liniştii cuibărită în jurul tufişurilor. Puşca era încărcată, n-aveam decât s-o iau pe umăr şi s-o îndrept spre locul unde izbucnise plesnitura de aripi, dar nu ştiu cum de mă poticnesc într-o urmă de tractor, destul ca să mă dezechilibrez.

Între timp zburătoarea ajunse deasupra mea bătând scurt aerul cu aripile grele. Ochesc, apăs trăgaciul. Pasărea se înclină, zborul i se întrerupse, o aripă inertă îi reduce unghiul de cădere. O iau la fugă înspre locul unde căzuse, îl urmăresc de aproape, fazanul aleargă, eu după el.

Nu făcusem miscare în ultima vreme, gâfâiam ca un răţoi. Reuşesc să-l apuc de-o aripă. Câteva picături de sânge mi se întind printre degete. Arma rămăsese undeva pe câmp, abandonată în timpul cât alergasem. Cum ţineam pasărea între palme, îi simt inima zvâcnind să-i spargă pieptul. O privesc în ochi, ea mă fixează cu o privire îndurerată încât mă apucă mila. Dacă ar fi zăcut inertă la picioarele mele, sentimentul acesta ciudat nu m-ar fi pătruns, un animal rănit mă răscoleşte mai mult decât unul ucis.

Mi-am recuperat arma din care mirosul de praf aprins nu se risipise pe de-a-ntregul şi m-am îndreptat către maşină cu pasărea sub braţ. Se aşezase noaptea, pădurea întunecată foşnea răscolită de un curent de aer. Mirosul înţepător dinspre zona industrială a oraşului rămase departe, fumul vineţiu se risipea încolcit pe sub norii plumburii.

N-aş fi putut conduce cu pasărea într-o mână, ar fi trebuit s-o leg pe sub aripi, însă n-aveam sfoară în maşină, doar o bucată de sârmă cu care încercam curentul din acumulator, şi-apoi stătea resemnată, poate ameţită de spaimă.

O aşez în dreapta, să văd ce are de gând, părea că dormitează, docilă ca o cloşcă. Am fixat arma după speteaza scaunului, pasărea nu încerca să fugă, dimpotrivă, îmi făcea impresia

că se bucură de ocazia de a sta pe scaunul din față. Cine ştie, poate o fi lovită şi altundeva, e muribundă, m-a străfulgerat un gând, iar din pricina întunericului n-am reuşit să-i văd rana.

Cu privirea fixată pe scaunul din dreapta pornesc motorul, poate zgomotul îl va speria, nici vorbă de aşa ceva, stă liniştit ca şi când nimic nu s-ar fi întâmplat. Aprind farurile şi pornesc spre casă. Nu care cumva să se sperie şi să-mi facă figuri prin cabină tocmai în oraş unde atenția trebuie mărită din cauza vizibilității reduse, a pietonilor care ieşeau din schimb. Arunc privirea către pasăre, ea, cuminte, stă ca un împărat, cu frumusețea de coadă răsfirată peste speteaza scaunului. "Cât de blând eşti, prietene!", mă pomenesc vorbind de unul singur. Încetinesc să-l văd mai bine, îl privesc dintr-o parte atât cât puteam întoarce capul să fiu atent şi la drum. Se uită spre mine, parcă-mi face cu ochiul. Poate clipise în momentul acela, ori mie mi s-o fi părut. Ajung bucuros că totul s-a sfârşit cu bine, după ce parchez iau fazanul şi arma încercând, în lumina din casa scărilor, să-i găsesc şi cealaltă rană. Nu e posibil să stea aşa cuminte doar în urma unei zgârieturi la o aripă. Nici vorbă de altă lovitură, aripa dreaptă avea câteva pene smulse de alice, din acel loc picături de sânge alunecau umezindu-i penele. Intru în casă, nevasta clătea rufe la baie, atârn arma în cuiul din debara, tot timpul cu pasărea sub braț, şi mă aşez la masa din bucătărie. Mişcarea şi aerul proaspăt mi-au stârnit pofta de mâncare, deşi numai de aşa ceva nu duceam lipsă.

Lumina becului nu era puternică, dar fazanului nu-i pria, la intervale aproape egale începea a clipi. Încep să mănânc, neslăbindu-l cu privirea. Îşi adunase picioarele sub piept şi mă fixa nemişcat. I-o fi foame şi lui. Iau o bucată de pâine şi i-o întind. Nu stă mult pe gânduri, o cercetează cu pliscul, apoi, cu pedanterie, începe să ciugulească asemenea unui pui de găină.

Ne-am împrietenit. Umbla slobod prin casă, îi aduceam grăunțe, iar când mă aşezam la masă era şi el prezent în dreapta pe scaunul de-alături. Îi aşezam grăunțele într-o farfurioară, bucăți de pâine. Ne ospătam împreună ca doi prieteni. Dar când îmi aprindeam țigara devenea surescitat, sărea de pe scaun. Oricât am încercat a-l obişnui cu fumul de țigară n-am reuşit. Trebuia să fumez pe balcon. Era atât de colorat pe gât şi pe aripi, avea toate culorile pe care şi le poate imagina cineva vreodată. După ce sfârşeam de mâncat, îl mângâiam, mi se aşeza pe genunchi, îşi întindea gâtul parcă din altă lume. Nu mă săturam privindu-l.

Într-atât ne-am obişnuit unul cu celălalt că, după ce intram în casă, venea să mă întâmpine, ca un copil. Purtam în buzunar un pumn de grăunțe pe care i le aşezam pe covor să le ciugulească pînă mă schimb şi mă pregătesc de masă.

Către sfârşitul lui martie, începuse a da colțul ierbii, nevasta făcea curat, lăsase uşa de la balcon deschisă, fazanul a ieşit la soare, ea n-a băgat de seamă, a închis uşa balconului şi a plecat dupa cumpărături. Când am ajuns si eu acasă mă aşteptam să mă întâmpine să-i dau grăunțele ce le purtam tot timpul în buzunar, văzând că nu vine am avut o presimțire. A doua zi vecina mi-a spus că-l văzuse pe balcon. În amurg a venit, a dat peste uşa închisă. A zburat pe balconul de alături. Chemat de natura buimăcită de primăvară, s-a înălțat peste blocuri. De atunci nimeni nu l-a mai văzut.

În casă şi în sufletul meu a rămas un gol ca în urma pierderii unei ființe dragi.

Această întâmplare mi-am reamintit-o în timp ce treceam prin fața unui magazin al asociației vânătorilor. Privind vitrina cu păsările împăiate, inima a început deodată a se zbate. Între feluritele zburătoare, nu ştiu de ce, am avut impresia că exemplarul acela din vitrină era chiar prietenul meu.

Prinţul Mohair

Mini e un strănut de tigru, gri în degradé până la cenuşiu, cu dungi albe. Ochii rotunzi, două mărgele umede, şi-i roteşte atentă la cel mai neînsemnat foşnet din casă. I-am procurat o ladă cu nisip şi i-am aşezat-o în baia mică. Deşi aluneca pe gresie, îşi făcuse obiceiul să-şi caute zilnic "lădiţa". Nisipul trebuia schimbat tot mai des pe măsură ce umezeala se mărea o dată cu creşterea Minei.

În vară n-a fost nici o problemă cu nisipul, stadionul era în apropiere, câte o pungă de nisip îi ajungea pe o săptămână. Spre toamnă a fost mai greu, nisipul se întărise şi poate că păream suspecţi cu vizitele din amurg în căutarea nisipului. Am luat şi nisip mai mărunt cum apărea un locatar care-şi făcuse modificări în noua locuinţă. Un morman de pietriş mai puţin cu câţiva pumni nu ar fi însemnat mare lucru.

O hrăneam cu bucăţi de salam, refuza laptele, apoi cumpăram inimi de porc de la măcelărie. La început ni s-a părut scump, dar cumineţenia Minei le răscumpăra pe toate.

Începea să toarcă, se cuibărea pe un raft al bibliotecii, mereu se aşeza lângă Emil Cioran - "Pe culmile disperării". Am luat cartea, am răsfoit-o cu gândul s-o recitesc, dar acelaşi gust mă încerca în faţa nihilismului eseistului de la Răşinari. Când citeam cartea, Mini mi se aşeza pe un picior şi se freca de copertă. O aşezam la loc iar Mini se pitea lângă carte şi începea să toarcă. Se zice că atunci când pisica toarce îşi întăreşte oasele. Copiii erau în culmea fericirii, mai ales Didi, care se considera proprietara pisicii.

Într-un septembrie Mina se plimba pe pervazul de la bucătărie. La început pândise "turturicile" ce obişnuiau să se ospăteze din firimiturile de pâine aşezate anume acolo. Pândea ore întregi pitită pe taburetul din bucătărie. Şi a urmat atacul. Stupoare... Fereastra era închisă iar Mini s-a lovit de geam. A zăcut o vreme, dar nu s-a liniştit. Pe fereastra întredeschisă a început să se strecoare afară şi să pândească vrăbiile. Asta noi n-am bagat de

seamă, însă ştia ora precisă când eleva aerisea camera de învăţat.

În 8 septembrie a plonjat în gol de la etaj. A fost ziua cea mai lungă a anului. Copiii au recuperat-o, au dus-o la veterinar. Avea fractura de bazin. Statea într-o rână şi zacea de trei zile. Apoi a început să se târâie spre baie către ladiţă. Am urmărit-o înduioşat. A reuşit. Apoi s-a pornit sa umble în trei picioare. Pe dreptul, din faţă, încă nu-l putea aşeza jos. Minunea s-a împlinit. Şi-a revenit complet. Mergea ezitând, iar la botic avea un mic rânjet. Semăna cu profa mea de matematică de la Braşov. Da, cu doamna Stratulat semăna. Am uitat de necaz. Mini era matură, avea călduri pisiceşti, se lăsa jos pe spate şi aştepta. Ne era milă de ea.

În primăvară, când nu se odihnea lângă "Pe culmile disperarii", a plonjat iar. De astă dată căderea a fost fatală. Un firicel de sânge îi curgea printre dinti şi limba scoasă în afară. Să n-o batjocorească nimeni, copiii au îngropat-o lângă un bloc care avea şi pământ lângă el, adică "spaţiu verde". Numai eleva suferea cu adevărat. Plângea când îşi amintea de Mini. Am aruncat lădiţa cu nisip, am folosit mult detergent şi apă încălzită şi parcă nici nu ar fi fost. Aşa e şi cu oamenii.

Cel puţin sâmbăta nu trebuia să căutăm inimi de porc şi parcă simţeam un aer mai proaspăt care speram să ne aducă şi nouă ceva bun, dar ne mergea tot mai rău. Eleva îşi revenea mai greu şi nu aveam linişte în casă. Dar tot ea a apărut într-o zi de noiembrie cu un ghemotoc adus într-o plasă de rafie. Era un birmanez catifelat, cu ochii şi ceafa ca ai unui ursuleţ. Când i-a dat drumul prin casă, primul său gest a fost să-şi ridice antena codiţei şi s-o zbughească spre baia unde "obişnuia" Mina.

Când m-am aplecat să aranjez covorul, ghemotocul mi-a sărit în spinare, cu ochişorii înspăimântaţi. L-am botezat prinţul Mohair. Adică "păr de capră". Birmanul era mult mai capricios. El nu-l iubea pe Emil Cioran şi nici lădiţa cu nisip. Era pur sânge, care se uşura în lavoarul pentru duş. Ne-a scăpat de grija nisipului. Eleva a găsit în magazia cu hrană pentru pisici şi i-a adus Kitty-Kat. Creştea micuţul prinţ ca în basme, se lăfăia pe covor şi căsca o gură roşie a lene şi a trai bun de câte ori îl mângiam pe spinarea catifelată. Nici el nu prefera laptele spre marea mea bucurie, preţurile creşteau şi ele ca-n basme. Mohair avea clasă. Înainte de culcare toţi ai casei aveau grijă să-şi închidă uşa camerei de culcare ca nu cumva să-l aibă "coleg" pe prinţ. Am înţeles, instinctul de apărare... Tigruleţul "s-a prins de schemă" şi intra pe rând la

fiecare, îl mirosea mângâindu-le fața cu mustățile de focă. Se zice că pisica mănâncă nasul mortului, că omoară oamenii prin somn... dar Mohair, cu antena pe sus, trecea pe la fiecare. Pe mine mă considera şeful, ne împăcam de minune. Mi se aşeza pe piept, simțea ritmul inimii, cu trupul tremurând se apropia de inima mea.

Mohair nu avea nici un respect pentru cărți ori manuscrise. E singurul lucru care nu-l apreciez la el. Când eram mai atent la lectură, se aşeza cu picioarele pe coala de hârtie. O acoperea cu blana sa catifelată şi o proteja cu ghearele. Deşi s-a făcut "băiat mare", îi creşteau ghearele şi trebuia să şi le tocească undeva. La început a pornit-o cu masa de scris că avea picioarele din lemn de brad. Intra cu ghearele-n ele ca-n brânză. A trebuit să dau cu şmirghel şi cu baiț din coajă de nucă verde, însă n-am reuşit să acopăr zgârieturile. A trecut la colțul divanului, acolo a desprins o parte din pânză şi parcă o pieptăna cu un pieptene de fier şi nu cu ghearele, aşa răsfirată rămânea pânza de la mobilă.

Lalu a adus în casă un pui de pitbull, era pricăjit, cu urechile blegi. Mohair a tras nişte urlete sinistre că a trebuit să-l gonim şi pe câine şi pe Lalu. Mi-era milă de cățel, era nevinovat şi mort de foame.

I s-a găsit şi o fetiță, să nu sufere frumosul prinț, era o siameză coafată şi sfielnică. L-a admirat ea ce l-a admirat pe prinț până ce Mohair s-a apucat să urle că biata siameză s-a ascuns sub dulap şi n-a ieşit de-acolo vreo două ceasuri până ce s-au întors proprietarii s-o ia acasă. L-au jignit pe Mohair, l-au făcut fătălău, dar eu i-am consolat că pisica lor e prea tânără, că abia împlinise şase luni. Ce pui frumoşi ar fi avut! Asta doreau proprietarii ciufulitei pisici.

Când îl apucă strechea, Mohair sare de pe fotoliu până sus, pe corpul de la sufragerie, aproape de tavan. De acolo contemplă casa, triumfător ca un print. Uneori i-e frică să sară şi începe să "plângă" pe limba lui. E prea gras Mohair. În afară de mâncare din pachet nu vrea nimic: nici lapte, nici carne. Alteori atacă plantele din casă, în special iarba fiarei după ce o mestecă i se face rău şi vomită. Mohair se apropie de trei ani şi încă n-a cunoscut nici o pisică.

E cuminte şi ascultător, dar, cum crengile stejarilor canadieni au început a se umple de frunze şi vrăbiuțe, l-a apucat pasiunea vânatului. Chiar îmi venea să-l poreclesc Mohair vânătorul. De pe taburetul din bucătărie sare pe pervazul ferestrei. Desface dibaci

perdeaua răsucită şi se ascunde încât nu-i rămâne afară decât coada. Trebuie să spun că Mohair arată tot mai mult ca o vulpe, dar e maroniu ca un ursuleț. Are o coadă stufoasă şi vioaie ca la veveriță. Pândeşte vrăbiile la fel ca Mina. I-am zărit într-o zi o uşoară sângerare la arcadă. Era de la loviturile primite de saltul în sticla ferestrei. Nu cred că realizează cum e lumea de afară. Mai mult de zece paşi din fața uşii n-a făcut pe casa scării.

Are un obicei urât, îşi marchează proprietatea chiar de la intrare. Oricât am folosi detergent de calitate, chiar dacă dăm cu oțet, un miros greu se instalează în casă. Asta mă supără cel mai tare, dar a uitat să roadă şi să zgârie colțul canapelei şi picioarele mesei de scris.

Îl lăsăm şi pe balcon. Se aşează pe burtă pe cimentul rece, iar cu capul rămâne la soare, e curios şi vrea să privească jos. Dacă-l iau în brațe şi-i arăt haosul de afară începe să tremure de frică. Mohi e mare. Uneori dispare şi atunci de apucă spaima. Nu cumva l-am închis pe balcon, ori a reuşit să coboare pe scări? Îi ştiu obiceiul. Se ascunde, îl strig cu glas grav: Mohaiii-ir! Răspunde scurt: Miau! E mare prințul şi cuminte. L-am reeducat, şi-a recăpătat bunul obicei de-a merge la baie. Cel mai mult îi place când îl chem şi-i fac toaleta cu o perie de plastic. Îl mângâi de la cap până la coadă. Se lasă pe burtă de plăcere, apoi urmează coada de veveriță. Doar să vorbească nu ştie. Alteori vrea să fie alintat şi-mi sare pe umăr. E greu Mohair, dar el parcă ştie, se adună pe labele din spate şi pe codiță şi stă anume parcă să nu mă apese pe gât. Cu urechile se freacă de tâmpla mea şi începe să toarcă. Este tandrețea maximă. Casa n-ar avea nici un sens fărăel. Când vorbesc la telefon mi se încolăceşte pe după picioare, la început mă protejează cu blana dar dacă nu-l iau în seamă începe să mă ciupească cu grebla dinților. De trei ani este centrul atenției. Casa pare imposibila fără el.

Chiar acum când scriu s-a cățărat pe biblioteca elevei. Miaună să-l dau jos. Regretă că s-a avântat între cărți. Taina lui este alta, ar vrea să fileze vrăbiuțele din alt unghi. Nu poate realiza că între el şi lumea din afară există fereastra cu geamul transparent.

Minunea feudală

La capăt de linie, singurul căltor coborî înaintea sa şi se pierdu între casele împărţite de-a dreapta şi de-a stânga drumului. Zăpada se grăbise albind obcinele încât, după numai două zile, dispăru însemnându-şi trecerea cu urme dantelate.

Calea era indicată de săgeata albă, desenată pe plăcuţele prinse de zidul din piatră. Gură de lumină părea uşa sprijinită de măsuţa casierului absent: "Intrarea 2 lei".

Între laturile dreptunghiulare, ca zidurile unei minuscule fortăreţe, sălta zveltă minunea feudală. Frescele, rânduite după legi bizantine, pluteau în albastrul cosmic. Trei cruci argintii, ca nişte lumânări perpendiculare, vegheau acoperişul în pantă. Senzaţia de uimire a fost curmată de hârşâitul unui fierăstrău. La întoarcerea capului a zărit un ascet, cu creştet mic, trebăluind aproape de perete. Singura făptură lucra la reconstituire.

Peretele celălalt era şters, frescele abia se ghiceau, doar picioarele şi aureolele sfinţilor rămăseseră intacte. Iarba aspră scârţâia sub picioarele obosite. Nici un alt semn de mişcare. Obcinele albastre, verzui, negre, ca nişte valuri în adăstarea unui impuls. Şi-a simţit umerii pironiţi de priviri. Doar echipa de îngeri şi sfinţi în răstignire. Porţile spre interior erau zăvorâte. Păşea încet. Nu şi-a dat seama când, în spate, s-a făcut auzit un abia perceptibil zgomot de paşi. Apoi, câinele l-a ajuns. Mirosi marginea şoselei, traversă către stâlpul de tensiune, se opri, ridică un picior şi o porni în trap mărunt.

În ogrăzile gospodarilor, ceilalţi, simţindu-l, săreau spre el, loveau gardurile cu labele dinainte, îl mustrau cu glasuri greu de priceput. Nu lătra, smerit îl urma ca pe un stăpân adoptiv şi, totuşi, ca pe un fugar obosit. Numai soarele cât o lămâie, peste cerul metalic. Urma un pod lung, de ciment, şi-a adunat ultimele puteri, printr-o sforţare disperată a urlat: Pleacă! Din gât i-au pornit sunete ca nişte şoapte. Şi-a înălţat ochii roşii. S-a oprit. Şi-a desprins picioarele parcă lipite de drum.

Câteva zile n-a reuşit sa scoată un cuvânt. După lungi plimbări prin aerul serii, pe străzi pustii şi lăturalnice, şi-a revenit, ca după o boală.

Năframa neagră

Notă: Acest text izvorăşte din citate istorice. Meritul autorului nu este decât că le-a unit altfel de cum se aflau ele aşezate, trecându-le în lumea ficțiunii.

Pământul dintre Dunăre, Carpaţi şi Marea Neagră, iată o delimitare numai parțială, a fost o arenă în care s-au înfruntat, desfăşurându-şi sforăriile, cele trei imperii aflate în perpetuă rivalitate: otoman, rusesc şi austriac. Vreme de şase ani Constantin fu spătar şi logofăt, iară din 1688 şi până în 1714 fu uns domn al Țării Româneşti. A promovat o politică de echilibru, încercând să nu işte mânia celor trei, menținând astfel autonomia țării. În 1701 efectuă reformă fiscală prin care dările s-au împărțit în patru sferturi. Iubitor de cultură şi frumos, înalță ctitorii, sfinte lăcaşuri şi durabile edificii laice, ajungând să impună un stil arhitectonic, ceea ce făcu țara să fie aşezată printre cele mai emancipate ale Europei. Logofăt Constantin se dovedi consecvent sprijinitor al spiritualității româneşti, cât şi al spiritualității din Orient. N-a fost oare visul Rusiei să câştige Constantinopolul? Duşmanii săi interni şi din afară sporiră intrigile puse la cale de aceştia şi ajunseră la Poarta otomană, care-l bănuia de trădare, în afara ruşilor, dar mai ales îl vroiau pentru a pune mâna pe imensele-i averi. Marți, 3 aprilie 1714, în apropierea Paştilor, Aga Mustafa, trimisul personal al Sultanului Ahmet, sosi la Bucureşti. În divanul țării i-au pus lui Constantin pe umăr năframa neagră a mazilirii. Ordinul Sultanului suna aşa: "Pentru că te-am găsit pe tine, Constantine, nevrednic şi hain, ca unul care ai adus muscalii la Brăila şi nu te-ai mulțumit cu scaunul de domnie ce ți-am hotărât, şi după plac ți-ai ales altul şi stăteai mai mult acolo, pentru aceste greşeli... şi pentru multe altele, te scoatem din domnie şi-ți poruncim să vii aici, la noi, cu toată casa şi săminția ta, pentru aceea am trimis la tine imbrohorul cel mare". Aga Mustafa dădu citire în Divan ordinului. Domnul Constantin, dimpreună cu casa şi săminția sa, porni spre

Constantinopol, luând cu sine şi o parte din averi. Se trecu apoi la confiscarea bunurilor, după care domnul fu întemnițat în închisoarea celor şapte turnuri, temutul loc de supliciu pentru duşmanii politici ai Porții, în Edicule. Vreme de 90 de zile şi mai bine, Constantin fu încercat de groaznice chinuri. În ziua în care împlinea 60 de ani, 15 august 1714, numai în cămaşă şi cu picioarele goale, înconjurat de cei 4 fii, Constantin, Ştefan, Radu şi Matei, cât şi de către Marele Vistier Enache Văcărescu, ginerele său, fu pornit spre locul supliciului numit Chioşcul Mării – Ialikioşc, pe limba turcă, lângă serai. Andreea Memmo, ambasadorul venețian la Constantinopol, martor la execuție îi scrie Dogelui Veneției:

"Excelență,

Duminică, 15 august de dimineață, s-a tăiat capul bâtrânului principe al Valahiei, şi tuturor fiilor şi unui boier care era vistier. Iată cum s-a făcut: încă de dimineață Sultanul Ahmet se puse într-un car împărătesc şi veni la Seraiul zis foişorul Ialikioşc pe canalul Mării Negre în fața căreia era o mică piață, unde i-au adus pe Constantin Voievod, pe cei patru băieți ai lui şi pe vistierul Văcărescu, i-au pus în genunchi unul lângă altul la orecare depărtare, un gâde le-a scos căciulile din cap şi Sultanul întâi i-au mustrat făcându-i haini. Apoi le deteră voie a face o scurtă rugăciune. Înainte de a ridica securea asupra capului lor fură interesați dacă voiesc să se facă turci şi atunci vor fi iertați. Glasul cel înăbuşit de credință al bătrânului Constantin răsună şi zise, spăimântat de această insultă: "Fiii mei. Iată, toate avuțiile şi orice am avut am pierdut, să nu ne pierdem încă sufletele. Stați tare şi bărbăteşte dragii mei, şi nu băgați de seamă de moarte, priviți la Hristos Mântuitorul nostru câte a răbdat pentru noi şi cu moarte de ocară a murit; credeți tare întru aceasta şi nu vă mişcați nici vă clătiți de credință pentru viața şi lumea aceasta". Auzind Ahmet se făcu ca un leu şi porunci să li se taie capetele. Gâdele ridică securea şi capul marelui vistier Enache Văcărescu se rostogoli la picioare. Gâdele trecu la uciderea copiilor. Beizadea Mateiaş avea numai 16 ani, văzând atâta sânge de la frații săi şi de la Văcărescu, se rugă de Sultan să-l ierte făgăduind că se va face turc. Constantin Voievod înfruntă pe fiul său şi zise: "Mai bine să mori în legea creştinească decât să te faci păgân lepădându-te de Iisus Hristos pentru a trăi câțiva ani mai mult pe pământ!". Ascultător, copilul zise gâdelui: vreau să mor creştin, loveşte! La urmă îl căsăpi şi pe Constantin. Stropit cu sânge domnesc, gâdele

face un salut Sultanului Ahmet şi se retrage. Este însoţit de plenipotenţiarul Germaniei, Rusiei, solul Angliei. Văzând acele feţe uimite spune că regretă acum ceea ce a făcut. Apoi trupurile le-au fost purtate pe suliţi, iar capetele pe poarta cea mare a seraiului pentru a sta în văzul tuturor. Către seară au fost aruncate în mare. Pescari creştini au pescuit bietele rămăşiţe şi le-au îngropat în vechea mănăstire din insula Maltei, în mijlocul albastrei Mări Marmara! După ani de surghiun în Asia Mică, doamna Maria împreună cu surorile şi nepoţelul scăpat de la moarte ca prin minune, se întoarce acolo unde fusese doamnă altădată. Rămăşiţele lui Constantin fură dezgropate din pământ străin şi aşezate în biserica Sfântul Gheorghe cel Nou, sub o piatră fără inscripţie deasupra căreia numai lumina candelei de argint face să strălucească numele aceluia care a fost ascuns acolo. "Această candelă ce s-a dat la Sfeti Gheorghe cel Nou, luminează unde odihnesc oasele fericitului domn Constantin Voievod şi iaşte făcută de doamna Măriei Sale Maria care şi Măria sa nădăjduieşte în Domnul, iarăşi aicea să i se odihnească oasele"; iulie în 12 zile, leat 7228. (1720).

Numele ei

Dădu la o parte perdeaua şi ieşi pe balcon. O boare sufocantă de la betonul încins şi praf îi întâmpină faţa. Coama muntelui se învineţise iar Vârful Fecioarei sprijinea scăriţele scămoase ale norilor de august nesiguri pe ei. Să tot fie 30 de grade, îşi zise, apucă, din reflex, tubul de helas, în care avea apă, şi împroşcă, de la distanţă, frunzele de ficus, apoi cele ale filodendronului. Ficusul crescuse repede, în zece luni de când îl fixase în ghiveciul cu pământ dăduse zece frunze alungite şi alunecoase. Begonia îşi întinsese firele purtătoare de minuscule frunzuliţe în jos, spre peretele balconului. Zimţate, păroase şi rotunde, sub şpriţul de apă deveniră proaspete, parcă.

Lucia, după ritualul ardelenesc, porni la slujba de dimineaţă iar după un pas, timp în care întoarse pe dos cele două camere, o urmă şi fetiţa lor Lavinia. Slujba se oficia într-o clădire din beton, fostă Casă a tineretului. Părintele era un creştin ambiţios, tânăr, se grăbi să achiziţioneze două clopote pe care le urcă în balconul clădirii, aceasta pentru ca nu cumva uniţii să i-o ia înainte, pentru că şi ei ridicau o nouă catedrală. Până în 1948 păstoriseră zona, neprimind înapoi vechea catedrală s-au pornit să zidească alta. Din cauza scăderii valorii leului, inflaţia îi aduse pe toţi în disperare. Doar banca Obernaut, sediul Tradecom şi biserica greco-catolică se înălţaseră de la sol.

A şaptea duminică după Rusalii sosi calmă, dar după masă căldura se înteţi încât în cadrul slujbei o fetiţă de 10 ani leşină.

"Când a văzut gloatele, i s-a făcut silă de ele, pentru că erau necăjite şi risipite ca nişte oi care n-au păstor. Atunci a zis ucenicilor săi: Mare este secerişul, dar puţini sunt lucrătorii. Rugaţi dar pe Domnul secerişului să scoată lucrătorii la secerişul Lui".

Lui Traian Mureşan obiceiul nevestei i se pare desuet, dar faptul ca merge la slujba de duminică nu-l nemulţumea, în fapt. Nivelul ei spiritual se limita la teve-ul color, cumpărat recent, în rate, la slujba de duminică şi a coşului zilnic. În rest, Traian

Mureşan se gândea să-şi explice buimăceala în care intrase ţara de trei ani încoace. Economie de piaţă, periodă de tranziţie şi alte gogorițe inventate de politicieni: privatizare, restructurare ş. a.

Călin îl ruga de două zile să-i facă o vizită, însă starea psihică în care se afla nu-i permitea să-l suporte, aşa că o lăsă pe Lucia să răspundă la telefon. Ieri îl vizitase profesorul Mihai Bundeşti, avea la el o plasă cu roşii, erau ieftine, 50 de lei kilogramul. Se uitară împreună la noul televizor, băură cafea. Mihai avusese accident vascular, nu punea băutură în gură. Se înscrisese în partidul intelectualilor, dar graba liderilor de a ajunge sus îl nemulţumea, aşa că s-a retras tacit, rămânând un simplu soldat al partidului. Aşa zicea şi Nebunul că el este soldatul partidului.

Ieşi pe alcon, se trânti obosit în pliantul rămas acolo, dar văzu de la balconul vecin privirile curioase. Căută altă pereche de pantaloni scurţi, buni şi pentru plajă, se lăsă în scaun. Dimineaţa privise la televizor un reportaj despre vârful Omu şi-şi aminti de articolul postului Nicolae Suceveanu "Cum e omul?". Ei, cum să fie? Acelaşi trecător, pe pământ rătăcitor. Oamenii mai speră în minuni, să se facă, să se dreagă. Dar uită că timpul fuge şi viaţa lor deodată cu el. O rudă a monarhului declară ca nu e neapărat nevoie de monarhie impusă, un eventual referendum s-ar putea face, să se ştie astfel dacă poporul îl vrea sau nu pe rege. Traian sesizase o fisură în gândirea regelui, în cartea "Convorbiri cu Mihai de România", fisură care-i arată adevărata cultură. Lecturile sale preferate sunt Biblia şi Mihai Eminescu, aceasta presupune moralitate şi creştinism, dar faptul că-i place Eminescu pentru muzicalitatea lui i se părea o simţire superficială după ce citise cartea lui Noica şi ideea sa că Eminescu este omul deplin al culturii româneşti.

Lucia s-a întors de la biserică, i-a adus o bucată de prescură pe care Traian, aşa cum obişnuia din copilărie, o mestecă în tăcere şi-şi aminti de bunicul său care-i spunea că şoarecii mănâncă prescură şi se transformă în lilieci. Deci liliecii sunt nişte şoareci metamorfozaţi. Nu sunt un şoarece de bibliotecă, sunt numai un om cu nervii tracasaţi de nebunia aşa zisei economii de tranziţie. Din buctărie răzbate un miros de cartofi prăjiţi, o mâncare domnească şi ieftină. Câteva felii de cârnaţ prăjit, cumpărat din alimentarele privatizate, mai o salată de crudităţi lipseşte ca să poţi afirma că ne-am întors cu bunăstarea la nivelul anilor şaptezeci. Pentru el azi e o zi de duminică, zi în care familia sa îşi poate permite să

mănânce cartofi prăjiţi, să stea tolăniţi la televizor, să poată privi emisiunile nemţilor. Refuza acest confort, trecea în bibliotecă. Traiul în ciorchine, înghesuiţi cu familiile pe culoare şi coloane era cea mai abjectă creaţie a industrialismului. Ideea îi fugi la reflexiile filozofului care spune că o casă nu trebuie să fie mai înaltă decât copacul. La nivelul la care locuia nici un copac n-ar fi reuşit, vreodată, să ajungă, nici măcar plopii din faţa garajului Comunalei, vechi de 35 de ani.

Palierul e plin de rumeguş, praf şi resturi de ambalaje de la cutiile pentru parchet şi de la mobile. Mirosul de lac devine tot mai greu de suportat cu toate că fereastra palierului este tot timpul lăsată deschisă. Prin ea poţi vedea până departe spre cartierul Alecsandri, planşeele blocurilor aliniate ca ntr-un joc de copil. La exhaust închizătoarea uşii e defectă, de fapt n-a funcţionat niciodată că a fost subtilizată de meşterii clandestini care mişună prin apartamente în perioada de mutare. Burlanul de evacuare este înfundat cu aceleaşi resturi, dar cel puţin emană mirosuri care pot fi suportate. Cu mătura veche Traian adună praful şi rumeguşul cenuşiu, înaintează greu cu operaţiunea, a ajuns în dreptul scărilor.

Uşa de la apartament s-a deschis. Era însoţită de alta cam de aceeaşi vârstă. Aveau tricouri ce lăsau să se ghicească sânii bogaţi şi obosiţi, cu sfârcurile împungând imprimeurile tricoului. Zina era doar în papuci şi trening, însoţitoarea avea pantaloni de catifea raiată care contrastau cu bluza tricou, o imitaţie după tricourile marinăreşti care se vând pe litoral.

S-a oprit, s-a îndreptat de şale, cu privirea spre cele două femei. Se aflau în dreptul său, tăceau şi nu îndrăznea să le spună ceva, nici măcar să se dea dracului la o parte. Era cu mătura la picioarele lor, picioare de femei născute la ţară, picioare care stăteau în uzină câteva ceasuri, cărau copiii de la creşă, făceau cumpărături iar noaptea mai apucau să-şi bucure mădularele bărbaţilor. Îl priveau ostentativ. Ce ar fi fost bine să facă?

- Nu doreşti bilete la teatru? A întrebat-o Zina. Probabil că pe el îl credeau actor ori ceva bucătar pe acolo pe unde vieţuiesc bărboşii oraşului. Deveniseră nişte sculpturi într-o aşteptare mută, orgoliul său de a nu schimba vorbe de convenienţă cu noii vecini îi jucau feste. Mirosul de lac şi diluant devenea tot mai pronunţat, cineva îşi parcheta apartamentul, nu reuşea să ştie de unde venea mirosul acela de răşină. Zina a intrat în apartamentul ei, cealaltă a coborât pe scări. S-a spălat pe mâini cu mult săpun, şi-a dat cu

spumă pe la fosele nazale, apoi a înghiţit o gură de apă. S-a minunat de tehnica aceasta care poate aduce apa pâna la acest nivel. Şi-a continuat lucrul. Când a închis uşa apartamentului s-a deschis uşa vecinei. Zina a ieşit să închidă. Doamne, era în trening, dar cu ţâţele afară care-i atârnau ca un marsupiu. Nu s-a jenat deloc, i se părea firesc să fie văzută aşa. Apoi, când i-a întors spatele, a exclamat parcă ceva... Traian s-a simţit obligat să adauge: Singură s-a deschis... Avea un prosops în mână, şi-a masat marsupiul cu prosopul şi s-a făcut nevăzută.

***

E lume puţină pe terasa hotelului, e prea devreme ca lumea să se trezească la o asemenea oră. Poetul Voevod îl ascultă cum povesteşte despre pasărea galbenă. În cântecul său e o chemare, nu ai băgat de seamă?... Soră Zamfiră... Soră Zamfiră... Poetul soarbe din ceaiul cu felii de lămâie şi fumează ţigări proaste. Traian şi-a amintit de secvenţa cu uşa de la apartamentul Zinei. Ea a rămas pentru el femeia cu marsupiu, sirena pe jumătate cufundată în rumeguş iar cu trupul de fată, al Calliopei, cu sâni şi umeri.

A urmat nunta Zinei. Adică... era căsătorită numai de probă a treia oară, însă acum făcuse nunta. Nu ştiu cum să fiu mai bine înţeles. Avea nevoie de bani şi pentru asta... Chestia cu nunta că era împlinită şi avea copii cu altul. Într-un ungher a aflat o garoafă roşie. Da, garoafele sunt roşii şi din cauza Zinei. Şeful de scară, indignat, făcea curăţenie în urma nuntaşilor. Era cam mutos, semn că n-au lăsat nici o glajă de horincă. Eu, în secret, in pectore, dacă doriţi, îl bănuiesc şi azi că o iubea şi el pe Zina.

Când s-a dat în funcţiune ascensorul, liftul cum îi spunem noi în popor, Traian era la parter. A apărut ea în pantaloni de trening cu bluză de marinar, păr blond, tunsă scurt. Dar nu era Zina, deşi semăna leit cu ea, după atâţia ani, era Monica. Aşa a auzit că-i spuneau copiii pe scară: tanti Monica, ori copiii le ştiu pe toate.

Şeful de scară a aşteptat să-i facă loc să treacă, să înainteze. Monica, inconturbabilă, mătura mai departe palierul. Îşi arcuia fesele şi se încolăcea asemenea chivuţelor când simt că trece pe lângă ele un om de vază. Pieptul îi semăna cu un pom cu fructe, nu avea nimic din marsupiul celeilalte. Şeful de scară a aşteptat, după care i-a deschis, fără vorbe, uşa apartamentului. I-a atras atenţia

culoarea gălbuie a parchetului. Monica şi-a lepădat tricoul marinăresc, în vreme ce umbla el îi privea umerii mici, urma sutienului îi rămăsese pe spate, pe omoplaţi. A ridicat un picior, da, ca o căţea, şi-a dat jos chiloţii. Emitea nişte sunete sau doar el auzea. A apărut David. A râs: sărut mâna, şefului de scară. Vino! A mai apucat să audă. Avea glezne subţiri, semăna cu Zina, prima lui iubire... fesele sus, mijlocul subţire. Dârdâia din toate încheieturile. A urmat-o în dormitor. A căzut ori ea l-a împins? O mireasmă de câmp reavăn, apoi de răşină de brad, ori chiar tămâie... Dinţii ei albi, exagerat de albi, lungi şi ascuţiţi intrându-i în carotidă. Zi... Mo... nu ştia cum să strige după ajutor, nu-şi amintea numele ei.

Zăcea pe treptele de la ultimul nivel, în jurul său vedea fulgi de rumeguş viscolind. O durere în gât şi în timpane. Şi încă nu putea să-şi amintească numele ei.

Meci nul

Presează cei de la Sighet, doresc egalarea. Omul lui Radu, înaintaşul lor, tânăr, pirpiriu şi ambiţios, aleargă mult. Încercînd să treacă de careul de 16 metri, Radu împinse mingea, în aut. Simţea o solicitare intensă în muşchii picioarelor, semn că nu se încălzise destul înainte de a intra în joc. Cineva îi pasă mingea, ridică privirea, avea culoar liber, fundaşul era departe, poarta aproape. Mingea se scurse, riscând să iasă afară. O protejă cu antebraţul. Auzi vociferări. Arbitrul fluieră autoritar, henţ. Nu slăbi mingea, o conduse câţiva metri, reglându-şi ritmul pasului cu alunecarea ei. Trase tare, pe lângă poartă. Arbitrul continua să fluiere şi să gesticuleze. Avea cea mai bună ocazie să-i arate cartonaşul. Oricum, gândi, am ieşit onorabil din joc.

Se porni o ploaie măruntă, călduţă, ploaie de primăvară. Zări Dacia lui Nicolae parcată lângă teren. Se aşeză pe locul din faţă împingând vraful de haine. Cei doi, filând cărţile, mormăiră a nemulţumire.

- Vezi că şifonezi. Sunt hainele şefilor... îl informă, superior, Nicolae.

- Şi ce dacă?...

- Du-te şi joacă fotbal dacă eşti bun, ce stai pe tuşă ca boşorogii?

Radu nu-l lua în seamă. Privi şiroaiele ce alunecau grăbite pe parbriz. Apăsă, în joacă, semnalul de avarie.

- Şezi blând, ce eşti copil?

- Nu fii purcel, Nicolae...

***

Dacă ies analizele, mâine îl scoatem, îl luăm acasă. Nu contează tymolul, transaminazele să scadă sub 100.

- Vezi că şifonezi, lasă butoanele. Ce eşti copil?...

Meciul era spre final, se va sfârşi la egalitate, avea grijă

arbitrul.

Salam cu şuncă, brânză de oaie sărată, ceapă verde, apă minerală. Există casetofon însă instalaţia electrică este defectă. Ce păcat. Votcă poloneză, papricaş de oaie, cartofi. S-a nimerit lângă fundaşul secţiei.

- Dacă eram mai atent şi nu scăpam mingea... atunci...

Îl privi pe Radu, părea trist.

- Aţi obosit repede, zise.

- Anii şi antrenamentul...

- Nici noi nu mai jucăm. Nici şefu'. A fost legitimat la Cepele Sighet. Era bun. Acum, uitaţi, dom' inginer, ce burta are şefu'.

Visul arbitrului era să organizeze balul şoferilor. Lumea zâmbea numai când auzea cuvântul şofer. Vă trebuie căşti de protecţie şi mănuşi de box. Nu se întâmpla chiar aşa.

- Şi ce bun era şefu', dom' inginer. Acum, uitaţi-vă la el. E ca o băşică şi i-a crescut chelia. Când e nervos urlă ca un taur înjunghiat. Toţi o luăm către atelier. Că ne dă zece la sută. Ne arde una două şi, până faci contestaţie, s-au dus banii de la gura pruncuţilor.

- Ai fost bun, cel mai bun fundaş, îl obloji Radu.

Arbitrul s-a ridicat în picioare. Sala s-a liniştit pe jumătate. E înalt şi solid. Întrece o sută de kilograme. Loveşte cu lingura într-o margine de farfurie.

- Linişteee... vă rog... linişteee...

Câţiva se ţin după cap, povestesc veseli, îi doare în fund de arbitru.

- Vreau liniste, măi dobi... vreau să mulţumesc celor două echipe pentru jocul... prestat...

Loveşte lingura într-o sticlă de jumătate de litru.

- Este un prilej... să ne întîlnim... aici, în mijlocul naturii, oamenii muncii...

- Uraa... exclamă, stereotip, un şef de birou.

- Taci, boule...

Deodată sala amuţi, nici tacâmuri lovite, nici voci murmurate. Greoi, cu ochelari fumurii peste nasul borcănat, intră cel bătrân, directorul general.

- Nici nu ştiam că sunteţi aici. Am intrat... întâmplător. Mînţea ca o curvă. I se făcu, urgent, loc la masă. Era cu spatele la sală. Ridică un pahar, banca improvizată nu-i permitea să-şi îndrepte picioarele. Aşa, pe vine, se roti ca un lup.

- Vă doresc la toți sănătate!

Nimeni nu scoase nici un cuvânt. Începu să înfulece. De asta venise. Câțiva chicotiră.

- Cine râde? Făcu bătrânul cu buzele unse.

- Cu gura plină, dom' director...

- O să ajungă şi Radu ca mine, să lupte să slăbească.

Rămase surprins de atenția lui cel bătrân, gândul îi stătea la copil. E singur în spital. Analizele au ajuns deja, ea ştie rezultatele. Ar fi fumat, dar țigările îi căzuseră din buzunar, la echipare.

- Măi fundaş, dă-mi o țigară!

- Îmi pare rău, nu fumez...

Cineva anunță pauză. Ploaia de mai înviorase tufele de mălini şi ierburile crude. Pădurea de conifere tremura nepăsătoare. Dinspre popicărie soseau glasuri şi țipete de entuziasm. Se auzea bila grea uruind. Un pocnet şi popicele căzând cu zgomot.

Mălinul alb înflorise, corcoduşii şi prunii îşi răsfățau ghirlandele verzi în adierea umedă. Se apropie de grupul cartoforilor.

- Perechi de juveți, exclamă unul.

O sticlă de vin lumina gălbui un colț al mesei.

- Stai aici, poate-mi porți noroc, glumi, cu răutate, şeful financiarului.

- Mai adă o sticlă de vin pentru domnul inginer...

Se îndreptă spre mălinul alb. Nu mai văzuse mălin alb, numai crenguțe înflorite, care se vindeau la florărie. Apăru o fetiță de vreo cinci ani.

- Nene, mă duci cu hinta?

- Urcă sus...

- E ud, nene. Stau în picioare... Îşi săltă fundulețul peste scândura umedă prinsă de două bare de fier.

- Dă-mă tare...

Îi făcu vânt, apoi o privi. Era saşie.

- A cui eşti tu, mă?

- A lui Negruțiu.

- Unde-i mă-ta?

- Acolo...

Arătă din privirile încrucişate spre bucătărie.

- Ce gras eşti, nenea!

- Coboară, e rândul meu...

Cuminte, a lui Negruțiu sări de pe hintă.

- Fă-mi vânt!

- Eşti greu...

- Hai, hai!

Se auzeau glasuri şi frânturi de cântec: “Am iubit o arde-lean-că... o arde-lean-că... Am iubit o arde...” Capul îi vâjâia. “Cu ochi negri de ți-gan-că... de ți-gan-că...” îşi înălță privirea spre mălinul alb, ca un înger răstignit. Un lăstun plesni din aripi. Câțiva stropi îi căzură pe frunte.

- “Lumea să mă lase-n pa-ce... să iubesc pe ci-ne-mi pla-ce... pe ci-ne-mi place...”.

Îl prinse frigul. Se întunecă tot mai vizibil. “C-aşa-i via-ța de hai-ma-na... de hai-ma-na...”.

Mălinul lumina cu florile minuscule, mii de cruciulițe albe, adunate ciorchine, lăsau să se prelingă stropii de primăvară.

Ploaia cu bulbuci

I-au trimis vorbă să meargă la Casa de cultură că-l caută profesorul Mărgeanu, să ia cu el şi câteva poeme pentru că a sosit de la Şurubița un grup de redactori şi vor să-l cunoască. Recapitulase materia pentru bacalaureat, Arghezi se afla în atenția profesorilor, erau grijulii cu elevii, poetul urma să împlinească 80 de ani, iar cel de română, profesorul Ion Ionică, îi sfătuia pe elevii de la reală să insiste pe Arghezi, să-l "bătucească" la lectură, mai ales să insiste pe psalmii poetului că dacă, doamne feri, moare în acest an, atunci cu siguranță îl vor primi la bacalaureat. Şi dacă nu va dispărea dintre noi, oricum Arghezi se află în grația lui Hârâilă şi poetul "Cuvintelor potrivite" le va da de furcă. Este greu de învățat poetul Arghezi, să se răzbune pe el strigau în pauză către colege: "Vreau să te pipăi şi să urlu: Este!", versul cel mai uşor de reținut din psalmi. Cel mai mare poet al românilor după Eminescu, deşi începea să se instituie şi o nouă scară de valori: Blaga, Barbu, Bacovia. Trei "B"-uri celebre.

Îşi adună hârtiile din caietul în care avea câteva versuri barbiene şi porni spre Casa de cultură. Profesorul Mărgeanu însă nu venise, nu era decât poetul Iulian Mănduță, un tip subțire şi înalt, cu ochelari şi pălărie, un pardesiu gri-petrol peste umeri, ca o mantie. În sala Casei de cultură mai erau nişte persoane, îl recunoscu pe criticul de la Şurubița, mărunt, cu o privire scrutătoare, Giroveanu.

- Bună ziua, m-a trimis profesorul... îndrăzni Dorin.

- Aa...dumneata eşti poetul... Junea Dorin, se prefăcu a fi surprins plăcut Iulian Mănduța. Nu-l cunoscuse personal, dar ştia că poetul este din Bezna şi publica versuri în ziarul regional, poeme blagiene care îți provocau fiori: "Părul de răcoare", "văi otrăvite de lună", reținuse Dorin.

Cel cărunt, cu privirea sfredelitoare, îl rugă să le citească din poemele aduse.

- Da... mormăi tânărul critic literar, pus parcă pe gânduri. De

unde spui că eşti?

Dorin era din satul Ciunteni, de lângă Daniş, aşa se prezenta la necunoscuți.

- E ceva, dar... parcă se spune "buzele albe ale lunii" şi nu "a lunii" cum spui dumneata.

Criticul începuse cu gramatica, are nevoie de timp de gândire, îşi zise Dorin.

- Este o licență poetică, aşa se vorbeşte prin partea locului, nearticulat, încercă să-l salveze Iulian Mănduță.

Îi plăcu reacția poetului din Bezna, avea o față osoasă, ochelarii nu-ți permiteau să-i vezi ochii, însă avea degetul mare de la mâna dreaptă, cu care apucase foile cu versurile sale, ca un pendul de ceas.

Începu o ploaie veselă cu bulbuci, înțelese că prietenul lui Mănduța este criticul Grigore Giroveanu de la revista Aurora, cel care susținea cronica literară şi-l atacase pe Mihai Beniuc. Criticul ieşise pe terasa Casei de cultură, coborâse pe treptele de marmură roz, marmură roşie de Moneasa, care străluceau sub bulbucii ploii. Se propti cu coatele de pervazul roz şi începu să soarbă din priviri clăbucii ploii.

S-ar fi bucurat să fie de față şi poetul Mărgeanu, dar cine să ştie de ce nu a venit şi el la întâlnirea cu redactorii revistei. Se uită pe fereastră, Giroveanu privea piața pietruită din fața Casei de cultură, ciugulită de stropii ploii de primăvară. Giroveanu părea un copil fericit fascinat de măreția ploii. "Ploaie, doamne, cu bulbuci/ C-aşa le place la prunci!".

În sala mică se afla încă un personaj, un tip înalt care se întreținea cu Iulian Mănduță, vorbeau despre cortină şi ghilotină, un calambur din care pricepu că cei doi se revedeau după multă vreme. Dincolo, în sala de spectacole, se afla o trupă de actori de la Torțişoara, făceau repetiție, ori aveau un matineu pentru copii.

Treptele Casei de cultură sclipeau alunecoase sub ploaia care se întețise. Îşi luă rămas bun de la criticul revistei şi porni fuguța spre casă.

A doua zi profesorul Mărgeanu îl întrebă cum a fost la "cenaclu". A fost bine, doar că eu mai am de învățat pentru bacalaureat.

- Cum termini cu examenele te duci la Şurubița, la redacție. Să le dai câteva poeme, pentru că tu scrii mai bine decât o sută de poeți. Eu voi avea examene, sunt într-o comisie şi nu am timp

să te pun în legătură cu ei. Caută-l iar pe criticul Giroveanu.

I se părea mai simplu să călătorească cu autobuzul până la Şurubița., trenul trebuia schimbat la Sântana. Habar nu avea unde este redacția revistei "Aurora", dar se va descurca el cumva. De la autogară porni pe lângă parc, urmă liniile de tramvai către centrul oraşului. Oraşul i se părea cunoscut, mai trecuse pe aici cândva. Da, era în primii ani de liceu, atunci mâncase chiftele după care i s-a făcut rău. Chiftelele fuseseră alterate. Toată noaptea n-a putut să doarmă, voma cu scârbă, avea stomacul gol, o durere profundă îl apucase de la vintre până în ceafă. Noaptea a stat treaz, iar după ce s-a mai liniştit a privit pe fereastra internatului, îi era teamă să se aşeze în pat că se învârtea cu el. O femeie cu pantofi cu tocuri, cu ciorapi negri, patrula prin faţa clădirii internatului. Aştepta pe cineva, gândea, privind în noapte. Muzica unei grădini de vară îi asalta în valuri.

La redacția revistei nu era decât secretara care se întreținea cu un tip înalt, cu păr cânepiu. Numărau şi treceau într-un catastif albume de artă.

- Îl caut pe criticul Grigore Giroveanu...

- Vă cunoaşte? Îl întrebă secretara, o brunetă cu buze rujate intens, dar cu o fizionomie plăcută.

- Daa... a fost la Daniş...

După jumătate de ceas sosi şi criticul, mic de statură, îmbrăcat într-un sacou din catifea verzuie. I-a întins mâna ceremonios, l-a poftit într-o sală cu mese de birou. L-a rugat să transcrie versurile citeț pe nişte foi, se afla pe masă şi un toc cu peniță şi o călimară. Se mânji pe degete cu cerneală, dar era bucuros că nu venise degeaba. Noroc că poemele nu erau prea lungi. Îl iscodi ce autori citeşte. Dorin spuse că tocmai l-a citit pe Ianis Ritsos, pe Ioan Alexandru şi pe Marin Sorescu.

- Sorescu este un calamburist, i-a replicat criticul.

Acasă a venit tot cu autobusul. Grigore Giroveanu l-a sfătuit să frecventeze cenaclul literar județean, după ce se va prezenta la facultate. Urmărea cu emoție fiecare apariție a revistei, dar nu-şi găsea numele nici măcar la "Poşta redacției". Oare de ce l-a mințit criticul Giroveanu? Institutul Politehnic avea o revistă studențească "Sigma", unde publicau poezii şi proză. Revista era făcută de Florin Leandru, de aceeaşi vârstă cu el, i-a arătat câteva poezii, iar Leandru i-a publicat una. Tot de la Leandru a aflat că în Şurubița apare şi o revistă studențească "Gaudeamus", unde criticul

Giroveanu îi publicase o poezie. Nu înțelegea de ce Leandru nu vroise să-i arate şi lui acel număr de revistă. Leandru îi spuse că Giroveanu este un obscur, cu poemele sale ermetice cu tot. Criticul Giroveanu era şi poet. Dorin se aşteptase să fie iubit şi stimat de colegi, comportamentul lui Leandru l-a surprins în mod neplăcut. Nu a căutat cenaclul județean aşa cum l-a sfătuit Giroveanu, ci s-a apropiat de cenaclul studențesc "Liviu Rebreanu".

Intra cu emoție în sala de cenaclu, unde se lansa volumul "Scara de apă" a lui George Supur. La o măsuță, cu un pachet de "Mărăşeşti" în față, se afla poetul, secondat de Mircea Haida, prieten literar. Avea un păr bogat şi o privire senină şi adâncă, era foarte prietenos. După ce i-a scris o dedicație pe volumul de versuri, l-a chestionat ce poeți cunoaşte. I-a spus de Iulian Mănduța, deşi nu-l întâlnise decât atunci la Casa de cultură, şi de Grigore Giroveanu. Poetul avea o memorie bună, îi răspundea la salut în mod foarte politicos.

La grădina de vară "Coroana" îl văzu pe poet la etaj, unde răsfoia ziarele de Bucureşti. L-a salutat, iar poetul i-a făcut semn cu mâna. Pe Tița a cunoscut-o la cenaclu, era mai în vârstă decât el, avea părul lăsat pe spate. Lângă Casa armatei au vrut să intre să bea o cafea, dar pe Tița n-au vrut s-o lase înăuntru. Se vorbea că are o boală molipsitoare. Dorin era şocat de această veste, nu ştia ce să creadă, era marcat de umilința la care era supusă acea ființă care nu avea în ea nimic vulgar. Tița i-a vorbit aşa de frumos despre George Supur...

Nu avea nici un chef de cursuri şi ore de laborator, nici Studiul metalelor nu-i mai plăcea, deşi structura rețelelor reticulare îl fascinase la începutul anului universitar. Scria poeme care parcă i se dictau, din care nu înțelegea nimic, metaforele folosite vroiau să exprime starea de perplexitate a omului plonjat în absolut. Descoperise un gol în suflet. Trecea pe lângă statuia poetului Şt. O. Iosif, pe lângă bustul său de bronz înnegrit din părculețul de lângă Casa armatei, îl recitise pe Iosif dar nu găsea acea răcoare care să-i aline sufletul. Peisajul de iarnă pe care-l descoperea alături de Florence în drumul spre Poiana era de basm. Case mici, acoperite cu țigle roşii, pavajul din piatră cubică, acum sub zăpadă, şi luminile restaurantelor în noapte... O ținea de mână, mâncau cartofi prăjiți, icre de peşte, cabernet cu pepsi. Îi expedia versuri lui Grigore Giroveanu, care nu-i răspundea, citea versurile criticului publicate pe o pagina întreagă în revista "Aurora". Nu reuşea să

scrie aşa, frumusețea textului fără metafore nu o înțelegea încă. În sala de lectură a bibliotecii, după ce descifra un curs, căuta colecțiile de reviste literare de la sala de împrumut. Revista "Amfiteatru" publica poeți studenți la arhitectură şi arte plastice, ori de la filologie, dar şi pe tinerii scriitori: Ioan Alexandru, Ion Băieşu, Fănuş Neagu, ori Marius Robescu, George Alboiu cu poeme despre câmpia eternă, George Tomozei cu poşta redacției.

De ziua de 1 Mai, lângă corpul B al facultății de industrializarea lemnului se montau tribunele prin fața cărora urmau să defileze grupurile de muncitori de la uzinele barosane. De câteva ori Costică Constantin îl văzuse citind revistele literare, l-a sfătuit să lase prostiile astea la o parte că e o ruşine să scrie poezii un student la politehnică, un viitor inginer. Pe uşa de la intrare în corpul facultății de tehnologie, la corpul A, în amfiteatru se anunța cursul de istoria artelor susținut de un lector de la Conservatorul din Bucureşti. În prima şedință de curs, amfiteatru' era pe jumătate plin, apoi s-a umplut la următoarele. George Bălan nu mai reuşea să intre în amfiteatru decât purtat pe mâini.

Maxima pe care o vehicula profesorul: "Fii mai presus de orice credincios ție însuți". Să studiezi cursurile de mitologie greacă si romană, despre muzică şi literatură, era ceva nou în tot oraşul. Participau la cursuri şi profesorii tineri, se strecurau şi ei printre studenți, cei care la seminarii îi obligau să conspecteze din Marx şi Engels. Avea ceva misterios profesorul, a început să-şi povestească viața, fusese student la Maxim Gorki, la Moscova, apoi studiase filozofia şi muzica. Vorbea despre Lenin ca despre un personaj oarecare, despre lipsa de cultură a tinerilor politehnişti. Avea o cabană în Poiana, se retrăgea iarna acolo ori la Sinaia, nişte prieteni din Barosan l-au rugat să țină prelegeri de inițiere în cultură şi pentru viitorii ingineri. Nici el nu bănuise că va avea un succes aşa de mare. Între timp primise o rubrică în paginile "României literare", Dorin căuta săptămânal ce scrie George Bălan ori Constantin Noica ori Radu Petrescu. Cât de succint prezenta mitul lui Orfeu: poetul trăieşte o durere din care iau naştere cele mai profunde cântece ale sale ca urmare a pierderii soției. Îi înduioşează pe mai marii Infernului, care-i acceptă ființei iubite întoarcerea la viață. I se impunea un "canon", dar nereuşind să-l respecte Euridice este din nou pierdută de Orfeu care, datorită artei sale, care-l îmbărbătează şi-l consolează, rezistă soartei. Apollon, întruchiparea poeziei, îl îndeamnă pe Orfeu să-şi aşeze suferința în

cântece, uşurându-şi sufletul de povara suferinței.

Mijlociu de statură, cu părul într-o parte şi cu ochelari fumurii, George Bălan avea o voce de bariton, îşi folosea inflexiunile vocii pentru a spori ori a diminua măreția unei zeițe ori nimfe.

La cursul de materialism s-au prezentat deodată trei tineri asistenți de la aceeaşi catedră, care l-au terminat pe Gheorghiu-Dej ca om politic. Aceiaşi care-i imputau lui Blaga sistemul filozofic, cât şi metoda de a considera gradul de civilizație al unei țări după cantitatea de săpun pe care o consumă, pe cap de locuitor, desigur. Ce baliverne față de Euridice şi Orfeu.

După cursurile de istoria artei mergea la cămin, trecea pe Republicii, apoi prin față, pe la hotelul Aro, prin parcul central, cobora pe lângă Mielul alb, pe strada Lungă, pe Memorandului. La Mielul alb Vasile Suciu, cu fața de oier fără griji, devenise clientul de vază, erau colegi, avea masa lui unde primea bere şi ciorbă de miel. Nu-i păsa de examene, la materialism dialectic se descurca mai greu, nu înțelegea cum e cu negarea negației, cum sămânța neagă sămânța. Era prea complicat cum metafizica lui Hegel este răsturnată de dialectică. Vasile Suciu visa să-şi promoveze examenele din sesiunea de iarnă, să poată pleca în Mărginime de sărbători. La Baros erau şi studenți din Bucureşti, vara pe litoral, iarna la Baros, la schiat. Politehnica din Baros dă ingineri-ingineri, adică cei mai buni din țară.

Profesorul Semințeanu, la cursul de Geometrie analitică, dădea regaluri de matematici. Îi cucerea pe cursanți prin felul bonom, moldovinesc, cum scria pe tablă formulele complicate pe care numai el le pricepea. Vorbea de Euler, Euclid ca de nişte contemporani, zâmbea prin coada ochiului din dreapta tablei şi căuta cu privirile fețele crispate ale studenților să citească pe ele dacă pricepe cineva ce descântă dumnealui acolo. Profesorul Buzdugan venise din Bucureşti să deschidă cursurile anului întâi. Le spunea că un nou gigant va apare pe harta Europei. Iată ce scriu nemții în Der Spiegel, un nou colos al siderurgiei se profilează la Galați, în estul Europei, va prelucra minereurile de fier de la Krivoirog.

Dorin citea România literară şi Contemporanul, erau pline de prospețime şi optimism. Publicau poeme ermetice, erau tulburătoare, deşi se descifrau cu greu. După orele de curs, citirea poemelor era o desfătare. Ion Barbu era interpretat într-o nouă viziune de către

Basarab Nicolescu, Ana Blandiana scria un Antijurnal, asemenea lui Malraux Antimemorii. Contemporanul era citit şi de către profesori. De Gaulle, care tocmai venise în România, de cine ar fi întrebat generalul francez când a sosit în România? De Leonard Mociulschi, colegul său de şcoală militară.

De la căminul de pe strada Memorandului mergeau la cantină, era mai jos, în Complex, pe lângă corpul de bibliotecă instalat într-o fostă casă cu patru camere. Cantina era nouă şi modernă, din beton şi sticlă, ferestrele mari înlocuiau pereţii frontali. Musaca de cartofi, ciorbă de varză, peşte pané cu garnitură de cartofi fierţi erau mâncărurile de bază. Strada Lungă era paralelă cu Complexul studenţesc format din 12 cămine cu P+4 nivele. Între cămine era amenajat un fel de parc, un scuar cu piatră măruntă pe jos, două bănci de lemn vopsite verde aşezate faţă în faţă. Din oraş se putea ajunge printre cămine, străbătând această alee până la cantina cea nouă. În camere erau şase paturi, câte trei pe un rând. Cele mai neplăcute locuri erau cele din mijloc.

Dorin se oprea la chioşcul de ziare, nou construit şi el, tocmai apăruse revista România literară, cu poze cu scriitori, reproduceri după opere de artă. Uneori, când era mai în bani, cumpăra şi Contemporanul, avea şi pagini de literatură. Citise fragmente din "Moromeţii" volumul doi în fosta Gazetă literară, se întâmpla ceva ciudat în literatură, la liceu tocmai studiaseră Marin Preda cu o carte clasică, iar acum se publicau fragmente din volumul următor. Profesorul de română Ion Ionică îşi făcuse lucrarea de diplomă din opera lui Marin Preda, a fost până la Bucureşti să-l cunoască. Ion Ionică avea o mătuşă la Bucureşti, care i-a făcut legătura cu scriitorul clasicizat atât de devreme. Deci profesorul lor s-a întâlnit cu un scriitor care se află deja în manual, era şi Eugen Jebeleanu în manual dar autorul poemului Lidice nu avea aceeaşi fascinaţie ca autorul Moromeţilor, cu Bisisica lui şi cu fierăria lui Iocan.

În România literară publicau poeţi tineri: Ion Horea, Alexandru Andriţoriu, Nichita Stănescu. Când şi când mai publica Mihai Beniuc poezii în care bătrânul bard se desparte de lume cu regretul de a nu-l fi ajuns pe Mihai Eminescu, ori Zaharia Stancu fie cu fragmente de roman, fie cu câte un poem.

- Compatrioata noastră, frumoasa Ana Blandiana scria din Cartierul Latin, din Paris, despre mişcarea studenţească, tineretul îl detestă pe De Gaulle, vor progres. Noi avem conducători tineri etc.,

începea Moş Furnal ora de curs.

Dorin scria poeme cu imagini halucinante, îl fascinau turnurile vechii cetăţi, zidurile scorojite şi pline de igrasie, în cartierul Bartolomeu se afla o biserică, auzea clopotele până în cameră, îl trezeau din somn, dar cu timpul se obişnuise cu dangătul lor. De la chioşcul de ziare mergea pe jos pe strada Lungă până la corpul A de lângă restaurantul Coroana. Erau cu gust plombate clădirile noi între cele vechi. Fîntâna arteziană ţâşnea pînă la 40 de metri, iar o orgă de lumini dădea jetului culori de curcubeu care se schimbau automat la intervale egale. Noapte, mai ales, luminile artezienei îi atrăgeau pe turişti. Începea să afle bârfele studenţilor din anii mai mari despre profesorul Tudor, îi spuneau Şobi pentru că semăna cu un şobolan, iar lui Ionescu îi ziceau furnal pentru că îşi începea cursul desenând pe tablă un furnal. Secţiunea în furnal semăna cu o sobă de lemne mai îngustă la vârf şi borţoasă spre bază. Moş Furnal era mândru de subiectul său. În laboratorul de sudură era expus portretul profesorului Micloşi de la Timişoara, cel care aplicase sudura la tampoanele vagoanelor de cale ferată scăzând riscul accidentelor feroviare.

Toamna la Baros sosea brusc, se îngâlbeneau frunzele arbuştilor din părculeţul central, Tâmpa se colora în galben maroniu, doar pe vârf mai rămânea verde. Încă se mai zărea un cuvânt, "LIN", scris cu brazi de la fostul mare şef al popoarelor.

Florin Leandru publica poezii în Astra, dar şmecheria sa nu-i plăcea, nu era un personaj cu şarm, care să-i atragă pe cititori aşa cum era poetul George Supur.

Simte oboseala că-i cutreieră trupul, mai întâi mâna cu care scrie, apoi ochii văd nişte umbre deasupra hârtiei, se freacă la ochi, atent să nu piardă nici un cuvânt din fraza profesorului. Tabla e ştearsă de cuvinte şi cifre, creta albă lasă urme uşoare, dar în câteva secunde umezeala de pe luciul tablei dispare. Profesorul scrie alte formule, cuvinte, cifre. Le transcrie pe fila de caiet, atent să nu greşească nici o literă, nici o cifră.

În pauza dintre cursuri trece cu privirea peste paginile revistei: experienţă cu motor ionic care se alimentează de la baterii solare, s-a construit o maşină electronică cu care se pot proiecta motoare de tracţiune pentru trenuri electrice. Cel mai mare motor diesel din lume se află instalat la centrala energetică Gent (Belgia) şi este construit de firma NTAN din Germania. Motorul are 12 cilindri şi o putere de 30.000C.P. În Stockholm a fost elaborată o

nouă metodă de finisare a suprafeței produselor folosind materiale plastice. Acestea sunt noutățile în știință în anul 1968. Vitrina cu cărți: Petre Cristea – Motorul de automobil; Andrei Râpeanu: Mișcările vibratorii ale arborilor drepți și cotiți.

Răsfoi în grabă revista, ar fi vroit să citească o proză scurtă scrisă pe jumătate de pagină, dar soneria de la intrare anunță că urmează partea a doua a cursului. O așează în pupitru cu gândul s-o citească la cămin. Nu mai rezistă tentației, după ora de curs rămase în bancă și trecu din priviri proza din revista studențească. Un om captiv într-un tanc care arde, în retină aude un sunet de care nu poate să scape: hi una, hi două, reușește să iasă afară în văpaia zilei, tancul e în flăcări, leșină, se trezește iar în față nu vede decât fluturatul unei cozi de cal. Personajul este undeva pe câmp, abandonat, îl știe pe prozator, era student în ultimul an.

Toamna cerul era cenușiu, nici nu apucai să afli când se pornea câte o ploaie. Cobora strada Lungă, se oprea sub streșini, până la cantină mai era drum de făcut dar era obișnuit cu mersul pe jos. De la Corpul C, când se întorcea de la cămin, trecea prin față la Biserica Neagră, oare unde văzuse statuia lui Honterus? Cine este Honterus? Un sas umanist care a trăit între anii 1498-1549, a fost adeptul luteranismului, a reformat biserica săsească din localitate. A lăsat posterității și un manual de cântece polifonice: Odae cum harmonus. Prin Piața Sfatului, pe lângă barul Modern și mai jos – Casa de cultură a studenților, unde se țineau ședințele de cenaclu. Trotuarele erau construite în pantă ca apa să se poată scurge către marginile drumului pietruit, vitrinele erau mari și încărcate, magazinele păreau înghesuite unele în altele și pline de turiști. Tot timpul căutau ceva. Încă îl obseda proza citită, supraviețuitorul din tancul în făcări și fluturatul cozii de cal prin fața ochilor. O imagine halucinantă pe care nu o putea uita ușor. Păcat că proza nu era numai pe jumătate de pagină.

Începu să plouă des peste luciul asfaltului, picurii ploii plezneau cu zgomot, făceau clăbuci. Își aminti de poezia din copilărie: “Ploaie, doamne, cu bulbuci/ C-așa la place la prunci”. Zâmbi de unul singur. Noaptea sosea parcă dinspre Tâmpa, căuta magazinul unde văzuse în vitrină ghete. Vroia să i le trimită mamei sale de ziua ei. În față îi apăru Nicu Bâra și Vali Băcanu., studenți la Silvicultură, îi cunoscuse la cenaclu.

- Hai cu noi să-ți prezint o tipă numai bună pentru tine! îl amăgi Nicu numai un zâmbet.

- Mă grăbesc la masă!

- Nu fii fraier, mai ai timp, hai cu noi!

Nu se lăsă prea mult rugat, mai avea timp să ajungă și la masa de seară, se luă după cei doi și intrară în barul Modern, barul din apropierea Casei de cultură. Nicu nu l-a mințit. I-a prezentat-o pe Florence, o fătuță de 20 de ani, și-au luat la revedere și i-au lăsat singuri. Au mai rămas vreme de o cafea, apoi Dorin s-a oferit s-o conducă spre casă. Îi plăceau ochii ei umezi și umbroși, părul negru și bujorii sânilor pe care-i bănuia sub bluzița maronie. Ploaia trecuse, niște picuri cădeau prelinși de pe acoperișurile clădirilor. La intersecție, înainte de Casa armatei, ea ținu să-i spună că poate merge și singură, nu stă departe. O privi adânc în ochi și-i zări luminița din irișii care parcă-i spunea: acum, nu pierde ocazia. Se aplecă spre umărul ei și o sărută ușor pe obraz, ea nu se opuse, Dorin simți căldura buzelor încălecându-i buzele.

- Vaai... sunt o zăpăcită, nici nu ne-am cunoscut bine, se scuză Florence.

- N-are a face, îi replică el, cu glasul gâtuit. Îi era recunoscător că nu făcuse ifose și trecuseră direct la subiect. Avea niște cismulițe până sub genunchi și o fustă din piele de căprioară, scurtă. Se ținură de mână, avea o mână plăcută și mică, înaintară fericiți până dincolo de Poșta Centrală, spre Teatrul Dramatic.

- Stau pe strada Doctor Felix!

Ce frumos, gândi el. Își aminti de romanul lui Călinescu “Enigma Otiliei”, de Felix și Otilia. Adică un doctor fericit! S-au oprit la barul de lângă teatru și au băut un gin. Avea gust de ace de brad, dar îi încălzea și era ieftin. Nu aveau umbrelă nici unul, era o atmosferă jilavă, se priveau în față stând la măsuța joasă a barului cu ferestrele mari cât pereții. Îi plăceau ochii ei umbroși și sânii aceia care nu se opreau de sub bluza parcă prea strâmtă. Coborau și se ridicau de câte ori lua paharul și-l ducea la gură. Ar fi vrut să rămână împreună, se făcuse întuneric, cantina era de acum închisă. Îi trecuse foamea, simțea numai pantofii că erau umezi, dar nu o putea lăsa acolo.

- Poți să mă conduci acasă, dacă vrei!

Ajunseră pe strada Doctor Felix, ea se opri la câteva case mai încolo să-și ia rămas bun, o sărută ușor pe obraz, apoi ea îl strânse tare la piept.

- Nu e nimeni acasă... dar să nu faci zgomot...

Se strecurară hoțește prin curte, apoi urcară pe o scară de

lemn, la mansardă. Parcă erau într-un pod cu porumbei, o măsuță pe care ticăia un ceas, un pat îngust. Atât mai apucă să vadă, pentru că Florence se lăsă pe spate, el o dezbrăcă de bluză. Se trezi ca dintr-un vis plăcut.

- Ajunge, hai... mama e pe noapte...

"Ploaie, doamne, cu bulbuci/ C-aşa le place la prunci!" se pomeni murmurând uşor în vreme ce cobora scările de lemn.

Mandea şi cele patruzeci de beri

Tot necazul de la Mohair mi se trage, că au ascuns "procesul v." sub carpeta din camera mea. Era cinci dimineața când am ajuns, l-am vârât sub carpetă şi-am încercat să adorm. Nu puteam, deşi-mi țineam capul sub pătură. Îl aud pe moşuc cum se trezeşte: îşi trage nădragii, aruncă şlapii, se încalță. Merge să cumpere presa. Aşa face la sfârşit de săptămână. De unde să fac rost de bani? Să inventez că-mi trebuie pentru un curs tipărit. Dar e mult patru sute. Ce face Nelu şi Ucu voi face şi eu. Mamă, ce-i dădeau sub coaste țigănuşului. Îl loveau ca pe o cârpă. Mandea n-are nici cap, nici inimă. Ne-a dus la Cazarmă să ne identifice. N-am mai urcat în dubă de când eram copil şi mă lua tata cu aia a lui la servici. Trei ore am stat, dacă nu mai mult, până ne-a găsit în calculator. Că nu aveam la noi buletine. Cum să mergi la disco cu buletin?

Pe țigănuş îl pocneau cu bulanele de cauciuc, urât mai făcea, doamne. Apoi l-au băgat la aparatul de curentat că s-a făcut linişte. Țigănuşul era "peşte". Le anunța pe variantiste că venea Mandea. Obişnuia să dea cu osu' sergentul că n-avea timp de femei mai ca lumea. El, ca tot românul, de unde lucrează de acolo trăieşte. Se folosea de "fetițele vieneze" când le prindea la produs. Dar mai ales la sfârşit de săptămână că atunci şefii sunt plecați, care pe unde. Țigănuşul era un "peşte" milos, nu-l putea suferi pe Maftei Cuvin, şeful lui Mandea. Fluiera din deşte când afla că vine Mandea. Crezi că avea el chef de noi să ne ducă până la garnizoană pentru că am desfăcut o sticlă de bere? Pe dracu. Era în călduri Mandea, asta este. De când a ajuns ăsta ministru toți pulimocii îşi fac de cap. A băgat groaza în lume. Numai procurorul Cioată, pe vremea împuşcatului mai făcea de astea. Aşa zicea un plutonier mai bătrân. Aşa că berea ne-a costat cât patruzeci. Dar nu-i bai că vine el curu' la măsură. Nu se ştie clipa când o să-i facă ei vânt lui Mandea şi la şefu' lui. Că nici un an nu mai au de stat la putere.

Deci Mohair m-a trădat, cotoiul. S-a furişat în camera mea şi s-a udat pe carpetă tocmai unde am vârât eu "procesul v". Ce-am făcut de fapt? E săptămâna Paştelui şi mă spovedesc. Toţi păcătoşii se spovedesc de Paşti. Mandea pândeşte lângă coşmelia din spatele discotecii. Aici berea e nouă mii, înăuntru, la disco, este şaptesprezece mii. Am ieşit toţi trei şi-am pus mână de la mână şi-am cumpărat trei beri. N-aveam deschizător. Am rugat-o pe moima de la Non-Stop să ne împrumute scula ei. Nici nu le-am desfăcut bine că a apărut Mandea cu gealaţii, ne-au băgat în dubă şi ne-au dus la Garnizoană. Mandea scrie numai cu litere de tipar. Trei studenţi, zice Mandea, au babacii bani, stai că vă f... eu banii lor. Şi ne-a făcut "proces v." că n-aveam buletinele la noi şi ne-a dus la Garnizoană. Acolo-l umflau pe ţigănuş. Nelu i-a fost frică şi l-a rugat să ne ierte. Atât i-a trebuit lui Mandea. Era să ne şi dea sub coaste. Mă gândeam ce pile are moşucu, să apelăm la el, dar e un laş, el nu se bagă că se c... pe el de frică. Nu m-a ajutat niciodată. Noroc că-i dă mamei toţi banii când ia salarul. Nici când nevasta miliţianului, profa de broaşte şi omizi, ne-a scos afară de la "bac" moşucu nu s-a băgat.

Dacă nu era cotoiul Mohair poate o scăldam cumva, dar acum au aflat. M-am apucat şi eu de scris să-l concurez pe moşucu. Cum făcea ăla din cartea lui Llosa – Elogiu mamei vitrege, scria totul şi lăsa scrisoarea la îndemână s-o găsească tac' s'o. Să vadă isprava. Scrisă.

Dar mi-a halit Mandea juma de milion, de l-ar apuca gripa chinezească. Cum face el bani la buget să-i pape juvetele prin cele ţări străine.

Mi-a băut patruzeci de beri, nu i-ar muri mulţi înainte, lui Mandea şi lu' şefu' lui care-l ţine.

Păpuşa de rumeguş

Nu-mi place în salon, paturile astea albe sunt reci şi mă lovesc de ele ori de câte ori vreau să urc. Eu nu-mi păstrez biluc sub pat că sunt mare şi merg la toaletă. Sora Buba e nesuferită cu batic alb, grasă, cu faţa umflată parcă e un pat ridicat în picioare şi are mâinile reci ca două râme, când mă atinge mi se face pielea de găină.

Tanti Lila e sora mea, ea are ochi frumoşi, seamănă cu ochii mamei, cu o luminiţă în ei şi care scânteiază de bucurie de câte ori mă vede. Lila nu ţine de salonul meu, ea vine numai că i-e drag de mine. Îi arăt pisica mea, e albă dar s-a pătat de cum am aruncat-o după Buba. Mi-a cumpărat-o mama când m-a dus la spital, e ţeapănă şi are un fel de rumeguş înăuntru, îi lipseşte un ochi, îl tot fixez dar cade iar, de acolo câte un firicel de rumeguş curge umed peste perna mea. Buba mi-a aruncat-o sub pat când am dat din picior şi n-am stat să mă înţepe. Lila e bună şi doctorul e bun. Seamănă cu bunicul, are părul alb şi mustaţă sură, dar e legat la cap, aşa pare legat la cap când îşi aşează boneta peste părul nins. Doctorii nu fac injecţii, ei numai se uită la noi, mă ciocăneşte cu degetul la cusătură, uşor să nu mă doară. E bun nenea doctorul.

Lila se joacă cu mine şi cu pisica, îi aşează ochiul la loc şi pisica are faţă adevărată, pe ea n-o doare, dacă ar simţi ar plânge, dar ea nu ştie să plângă, pisica miaună. Face miauu... miauu..., dar a mea nu face nimic.

În sala de tratament vin mai mulţi copii, mie nu-mi place nici unu' că sunt mai mari şi urâţi. Odora e mai mică şi e proastă, i-am văzut dunga roşie sub chiloţi şi e cusută la picior. Ne dă boabe mici şi roşii, dar sunt dulci numai deasupra. Le ţin sub limbă şi când le simt amare le adun în batistă. Mă pune Buba să ridic limba, dar eu le ascund în batistă şi proasta de Buba nu ştie. Când merg la budă, că toaletă nu-mi place să-i spun, şi eu sunt mare şi nu ţin biluc sub pat, atunci le arunc în apă şi trag de sfoară şi vin valurile şi ascund în spume boabele roşii, cele vânăte

sunt amare.

La noi la biserică, la parastasul morților, Heberoaie făcea cruce din zahăr cubic și într-un bliduț punea grâu fiert și bomboane mici, și roșii și vânăte. Am crezut că și aici ne dau bomboane după morții cei bătrâni din spital, dar boabele din spital nu sunt dulci. Ce bune erau bomboanele Heberoaiei. A lui Cantoru primea parastas cu o căniță, nouă ne punea într-o batistă ori în mână, o linguriță ne dădea. Mama îmi aducea și porția ei. Mama știa să brodeze la mașină. În strana bisericii, la cele două strane, a brodat doi îngeraşi cu aripi. Când merg la biserică mă uit la îngeraşii cusuți de mama.Zice că a avut un model după care i-a cusut, dar eu nu l-am văzut niciodată. Noaptea nu pot să dorm, țin ochii deschişi şi mă uit în tavan. Ascult huruitul tramvaielor, fac un zgomot așa de mare ca o batoză, zici că se desfac ferăraiele de pe el când trece prin dreptul spitalului. Mie mi se face frică să nu intre prin perete şi să mă trezesc cu el în pat. Dar la etaj nu are cum să ajungă tramvaiul, numai dacă dărâmă parterul. Oricum s-ar opri în gard, am uitat că spitalul are gard de fier cu fundație din beton. Am văzut ce roți negre are și cum se rostogolește peste șinele sclipitoare. Eu vreau să fiu aviator, să zbor prin aer să ajung mai repede la mama şi la bunica. M-aș juca, am căruț cu roți de lemn și aș purta cu el dovleci și porumb și castraveți copți, galbeni, să le dau la găini. Cum ciugulește moțata din ei și fuge într-un colț să fie singură, să se sature. Aș intra pe fereastră și aș zice: uite, mamă, am sosit acasă, sunt sănătos, eu sunt pilot cu avion și am venit să te văd: pe tine, pe tata, pe bunica și pe bunicul și pe Nuțu. Aș cânta: Nuțu, Nuțu/ Să nu-mi strici căruțu, și el ar râde și ar bombăni câteva cuvinte bucuros de fratele său: avion cu motor/ Du-mă și pe mine-n zbor, și aș zbura peste păduri și văi.

A venit tata la mine. Mă ia în brațe, are fața rece și miroase frumos a săpun de bărbierit. Ce dinți frumoşi are tata. Mă bucur că a venit la mine. Intră Buba, are mâini grase, le ține la spate să nu văd seringa, iau pisica și i-o arunc între ochii ei urâți și răi. Tata mă prinde de mâini. Plâng. Și tata ține cu Buba. Nu știu unde e Lila, n-a mai venit la mine. M-am supărat pe tata. Acum nu găsesc pisica, trebuie să fie undeva sub pat și tata ține cu Buba.

Acoperişuri provizorii

Mereu în goană după ceva care să ne asigure traiul, viața de zi cu zi, simțeam că am devenit de prisos, nimeni nu ne mai putea ajuta. Am avut un șoc psihic. M-am retras în munți. Sunt la fel ca la noi. Mi-am adus aminte de vechea mea pasiune: pictura. Aveam câteva cartoane, o pensulă și nişte tuburi de culori, în ulei. Mai întâi mi-am aşezat cartonul pe genunchi şi-am început să pictez orice, la întâmplare, n-aveam noțiunile de bază numai cât am învățat în şcoală. "Valea iute", aşa-i ziceau, mă atrăgea ca un magnet, mai întâi mi-a venit în minte culoarea cerului. Am desfăcut capacul micului tub cu albastru, apoi pe cel de alb şi am început să aştern pe carton o suită de nori, apoi, printre ei, pete de albastru. Cred că nici copiii din sat nu ar fi mâzgălit mai urât decât mine, dar asta a fost doar în prima zi. Animalele păşteau pe culmi însorite printre poienele de brazi, îmi căutam locuri în care să mă liniştesc. Am pictat un brad, apoi cerul, asta este obsesia mea, cerul albastru, numai de acolo îmi poate sosi vindecarea. Începeau să-mi reuşească proporțiile, culorile se apropiau tot mai mult de cele ce le aveam în inimă, apoi de cele din realitate, munții din fața mea treceau pe cartoanele mele. Am început apoi să fac portrete, nişte capete mari şi maronii, ochii mari şi conturați ca la Tonitza. Gazda era încântată de mâzgăliturile mele, mă gândeam la Picasso şi la Modigliani, ei erau în mintea mea când voiam să fac ceva mai aerian şi cu gâturile alungite. Îmi aminteam apoi de țăranii mei din preajma Clujului, visam lumea copilăriei cu fructe: mere, nuci ori gutui. Pe astea le căutam în munții albaştri. Mi-ar fi plăcut să găsesc frăguțe şi ciuperci, dar nu se aflau decât în mintea mea, am început să le visez, apoi să le pictez din memorie. Am trecut apoi să pictez pe o temă anume: răstignirea. O cruce, iară pe ea două brațe desfăcute lateral ca două aripi, picioarele şi trupul într-o singură linie uşor bifurcată la capăt, gâtul subțire uşor aplecat într-o parte, pletele lui Iisus, barba şi mustața, două linii perpendiculare pe linia nasului, coroana de spini şi aureola. L-am tot pictat până când

l-am învățat pe de rost, îl realizam din câteva mișcări ale pensulei. Mă transferam cu ființa mea în acele culori și figuri. Mă simțeam ca o fântână în care întrebările ca niște peștișori vin să-mi ciugulească din marginile acoperite cu pietre. În mine curg amestecate mai multe nații și rase. Sânii parcă-i simt mai uşori, acea transpirație lipicioasă de pe trup a rămas numai o obsesie. Abstinența și rugăciunea m-au ajutat mult. Am abandonat pictura și am început să umblu prin munți, pe coclauri. Am aflat un loc pe "Valea iute", aşa-i zicea în graiul lor unde făceam baie de trei ori pe zi. Mă însoream jumătate de ceas și urcam iarăși. Abia ma atrăgea brânza și laptele pe care mi-l lăsa din milă bătrâna pe masă. Seara înghițeam lapte dintr-o cană și adormeam brusc, fără vise. Nu mă mai usturau ochii, m-am lăsat de fumat, tâmplele nu-mi mai erau fierbinți. Simțeam că Dumnezeu mă iubește și mă ajută să mă nasc din nou. Apoi am simțit că apa e tot mai rece, răcoarea pădurii tot mai pronunțată. Mi-am îmbrăcat pantalonii, în apa de dimineață stăteam doar câteva minute, apoi mă spălam doar pe ochi, pe picioare. Îmi aruncam apa rece după ceafă. Respirația îmi devenise sprintenă și ritmică, aveam un "apetit" de a trăi cum numai în adolescență am mai avut după orele de sport. A sosit toamna și a trebuit să plec.

Am locuit apoi într-un bloc pentru auslanderi, în două camere, primeam ajutor social și bani pentru haine. Într-un colț al camerei conducta pluvială, de neevitat nici chiar aici, era fisurată ori se prelingea apa de pe acoperiș pe lângă burlanul acela interior. O pată cât un punct, apoi cât o minge se întindea deasupra noastră de câte ori ploua. Iată, mi-am zis, e mai rău ca acasă, acolo măcar aveam casa noastră chiar dacă era de IGO. Ce mi-a trebuit mie aventura asta, ce libertate poate exista pentru un muritor de rând?

Mă linișteam, dar de câte ori treceam spre bucătărie și zăream pata aceea mă gândeam că mă aflu într-o peșteră. Oare aşa mi-o fi fost sortit să trăiesc toată viața sub acoperișuri provizorii? Aşteptam clipa să mă văd plecată din locul acesta al nimănui, știam că undeva trebuie să am un loc numai al meu și nu reușeam să-l găsesc. N-am scris la nimeni multă vreme, știa numai mama de mine, vroiam să-mi pierd urma, să pot astfel să mă desprind de locul de-acasă, să intru în metamorfoza pe care o intuiam, visam, sincer, să se declanşeze. Îmi căutam o preocupare, învățam germana, eram tot timpul cu capul în cărți și caiete, să nu

rămân singură cu sinele meu, să nu intru în melancolie. Unii îi spun dor de țară, oricum e o boală urâtă de care cu greu se poate scăpa.

Trebuia s-o iau de la capăt, să încep viața de la zero. E greu și în locurile natale, dar aici? Tot timpul mă gândeam că e cineva acolo sus care se gândește la mine. Aveam și biblia pe masă, când simțeam că nu mai rezit citeam până ce oboseam. Trebuie să ajung la capătul tunelului. Încercam să învăț să pronunț, speram să-mi pot deschide un cabinet, dar cine s-ar fi gândit să mi se încredințeze spre vindecare când eu însumi nu eram în apele mele? Cred că pata aceea de pe tavan n-am s-o uit niciodată. Mă urmărește și acum. Cel mai rău îmi pare după biblioteca pe care am lăsat-o acasă, cine știe ce se va alege de ea. Între cărți îmi găseam totdeauna liniștea, dar numai între cărțile mele adunate din copilărie. Cine spunea că biblioteca este un cimitir al spiritului? Nici nu este destul de rea metafora, în afară de faptul că este puțin macabră. Aveam cărți adunate în anii de liceu, de când cu lecturile obligatorii pe timp de vacanță, mi-ar fi fost de ajuns să răsfoiesc câteva pagini și poate că m-aș fi liniștit, mi-aș fi regăsit o parte din mine risipită în timp. Am căutat reviste din țară dar se găsesc greu și dacă umbli prea mult după reviste și ziare rişti să fii bănuit că faci politică.

CUPRINS

Cireşul dintre ziduri 3
Terase din provincie 12
Luna absolvenţilor 17
Agapă 24
Mătuşoiul 31
Soare de iunie 34
Ascensiune în grup 44
Păpădie şi flori de muşeţel 50
ncorporarea 54
Dealul de neuitat 63
Pelerina 66
Linia moartă 68
Exemplarul din vitrină 70
Prinţul Mohair 73
Minunea feudală 77
Năframa neagră 79
Numele ei 82
Meci nul 87
Ploaia cu bulbuci 91
Mandea şi cele patruzeci de beri 102
Păpuşa de rumeguş 104
Acoperişuri provizorii 106